

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

DOĞU PERİNÇEK

Kemalist Devrim-1

Teorik Çerçeve

YAYIN A. I.

kut

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

3. BASKI

Bu kitabın yayın hakları
Güney Yayıncılık Tic. ve San. A.Ş.'nindir.
Birinci Basım: Kasım 1977 Aydınlik Yayınları
İkinci Basım: Kasım 1979 Aydınlik Yayınları
Gözden geçirilmiş
Üçüncü Basım: Kasım 1992 Kaynak Yayınları
Kapak fotoğrafı: Ozan Sağdıç
Güven Anıtı, Kızılay

KAYNAK YAYINLARI: 127

GÜNEY YAYINCILIK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
Nuruosmaniye Caddesi 19/3 34410 Cağaloğlu-İstanbul
Telefon: 513 83 52-53
Faks: 513 96 76

DOĞU PERİNÇEK
Kemalist Devrim-1
Teorik Çerçeve

**Millî Kurtuluş Savaşı'mızın Önderi
Büyük Devrimci Mustafa Kemal'in Anısına**

İÇİNDEKİLER

ÜÇÜNCÜ BASIMA ÖNSÖZ	9
İKİNCİ BASIMA ÖNSÖZ	25
I. MİLLÎ BURJUVAZİ ÖNDERLİĞİNDE ANTI-EMPERYALİST DEVRİM	29
II. EKİM DEVRİMİNİN BAĞIMSIZLIK ÇAĞRISI VE EZİLEN DÜNYADAKİ İLK SAVAŞ KIVILCIMI	39
III. MİLLÎ DEVRİM NİÇİN CİLİZ KALDI?	52
IV. TÜRKİYE'NİN ADIM ADIM YENİDEN YARI-SÖMÜRGE OLUŞU	61
V. TROÇKİZMİN VARDIĞI YER: EZEN-EZİLEN AYRIMININ REDDİ	68
VI. KEMALİST İKTİDAR FAŞİST DİKTATÖRLÜK MÜYDÜ?	78
VII. DEVRİMCİ TARİHİNİN MİRASÇISI PROLETARYADIR	87
IX. KEMALİST DEVRİM'E RAĞMEN HÂLÂ MİLLÎ DEMOKRATİK DEVRİM AŞAMASINDAYIZ.	98

ÜÇÜNCÜ BASIMA ÖNSÖZ

"2. Cumhuriyet" tartışmaları, bu kitabın üçüncü basımı için bir çağrı oldu.

CIA'nın eski Ortadoğu sorumlusu Graham Fuller 1990 yılı başında Türkiye'de yaptığı araştırmadan sonra hazırladığı raporda, Kemalizmin bittiği saptamasında bulunuyordu. Fuller, Türkiye'ye "Yeni kimlik" olarak "İlmimli İslam"ı öneriyor.*

Gerçekten de, burjuvazinin demokratik devrimci atılımı olarak Kemalizm, artık tarihte kalmıştır ve Türkiye'nin geleceği üzerinde rol oynama şansına sahip değildir.

Ne var ki, Osmanlı devletini yıkan Kemalist devrim, yeni Cumhuriyet toplumunun kurucusu olarak bugün içinde yaşadığımız ilişki ve kurumların oluşumunda belirleyici bir rol oynadı.

Kemalist devrime, dün olduğu gibi bugün de iki karşıt cepheden tavır alınabiliyor:

Biri, emperyalizmin ve gericiliğin cephesidir. Millî burjuvazinin Kemalist devrimciliği, 1920'lerde emperyalizmle ve Ortaçağ kurumlarıyla belli bir hesaplaşma içine girmişti. Kemalizm, bu yönüyle tarihi ilerleten bir rol oynadı.

İkincisi, Kemalizmin emekçilere karşı tavrıdır. Kemalizm, burjuvazinin demokratik sivil toplum projesiydi. Kapitalizmin sivil toplumu ise, ancak işçi sınıfının ve diğer emekçilerin sömürülmesi üzerine kurulabilirdi. Bu nedenle Kemalist rejim, aynı zamanda burjuvazi ve toprak sahiplerinin emekçiler üzerinde diktatörlüğü idi. Kemalizm, burjuva sınıfsal karakteri nedeniyle Kürt halkına ulusal baskı uyguladı. Bu baskı, ayaklanan Kürt kitlelerine karşı kırımlara kadar vardı.

* Fuller'in özel bir istihbarat servisi olan Rand Corporation adına ABD yönetimi için hazırladığı 70 sayfalık raporuyla ilgili haber için bkz. Ufuk Güldenir, "ABD İslamla Çatışmanalı", *Cumhuriyet*, 6 Şubat 1990. Yine Ufuk Güldenir'in Graham Fuller ile yaptığı "" Türkiye'nin rolü Ortadoğu'da" başlıklı görüşme için bkz. *Cumhuriyet*, 26 Şubat 1990.

Emekçilere ve Kürt ulusuna tavrı, Kemalizmin tarihe ayakbağı olan yönünü oluşturdu.

Kemalist Devrim üzerine geliştirilen teorik tahlilleri ise, üç grupta toplayabiliriz.

Bunlardan ilki, Kemalistlerin kendilerinin Kemalist Devrim'le ilgili teorileridir. Mustafa Kemal'in ve kurmayının 1920 ve 30'larda önderlik ettikleri devrim üzerine ortaya koydukları görüşler bu türdendir. Fransa'nın Mignet ve Guizot gibi ünlü 18. yüz yıl burjuva-liberal tarihçilerinin bulunduğu konumdan üretilen tahlillerin nesli, Kemalizmin devrimci atılımının sönmesiyle birlikte tükenmiştir. Kemalist devrimciler ile Kemalizmin taşlaştığı dönemin Atatürkçü bilim adamlarının tarihe bakışları karşıt konumlardan olmuştur.

Emperyalist ve gerici tarih dünyasının Kemalist devrim hakkındaki teorileri ikinci grubu oluşturur. "Atatürkçü" tarihçiler de bu grupla aynı teorik zemini paylaşmışlardır.

Üçüncü grup çalışmalar ise, Bilimsel Sosyalizmin Tarihsel Materyalist bakış açısından üretilmiştir. İşte elinizdeki kitap, Kemalist Devrim'i Tarihsel Materyalizm açısından incelemek isteyen araştırmacılarla ve okurlara bir teorik çerçeve sunmak amacıyla hazırlanmıştır.

Bilimsel Sosyalizm adına ortaya atılan birçok tezin, burjuvazinin devrimci tarihçiliğinden ya da emperyalist ve gerici tarih yazımından bağımsız zeminlerde üretilmediği için bu teorik çerçeveye ihtiyacı var. 1970'lere kadar daha çok burjuva-devrimci tarih tezlerinin gölgesi altında kalan Bilimsel Sosyalist araştırmacılık, 1960'ların ortalarından başlayarak emperyalist ve gerici tarih çalışmalarının çekim alanına kaydı. Kemalizmin burjuvazi saflarındaki yükseliş ve inişi, Bilimsel Sosyalizm adına politika ve teori üretenleri de etkiledi. Kemalist Devrim üzerine Tarihsel Materyalizm iddiasıyla ortaya atılan tezlerin, hâkim sınıflar içindeki cereyandan fazlasıyla etkilendiklerini, hatta çoğu zaman o cereyana kapıldıklarını görüyoruz.

Emperyalist Batı'nın tarihçileri, İslamcı tarihçiler, liberal burjuvazinin Modern Atatürkçüleri, liberal sosyalist "Sivil-Toplumcular", Kürt milliyetçiliğinin teorisyenleri, TİKKO türünden Ultra-Solcular ve Troçkistler, aynı Kemalist Devrim tahlilinde buluşuyorlar. Ortak teorik zeminin asıl sahibi, emperyalist Batı tarihçiliği ve Türkiye'deki

uzantısı olan "liberal" burjuvazinin Modern Atatürkçülüğü'dür. Liberal burjuvazi, teori üretiminin taşeronluğunu "Sivil Toplumcu" entelektüellere ihale etmiştir. Murat Belge ve Asaf Savaş Akat gibi "Sivil-Toplumcu" teorisyenlerin Batı burjuvazisinin tarih tezlerini ithal ederek yaydıkları tezler, İslamcı çevrelerden tutun da İsmail Beşikçi'ye, Yalçın Küçük'e ve Troçkistlere, hatta PKK'ye kadar uzanan bir alanı kontrolü altına almış ve yönlendirmiştir. Yine Ultra-Sol'un teori üretiminde kısır kalan kesimleri de, Kemalist Devrim konusunda "Sivil-Toplumcu"luktan besleniyorlar.*

Sonuç olarak ortalığı "resmî ideoloji-sivil ideoloji" terimleriyle dile getirilen kampaşa eksenine üzerine kurulan tarih tahlilleri kapladı. "Resmî ideoloji", bu tahlile göre "Kemalizm"dir. "Sivil ideoloji" ise, ABD emperyalizmi ve işbirlikçilerinden İslamcılara, Kürt milliyetçilerine, Troçkistlere ve Ultra-Solculara kadar geniş kesimleri kapsayan bir anlamda kullanılıyor.

Bir zamanlar devrimci olan fakat bugün taşlaşmış devletçiliği savunan burjuva kesimler ile Batı yanlısı "liberal" burjuvazi arasındaki saf-laşma, böylece çeşitli çevreleri de içine çekmiştir. İslamcıların tavrı, şaşırıktır değildir. Çünkü onlar, Kemalist devrimciliğe karşı eskiden beri emperyalizm ile aynı siyasal cepheden savaş verdiler. Kürt milliyetçiliği ise, Kürt burjuvazisinin ve toprak ağalığının siyasal akımı olarak Türk milliyetçiliği ile rekabet halindedir. Ne var ki, Türk ve Kürt milliyetçiliği karşı karşıya gelirken, milliyetçiliğin sahibi olan burjuvaziler, dünya kapitalist sistemine bağımlılık temelinde buluşuyorlar. Bu anlamda her iki milliyetçilik de kendi emekçi halklarına karşıt bir konumda bir araya gelmişlerdir. Her ikisinin Kemalizme karşı tavrı da, dünya kapitalist sisteminin ürettiği teorilerle beslenmektedir. Belki şaşırıktır gelecek ama, Murat Belge, Asaf Savaş Akat, İsmail Beşikçi, Yalçın Küçük'ler ile TUSİAD, Turgut Özal ve Kenan Evren'lerin Kemalist Devrim tahlilleri içerik olarak aynı safta yer alıyor. Görüntüler bir kenara bırakılırsa, Kemalist Devrim'in aslında devrimci bir atılımı temsil etmediği tezinde buluşmuşlardır. TUSİAD'ın ve Kenan Evren'in tarihçileri, bu tavrı Kemalizmin devrimci yüklerin-

* Sivil Toplumcu tarih tezinin eleştirisi için bkz. Doğu Perinçek, *Osmanlı'dan Bugüne Toplum ve Devlet*, 3. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Kasım 1991, s. 11 vd.

den kurtulmak için benimsiyorlar. İsmail Beşikçi'ler, tarihte Türke ait hiçbir olumlu unsur bulunmadığını kanıtlamak ve emperyalist Sevr anlaşmasını haklı çıkarmak için böyle bir tavrı alıyorlar. Sivil Toplumcular, Jakobenlerin "resmî" ve "yukardan" olan her atılımını mahkûm eden evrimci dünya görüşleri nedeniyle Kemalizmi de suçluyorlar. Troçkist Yalçın Küçük ise, emekçi halkla birleşmek ve devrimci pratiklere girmek gibi bir yönelişleri olmadığı için, ulusal ve sınıfsal tarihte tutunacak herhangi bir köke ihtiyaç duymuyorlar. Troçkizmin "Saf devrimciliği" bir kez daha, emperyalizm ve gericiilik ile buluşuyor.

Kemalist Devrim bağlamında üretilen "resmî ideoloji-sivil ideoloji" tezleri, içinde Bilimsel Sosyalizmin *sınıf* tahlilini geçersiz kılmak için piyasaya sürülüyor. Yapılan iş, sınıfsal çelişme ve konumları bulandırmaktır. "Resmî ideoloji", devletin ideolojisi anlamına geliyor. Tarihte Roma'nın, Bizans'ın, 1789'un devrimci Fransası'nın, Çarlık Rusyası'nın, Lenin'in Sovyetler Birliği'nin, Yeltsin Rusyası'nın, Osmanlı'nın, 1920'lerin Kemalist Türkiye'sinin ve 1980'lerin Kenan Evren-Özal Türkiye'sinin devlet ideolojilerini ifade eden ortak bir "resmî ideoloji" bulunmuyor. Bu nedenle "resmî ideoloji" terimi, tarih teorisi açısından anlamlı bir kavram değildir. Bu terim, devlete sahip olan birbirine zıt konumdaki sınıfların ideolojilerini aynı çuvala doldurarak, tarihi arap saçına çeviriyor. Ama daha önemlisi, bu kavramlaştırmanın devrim karşıtı olmasıdır. Çünkü devrim, ezilen sınıfın iktidarı ele geçirmesi, yani "resmî toplum" haline dönüşmesidir. Devlete hangi sınıfın hâkim olduğuna bakmaksızın, hâkim ideolojinin "resmî ideoloji" diye yargılanması, Sivil Toplumcularımızı emperyalist ve gerici konumlara düşürebiliyor. 1920'lerdeki Kemalist Cumhuriyet'in ideolojisi ile 1980'lerin Evren ve Özal Cumhuriyeti'nin ideolojisini aynı "resmî ideoloji" kavranı altında birleştirmek, tarihi açıklama olanağını daha başından reddetmek anlamına geliyor.

"Sivil Toplumculuğun" Kürt milliyetçiliğine yansımaları ise, evrensel bir tarih biliminden kopmak ve Irkçı-Darwinci teorilere yamanmak sonucunu veriyor.* Bu tavrın politik plandaki yansımaları ise, ABD ve İşrail dostluğudur.

* Bkz. Sadık Usta, "İsmail Beşikçi ve Sosyal-Darwinizm", *Teori*, sayı 33, Eylül 1992, s. 20 vd.

İşin ilginç, milliyetçi sosyoloji, İsmail Beşikçi'leri Kemalizm'le birleştiriyor. Çünkü Kemalistler de tarihi "Türklerle göre" yapmaya, daha doğrusu *bozmaya* kalkıştılar.

Bilimsel Sosyalizmin tarihe bakışı dünyanın her yerinde aynıdır. Büyük Fransız Devrimi, Sovyet Devrimi, Kemalist Devrim, Çin Devrimi gibi tarihsel süreçlerin tahlili, Fransızlara, Ruslara, Çinlilere, Amerikalılara, Türklerle veya Kürtlere göre değişmez. Eğer değişiyorsa, orada milliyetçi bir müdahale var demektir.

Bilimsel Sosyalizm, 1920'lerden başlayarak Kemalist Devrim üzerine bir teorik tahlil geliştirdi. Lenin, Stalin, Mao, Dimitrov, Ho Şi Minh gibi Kemalist Devrim'le aynı dönemde yaşayanların, çok farklı coğrafyalardan aynı Kemalist Devrim'i görmeleri, Tarihsel Materyalist konumlarından kaynaklanıyordu. Kürt araştırmacılarından bazıları, Kemalizm konusunda Bilimsel Sosyalizmin geliştirdiği teoriye *bütünüyle karşıt* konumlara düşüyorsa, bu tavrın nedeni, Kürt olması değil, milliyetçi tarih teorisidir.

Çağdaş Marksist ustalar olsun, daha sonra yaşayan Bilimsel Sosyalist önder ve teorisyenler olsun, Osmanlı Devleti'ni yıkan ve Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran genç burjuvazinin ulusal karakterini saptarlar. Bu olayı, dünyadaki burjuva demokratik devrimler zincirinin bir halkası olarak saptarlar. Kemalist Devrim'in, Türkiye'de burjuva sivil toplum projesini gerçekleştirmeye yöneldiğini belirlerler. Ayrıca Kemalist rejimin sahibi olan genç Türk burjuvazisinin ulusal pazara hâkim olarak kendi emekçilerini sömürüp zenginleşmeleri ve daha fazla büyümek için zamanla emperyalizmle işbirliğine yönelerek tutuculaşmaları sürecini tahlil ederler.

Bu tahlil, nesneldir ve milletlere göre değişmez, ama sınıflara göre değişir. Bilimsel Sosyalizm, işçi sınıfının bilimidir. "Resmî ideolojisi sivil ideoloji" kavramlaştırması temelinde kurulan Sivil Toplumcu tarihçilik ise, burjuvazindir. Burjuvazinin olduğu için milliyetçidir. Türk veya Kürt milliyetçiliğine eleştirel konum, Sivil Toplumculuğun cılasıdır; onun Batı merkezlerine "bilimsel" bağımlılığından ve kozmopolitizminden gelir. Emperyalist ulusların milliyetçiliği ve ezilen ulusların milliyetçiliği aynı dünya kapitalist sistemi temelinde boy verirler. Ancak aynı *ideolojik* konuda olsalar da zaman zaman karşıt

siyasal konumlara düşebilirler. Emperyalist-kapitalist sistemin ideolojisi bu nedenle ezilen ulusların burjuvazisine hem milliyetçilik hem de kozmopolitizm olarak yansıyabiliyor. Bugün Türkiye'de Sivil Toplumculuk, işbirlikçi burjuvazinin Kozmopolitizminin entelektüel müfrezelerinden biridir. İşlevi, Batı'nın kapitalist sivil toplum modelini, solun içinde yaymaktır. Böylece Sivil Toplumculuk, emperyalist ideolojik hegemonyaya soldan omuz veriyor. "Yeni Dünya Düzeni" projesini yürüten kurumlarda seçkin yerler edinmeleri de bu işlevleriyle ilgilidir. Batı emperyalizmine "demokrasi" payesi veren "İnsan Hakları" ideolojik ve politik kampanya ve kurumlarda Batı işbirlikçisi Kürt reformcuları ile buluşmaları da doğaldır.

Tarihi resmî ideoloji-sivil ideoloji kavramlarıyla çarpıtan Batı burjuvazisine bağımlı entelektüel güçlerin "2. Cumhuriyet" projesi çevresinde toplanmaları anlamlıdır. Artık burjuvazi de "yeni bir cumhuriyet" arıyor. Bugünkü rejimin çürümekte ve dağılmakta olduğunu bizzat rejimin sahipleri itiraf etmeye başlamışlardır. "Yeni cumhuriyet" ihtiyacının vurgulanması, bu itirafın bir ifadesidir. Demek ki rejim eskimiştir. 2000'lere ilerleyen Türkiye'nin en önemli gerçeği budur.

İşte "İkinci Cumhuriyet" tezleri bu ortamda piyasaya sürüldü. Aslında bu projenin mimarı, Turgut Özal'dır. "İkinci Cumhuriyet" üç temel direk üzerine oturtuluyor: "Hür teşebbüs", "hür düşünce" ve "Yeni Dünya Düzeni".

"İkinci Cumhuriyet"i otopsi masasına yatırıp içini açtığımız zaman, "Birinci Cumhuriyet" in ölüsüyle uğraştığımızı anlıyoruz. Hür teşebbüs, hür düşünce ve kapitalist dünya sisteminin bir parçası olmak, Kemalist Cumhuriyet'in esas yöneliydi. Mustafa Kemal'in önderlik ettiği devrim, bir burjuva sivil toplum projesiydi. "İkinci Cumhuriyet" tartışmasının her iki kanadı da, yani hem liberaller hem de Kemalizmin kalıntıları bu gerçeğin üzerinden atlıyorlar.

Gazi Mustafa Kemal, İzmir İktisat Kongresi'nin hemen arifesinde, 7 Şubat 1923 günü, sekiz ay sonra ilan edilecek Cumhuriyet'in ekonomik çizgisini özlü olarak dile getirmiştir: "...memleketimde birçok milyonerlerin, hatta milyarderlerin yetişmesine çalışacağız."*

* *Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri*, c. II, Türk Devrimi Tarihi Enstitüsü Yayınları. 2. baskım. s. 96.

İzmir İktisat Kongresi konuşması ise, Türk devriminin burjuva sivil toplum projesinin kapsamlı bir açıklamasıdır. Ferdi mülkiyet, hür teşebbüs, serbest rekâbet, özel sermaye aracılığıyla sanayileşmek ve kalkınmak, devlet aracılığıyla özel sermayenin önünü açmak, Kemalist programın temel ilkeleridir. Genç Cumhuriyet bu programı tutarlı ve devrimci bir tavırla uygulamıştır.

Kemalist Devrim, Kurtuluş Savaşı'yla emperyalist işgale son vererek ulusal burjuvazinin ülke kaynaklarını kendi denetimi altına almasının koşullarını yarattı. Devrimin demokratik yönü ise, Osmanlı devletini yıkması ve özellikle ideolojik-kültürel alanda Ortaçağla hesaplaşmasıdır. Böylece Kemalist iktidar, özellikle laikleşme alanındaki köktenci tavrıyla sanayileşmeye ayakbağı olan ilişkilere tırpan vurdu, modern kapitalist bir toplum için gerekli insan malzemesini yetiştirdi.

1930'ların devletçiliği, kapitalistleşme çizgisinde bir sapma veya anti-kapitalist bir uygulama değil, sermaye birikimi için zorunlu bir ataktı. Genç burjuva devleti, Kemalist devrimin "milyarder yetiştirme" programını, kaynakların dağılımına daha doğrudan müdahalelerle hayata geçirdi. Devletçilik, 1929 dünya krizinin dayatması yanında büyülemek isteyen genç burjuvazinin ihtiyacı olarak ortaya çıktı. Kapitalizm, dünyanın hemen her yerinde, sermaye birikiminin yetersiz olduğu aşamalarda, devlet eliyle biriktirdiği kaynakları dağıtarak sermayedar yaratma politikası izlemiştir. Devlet kapitalizmi, burada "hür teşebbüs"ün ve serbest piyasanın besleyicisidir.

Kemalizmin burjuva kapitalist toplum projesinin siyasal yönelişi ise demokrasidir. Burada köktenci bir tavırla karşılaşırız. Kemalist Devrim, bir Ortaçağ devletini yıkmıştır; devlet yıkıcısıdır. Burjuva-demokratik karakteri bu denli köktençidir. Laikleşme süreci ise, demokrasinin kültürel iklimini yaratmaya yöneliktir. Gene Kemalist ekonomik programın yetiştirdiği çok sayıda sermaye grubu, burjuva-çoğulcu bir siyasal hayatın toplumsal temelini hazırlamıştır. 1946'daki çok partili siyasal hayat, bu temelde oluştu.*

Kemalizmin daha Kurtuluş Savaşı yıllarında benimsediği "halkçılık", "halk devleti" ve "halk hükümeti" temaları, gitgel yapan zamanın

* Bkz. Doğu Perinçek, *Osmanlı'dan Bugüne Toplum ve Devlet* adlı kitabın "Türkiye'de Çok Partili Rejimin Dayanıklılığı ve Temeli" başlıklı bölümü, s.233 vd.

yorumlarına rağmen, aslında Batı demokrasisidir. Kemalizmin "cumhuriyetçilik" ilkesi değil ama "halkçılık" ilkesi demokrasi anlamına gelir. Millî egemenlik, ferdietçi felsefe, ferdin-özgürlüğü gibi burjuva-demokratik değerler, daima başköşededir. Genç Cumhuriyet'in liderleri bu değerleri gerçekleştirmek amacıyla dinsel kurumlara ve ideolojiye karşı savaş açmışlardı.

O zaman "İkinci Cumhuriyet"çiler Kemalist devrime niçin böyle cepheden bir tavır alıyorlar? Amaç "hür ve sivil bir toplum" ise, Kemalizme karşı niçin böyle kan davası güdüyorlar?

Çünkü "İkinci Cumhuriyet", takdim edildiği gibi bir "özgür ve sivil toplum" projesi değildir.

Aslında "İkinci Cumhuriyet"çiliğin temelleri, 1930'larda atılmıştır. "İkinci Cumhuriyet" çocukları, 1930'larda başlayan tutuculaşma sürecinin ürünüdürler. Genç burjuvazinin burjuva sivil toplum yönündeki devrimci atılımı, daha o dönemde kireçlenmeye ve taşlaşmaya başlamıştı. 1920'lerde devlet yıkıcısı olan ve eski toplumla hesaplaşmaya giren Kemalizm, 1930'larda kendi kurduğu devleti fetişleştirmeye ve üzerine oturduğu yarı-ortaçağlı ilişkileri pekiştirmeye yöneldi. Böylece Cumhuriyet'in demokratik-burjuva toplum projesi dinamizmini kaybetti. Genç Kemalist burjuvazi, daha da büyümek için birkaç yıl önce savaştığı Batı'nın sermaye güçleriyle işbirliği eğilimi içine girdi. Bu süreç, varacağı yere vardı ve 1950'lerde DP'nin "Küçük Amerika" projesiyle sonuçlandı. ABD ve Batı kapitalizmi, "İkinci Cumhuriyet"çilerin ileri sürdükleri gibi, özgür sivil toplumun değil, bütün dünyada militarizmin ve devlet zorbalığının temel dayanağı idi.

Dünya kapitalizmiyle bütünleşme süreci ikinci atağını, 1980'lerde gerçekleştirdi. Cumhuriyeti "koruyanlar ve kollayanlar", "liberalleşme" adı altında tekelleşmenin tarihimizdeki en güçlü çıkışını yaptılar. Kemalist Devrim'in kazanımları, 1930'larda başlayan kireçlenmeye ve peşpeşe aldığı ağır yaralara rağmen, bazı mevzilerde tutunabildi. Bu karşı-devrim süreci 1980'lerde bir dönüm noktasına geldi. 12 Eylül askerî rejimi, dünya kapitalist pazarıyla daha sıkı bütünleşme programını uygulayarak iç pazara karşı zora dayanan bir saldırı gerçekleştirdi. Bu saldırı, en başta iç pazarda talebi belirleyen geniş emekçi kitleleri hedef alıyordu; ancak aynı zamanda iç pazara dönük sanayici ve tüc-

carın çıkarlarına da zarar verdi. Kemalist Devrim'in anti-emperyalist uygulamaları oldukça geniş bir iç pazarın yapılanmasına yol açmıştı. Emperyalist merkezlerin pompaladığı "liberalleşme", İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra CHP'nin hantal devletçiliğinin alternatifi olarak ortaya çıktı; 1950'lerde DP iktidarı döneminde ilk önemli atılımını gerçekleştirdi. Bayar-Menâderes rejimi, "liberal" sloganlarla ve "demokrasi" adına iktidara gelip, işbirlikçi burjuva karakteri gereği, 1946'ların burjuva çoğulcu mutabakatını bozarak tek parti diktasına yönelince, süreç 27 Mayıs 1960 harekâtının çelmesini yedi. Bayar-Menderes diktasına karşı ayağa kalkan halk ve gençlik hareketlerinin omuzuna basarak 27 Mayıs hareketini gerçekleştiren orta rübeli subaylar, Kemalizmin burjuva sivil toplum projesine uygun olarak 1946'nın çok partili rejimini yeniden rayına soktular ve iktidarı asıl sahiplerine bıraktılar.

Batı'nın "liberalleşme" projesini uygulayan hâkim sınıflar, kriz dönemlerini askerî rejimlerle atlattılar. "Liberalizm", 12 Mart ve 12 Eylül'de yolunu ancak Militarizmin şiddetiyle açabildi.

1930 sonrası Türkiye tarihi, aslında Cumhuriyet'in kireçlenme , taşlaşma ve serbest piyasa yolunda aşırıya varıp zıddına dönüşmesi tarihidir. Böylece Cumhuriyet, kapitalist gençliğini yitirip çok erken bir zamanda eskimeye, çürümeye başladı.

Aşırı serbet piyasa, serbest piyasayı yok eder ve tekelliliğe dönüşür. Çünkü çağımızda dünya kapitalist sistemi içinde "liberalizmin" anlamı, liberalizmin boğazlanması ve tekellerin sultasıdır. Serbest rekâbet, serbest rekâbeti yiyor. Çünkü uluslararası arenaya büyük tekeller hükmediyor. Kapıları açmak, onların diktasını yerleştirmek anlamına geliyor. Elbette bunun siyasal sonuçları da geliyor. Tekelcilik, siyasal liberalizmin yeşerme koşullarını da tırpanlıyor ve dünya ölçeğinde bir diktanın hâkimiyetini getiriyor.

Böylece Kemalizmin hür teşebbüs, hür düşünce ve gelişmiş kapitalizm hedefi, dünya kapitalist sistemi içinde soluk alma olanağı bulamamış ve boğulmuştur. Cumhuriyet'in projesi, hür tekeller, zincirli düşünce, kontrgerilla demokrasisi ve emperyalizme kölelik programına dönüştü. İkinci Cumhuriyet'in gerçek içeriği budur. Demokrasi ve liberalizm lafları, bu içeriğin örtüsüdür.

İkinci Cumhuriyet programındaki "hür teşebbüs"ün anlamı, büyük uluslararası tekellerin hürriyetidir.

"Hür düşünce" ve "insan hakları" dedikleri, kapitalizmin dizginsiz ve gaddarca uygulanmasıdır; işsizliktir, yoksulluktur, sınıfsal kutuplaşmadır, ulusların boğazlaşmasıdır.

"Yeni Dünya Düzeni" ise, gezegenimize "ABD barışının" hâkim olmasıdır, "Pax Americana"dır.

"İkinci Cumhuriyet"çilerin "haklar ve özgürlükler" söylemi, savunukları sistemin içinde nefessiz kalıyor. Gladyo'nun, Kontgerilla'nın patronu ve dayanağı ABD'dir; yani uluslararası "hür teşebbüs"tür. Türkiye'de eski Kontgerillacıların Çankaya çevresinde toplanmaları rastlantı değildir.

"İkinci Cumhuriyet", Körfez Savaşı'nda olsun bugün olsun ABD yayılmacılığının bayraktarlığını yapıyor. İçlerinde Pentagon'un politikalarını bir memur sadakatiyle birebir yansıtanlar var. Bu nasıl özgürlüktür, bu nasıl barışçılıktır?

"İkinci Cumhuriyet" projesi, Irak Kürdüne Washington'un politikası gereği çok "şefkatli"dir, ama Türkiye Kürdüne kanlı bastırma senaryoları hazırlıyor.

"İkinci Cumhuriyet" öyle koyu bir "serbest piyasa" (aslında tekeller) diktasıdır ki, bu rejimin "komünistleri" bile kapitalizm hayranıdır, piyasa budalasıdır. O nedenle "İkinci Cumhuriyet"çiler, Gorbacov'ları, Yeltsin'leri, TBKP lideri Haydar Kutlu'ları parlatır, sürekli vitrine koyar. "Piyasacı komünizmin" özgürlüğünü pek candan savunurlar ama Sosyalist Parti'nin kapatılmasına da pek sevinirler; İşçi Partisi'nin güçlenmesini hasetle izlerler. Çünkü "İkinci Cumhuriyet"çiler, ülkemizdeki en kin-dar Komünizm düşmanlarıdır. Gezegenimizde kapitalizme alternatif en küçük bir insanlık adası kalmasına bile tahammülleri yoktur. Basındaki temsilcilerinin genellikle Marksizm dönçeği olmaları misyona uygundur.

Yeni filizlenen genç burjuvazi, 1920'lerde genç, diri, geçmişle hesaplaşan, gözü ileriye dönük, burjuva içceikle de olsa özgür ve sivil bir toplum kurmaya yönelik bir Cumhuriyet kurdu.

Bu Cumhuriyet, 1990'larda ihtiyar, bitkin, gelecekle hesaplaşan, ufkı kapanmış, kontrgerillacı ve militarist bir karakter kazandı. "İkinci Cumhuriyet", bir onarım girişimidir ve ABD'nin "Yeni Dünya Düzeni" bir

kurumlaşma projesidir. Bu nedenle "Küçük Amerika Cumhuriyeti" adını alması daha uygun olur. Kuzey'in Zenginler Kulübü'nün Güney üzerindeki diktasına Türkiye'de yeni bir düzenleme yapılmak isteniyor; piyasanın terörü kurumlaştırılıyor. Olay budur.

"İkinci Cumhuriyet", açıkçası Mustafa Kemal'leri Jak Kahnı'lerle aşma girişimidir. Oysa Cumhuriyet rejiminin ötesine gene o Cumhuriyet'in yarattığı trilyonerlerle ve ABD çekiciyle geçme olanağı yoktur. Tersine bu girişim, Cumhuriyet'in çürüme ve dağılma sürecini hızlandırıyor; çünkü Cumhuriyet'in kireçlenmesine neden olan bütün etkenleri büyütüyor.

Yeni bir Cumhuriyet, ancak Emekçi Cumhuriyeti olabilir.

Rejim çürürken, onu tarihe havale edecek kuvvetler de sahneye çıkıyorlar. 1989 yılından başlayarak işçi hareketinin bu denli canlı bir dinamik olarak ortaya çıkması ve kendi yasalarını yapmaya başlaması bir rastlantı değildir. Kamu çalışanları hareketi de işçi sınıfının yanındaki yerini almıştır.

Emekçi Cumhuriyeti'nin ikinci dinamiği ise, kendisini resmen kabul ettirmiş olan "Kürt realitesi"dir. Kürt halkının eşitlik, özgürlük ve gönüllü birlik talebini yanına almayan bir demokrasi mücadelesi olamaz.

Köylülük ise, tarih sahnesine çıkmak üzeredir.

2000'lere ilerleyen Türkiye, kendisine yeni bir gelecek arıyor.

İç dinamikler canlıdır, emekçi inisiyatifi gelişmektedir. ABD'nin temsil ettiği dış etken ise, bu dinamiği boğmak istiyor. 2000'lerin Türkiye'sini bu çelişme belirleyecektir.

Kemalizm, rolünü oynamış ve tarihte kalmıştır.

Büyük burjuvazinin emperyalizmle bütünleşme projesi, Türkiye'yi büyük krizlerin içine yuvarlıyor.

Türkiye'nin Kemalist Devrim'le başlayan 20. yüzyılının son yılları, bir Emekçi Cumhuriyeti şansına açılıyor.

Bu yüzyılın başında, 1908 Jön Türk Devrimi'yle ve 1920'lerin Kemalist Devrim'iyle millî burjuvazi önderliğinde iki devrim gerçekleştiren Türkiye, bu atılımlara rağmen, demokratik devrimini tamamlamamış. Çünkü çağımızda ezilen ülkeler için burjuvazi önderliğindeki demokratik devrimlerle uygar (sivil) kapitalist dünyaya katılma yolu kapanmıştır. 20. yüzyıla sömürgeleşme tehdidi altında ezilen bir ülke olarak giren Türkiye, 21. yüzyılın eşiğine gene ezilen ve kompradorlaşan bir ülke

olarak gelmiştir. Kemalist devrim, ileri atılımına rağmen, Türkiye'nin ezilen statüsünü değiştiremedi, köylü sorununu köklü bir çözüme kavuşturamadı ve demokratik devrimin en önemli görevlerinden biri olan ulusal sorunu, Kürt sorununu çözemedi.

Türkiye'yi yöneten büyük burjuvazinin programı, artık Kemalist Devrim'in ötesine geçmek değil, Kemalist Devrim'in kazanımlarını tasfiye etmektir. Kemalist Devrim, artık başına yeni rakamlar konan burjuva cumhuriyetleriyle değil, emperyalist-kapitalist sistemden köklü bir kopuşla, yani bir Emekçi Cumhuriyeti'yle aşılabılır. Türkiye'nin yüz yıllık bir süreçten sonra gelip dayandığı tarihsel dönemeç burasıdır.

* * *

Elinizdeki kitap, Kemalist Devrim araştırmalarına bir "teorik çerçeve" sunuyor; bu nedenle Kemalist Devrim gerçeğini incelemeye *giriş* olarak nitelenebilir.

Her araştırma için öncelikle bir teorik başlangıç gerekir. Türkiye'de Tarihsel Materyalizm adına yapılan Kemalist Devrim araştırmalarının derin tahliller üretmeyişiinin nedeni, teori yoksunluğudur.

Elinizdeki "teorik çerçeveyi" oluşturabilmek için, Bilimsel Sosyalist teoride Kemalist Devrim üzerine öne sürülen her görüşü araştırdım ve inceledim. Lenin, Stalin, Mao gibi Marksizmin büyük önderlerinin eserlerini bu amaçla taradım. "Lenin Stalin ve Mao'nun Türkiye Yazıları" başlıklı kitabım bu çalışmanın ürünüdür.* Sözü geçen kitabın başında yer alan "Lenin, Stalin, Mao ve Dimitrov'un Yazdıklarıyla Özet Türkiye Tarihi"ni okumanızı özellikle öneriyorum. Böylece Kemalist Devrim konusunda ortaya atılan "Sivil Toplumcu", Troçkist ve Türk-Kürt Milliyetçisi tezlerin, Bilimsel Sosyalizmin teorik birikimiyle nasıl karşı karşıya geldikleri daha iyi kavranacaktır.

"Teorik çerçeve"yi belirlemek için, büyük ustaları incelemekle yetinmedim; yüzlerce cilt tutan Komünist Enternasyonal belgelerini sayfa sayfa tarayarak, Türkiye üzerine yazılmış her yazıya, her rapora, her satıra ulaşmaya çalıştım. Bu araştırma sonucu bulduğum belge ve

* Doğu Perinçek, *Lenin Stalin Mao'nun Türkiye Yazıları*, 3. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Temmuz 1992.

yazılar, *Aydınlık ve Kaynak* Yayınlarının "Komünist Enternasyonal Belgelerinde Türkiye Dizisi"nde beş kitap halinde yayımlandı.* Dizinin altıncı kitabı ise yakında yayımlanacak.

Kuşkusuz Kemalist Devrim'i incelemek için gerekli teorik çerçeve, Kemalist Devrim gerçeğinden çıkartılmıştır. Ancak bir de gerçeğin kendisini, somut olaylar ve süreçlerle açıklama görevi vardır. Böyle kapsamlı bir çalışma için otuz yıla yaklaşan bir süredir çeşitli kaynakları inceliyor ve malzeme topluyorum. Kemalist Devrim başlığıyla beş kitaptan oluşan bir çalışmanın ayrıntılı planını yaptım; anaçizgileri belirledim ve bazı bölümleri yazdım. Bu nedenle daha önce 1977 ve 1979 yıllarında ilk iki basımı "Kemalist Devrim" başlığıyla yayımlanan elinizdeki kitap, bu kez "Kemalist Devrim-1" başlığı ve "Teorik Çerçeve" altbaşlığıyla yayımlanıyor.

Diğer kitaplar ise şu konuları içerecek:

2. Kitap / *Devlet ve Siyaset*: Bu kitap, Kemalist Devrim'in devlet teorisini, Cumhuriyet'in siyasal kurumlaşma ve ilişkilerini ele alacak. "Osmanlı'dan Bugüne Toplum ve Devlet" adlı kitabımda yer alan "Kemalizm ve Devlet", "Türkiye'de Çok Partili Rejimin Dayanıklılığı ve Temeli" ve "Türk Anayasaları, 27 Mayıs ve DP-AP Çizgisi" başlıklı bölümler ile *Teori* dergisinin 23. sayısında yayımlanan Türkiye'nin anayasa süreçleri üzerine incelemem, bu kitabın omurgasını oluşturuyor.

3. Kitap / *Ekonomi ve Mülkiyet*: Bu kitap, Kemalist Devrim'in ekonomik görüşlerini ve pratiğini inceliyor. Kemalist Devrim, Osmanlı'dan devraldığı sosyo-ekonomik yapıya hangi programla ve nasıl bir müdahalede bulundu sorusu üzerinde durulacak.

4. Kitap / *Milliyetçilik*: Kemalist milliyetçiliğinin uluslararası ve ulusal kaynakları ve pratiği tartışılacak. Türk milliyetçiliğinin 20 yüz yıldaki serüveni incelenirken, özellikle Kemalist iktidarın Kürt sorununa iliş-

* Lenin, Stalin, Mao ve Dimitrov'un Türkiye üzerine yazdıklarını bir kitapta topladık ve ayrıca bu kitabın başına Marksist ustalara göre özet bir Türkiye tarihi yazdık. Bkz. Doğu Perinçek, *Lenin Stalin Mao'nun Türkiye Yazıları*, 3. basım, Kaynak Yayınları, Temmuz 1992. Komintern belgelerinde Türkiye konusunda çıkan yazıları da altı kitapta derledik. Bu kitaplardan dördü Aydınlık Yayınları, biri de Kaynak Yayınları tarafından basıldı. Altıncı kitap yakında yayımlanacak.

1. *Boğazlar Meselesi Lozan ve Montrö*, Aydınlık Yayınları, İstanbul, Mart 1977. 2. *Kürt Millî Meselesi*, Aydınlık Yayınları, İstanbul, Mart 1977. 3. Şefik Hüsnü, *Komintern Organlarındaki Yazı ve Konuşmalar*, Aydınlık Yayınları, İstanbul, Ağustos 1977. 4. *Türkiye Komünist ve İşçi Hareketi*, Aydınlık Yayınları, Çev. Fatma Bursalı, İstanbul, Mart 1979. 5. *Türkiye Kurtuluş Savaşı*, Çev. Fatma Mercan, Kaynak Yayınları, İstanbul, Ekim 1985. 6. *Kemalist İktidar* (1923-1938), yakında Kaynak Yayınları'na yayımlanacak.

kin düşünce ve pratiği incelenecek. Bu konularda çok zengin tarihsel belgeleri toplamış bulunuyorum. "Osmanlı'dan Bugüne Toplum ve Devlet" başlıklı kitabımın " 'Türkün Türkten Başka Dostu Yoktur' Teorisi Üzerine" başlıklı bölümü de, bu kitabın bir parçasını oluşturacak. Öte yandan *Saçak* dergisinde "Atatürk ve Kürt Sorunu" başlığı altında yayımladığım belgeleri*, yeni bulduklarım ile zenginleştirmiş bulunuyorum. Bu belgelerin hangi tarihsel ortamın ürünü olduğuna ve yorumlanmasına ilişkin araştırmalarımı da belli sonuçlara ulaştırdım.

5. Kitap / *Din ve Allah*: Kemalist Devrim'in dinlere ve İslamiyete ilişkin görüşleri, bilgi teorisi, evren ve insanın oluşumu üzerine fikirleri ve Cumhuriyet'in laikleşme süreci bu kitabın başlıca konuları. Kemalist Materyalizmin uluslararası ve ulusal kaynakları da tartışılacak. Bu kitabı yazmaya, Sansür Sürgün Kararnamesi'nden sonra arandığım dönemde, 1990 baharında başladım. İlk bölümü, *Teori* dergisinin 8. sayısında "Laikliğin Toplumsal, Siyasal ve Felsefi Boyutları" başlığıyla yayımlandı. Diğer bölümlerin malzemesi ve planı hazır, yazılmayı bekliyor.

Kemalist Devrim üzerine yaptığım araştırmalar, toplumumuzun tarihsel gelişimi konusundaki çalışmalarımın parçasıdır. Çabamı daha çok toplumumuzun *büyük tarihsel sıçramalarını* açıklamak üzerinde yoğunlaştırdım. Bu sıçramalar hangi ilişkiler içinde ve nasıl oluşuyor, hangi toplumsal değişikliklerin yolunu açıyor, bu soruların yanıtlarını araştırdım.

Toplumumuzun ilk büyük sıçraması, kabile toplumundan sınıflı topluma, yeni uygarlığa doğrudur. Bu sıçramanın Orta Asya'daki köklerini ve ve birikim sürecini "Bozkurt Efsaneleri ve Gerçek" adlı kitabımda özetledim.* Bu kitabın devamı olan "Osmanlı'dan Bugüne Toplum ve Devlet" ise, Selçuklu ve Osmanlı'daki sınıflaşma ve devlet halinde örgütlenme sürecini, Türk ordusunun tarihsel kaynaklarını inceliyor; ayrıca Kemalist Devrim'le yaşanan ikinci büyük sıçramaya giriyor.

12 Mart döneminde TİİKP Davası tutukluları olarak yazdığımız "Türkiye İhtilalcı İşçi Köylü Partisi Davası Savunma" başlıklı kitapta ise, toplumumuzun tarihsel gelişmesi üzerine 168 sayfa tutan oldukça kapsamlı ve derin bir tahlil bulunuyor.*** Okuyuculara bu kitabı incelemelerini de özellikle salık veririm.

Elinizdeki üçüncü basımı hazırlarken, 1975 yılında kaleme alınan ve

* Bkz. *Saçak*, sayı 39, Nisan 1987, s. 12 vd.

** İlk üç basımı Aydınlık Yayınları'na yapılan bu kitabın 4. basımı yakında Kaynak Yayınları'nda çıkacak.

*** 4. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Mart 1992, s.100-268.

1980 öncesinde toplam 15 bin adet basılan ilk iki basımı kısa zamanda tükenen metnin içeriğine pek dokunmadım. Yalnız İnönü'nün İkinci Dünya Savaşı yıllarındaki iktidarı için kullanılan "Millî Şefin faşist diktatörlüğü" nitelemesini çıkardım. 1942'de hükümetin başına geçen Saracoğlu'nun Nazi yanlısı tavrına rağmen, İnönü'nün esas olarak Faşist kampın karşısındaki "Demokratik" cepheye daha eğilimli olmasını dikkate alarak bu kavramı açıklayıcı ve yerinde bulmadım.

İlk iki basımda yer alan "İnkârcılığın İdeolojik Kaynağı ve Emperyalizme Hizmeti" başlıklı IX. bölümü ise, bütünüyle çıkarttım. Çünkü bu bölüm, Kemalist Devrim konusundan uzaklaşarak 1970'lerin güncel tartışmalarına girmektedir.

Dipnotlarda, alıntı yapılan kitapların yeni basımlarını bularak günümüz okuyucusunun ulaşabileceği kaynaklara gönderme yaptım.

Kitabın dilindeki değişiklikler ise, Türkçemizin gelişmesine uyum gösterme kaygısından kaynaklanıyor. Artık eskiyen sözcüklerin yerine yerleşmeye başlayan yeni sözcükleri yazdım.

Diğer bir değişiklik, üsluba ilişkindir. "Kemalist Devrim", 1975 yılında TKP/ML-TİKKO örgütünün inkârcı tezlerini eleştiri temelinde yazılmıştı. İlk basımlarda yer alan suçlayıcı sıfatlara ve alaylı ifadeler, bugün yeniden okuduğum zaman yabancılık duydum. Bu tür ifadelerin kitabın içeriğine gölge düşürdüğünü ve konunun anlaşılmasına hiçbir katkıda bulunmadığını, tersine zarar verdiğini gördüm. Bu nedenle suçlayıcı sıfatları temizledim. İlk metinde "Tasfiyeciler" vb. sıfatlarla nitelediğim grubu, kendilerine verdikleri ve toplumda daha yaygın bilinen adlarıyla, TİKKO olarak andım.

Burada altını çizerek belirtmeliyim ki, bu kitap TİKKO'ya karşı bir polemik yazısı değildir. TİKKO'nun tezleri, Kemalist Devrim konusundaki kaba solcu yanılgıların, "Saf devrimci" idealizmin tipik örneklerini temsil ettiği için, teorik bir çerçeve çizme çabasına, geniş okullar tanıyor.

Her teori karşıtlarıyla tartışma ve mücadele içinde geliştirilir. Görevli doğrular, daima yanlışlarla tartışma yoluyla belirginleşir. "Kemalist Devrim'i bütün yönleriyle inceleyecek olan beş kitaplık çalışmada bu yöntem kullanılacak. Kemalist Devrim'in gölgesinde üretilen sağ tezler yanında, "Saf devrimciliği" temsil eden görünüşte sol, fakat özün-

de sağcı idealist tezlerle ideolojik m¼cadele, teorik olgunlaşmanın anahtarını veriyor.

Bu "Teorik ereve"den sonra Kemalist Devrim'in diğer d¼rt kitabını da elden geldiğince kısa zaman içinde okuyuculara sunmak umuyduyla...

Anlamalı fotoğrafını bu kitabın kapağına verdiği için, Sayın Ozan Sağdıç'a y¼rekten teřekk¼rler.

22 Eyl¼l 1992
¼st G¼ztepe/İstanbul

İKİNCİ BASIMA ÖNSÖZ

Bu çalışma, ilk kez 1975 yazında *Halkın Sesi* dergisinin 20. sayısından başlayarak bir yazı dizisi halinde yayımlanmıştı. Bu yazı dizisi, daha sonra gözden geçirilerek ve anlatımda birkaç değişiklik yapılarak kitap haline getirildi ve 1977 sonuna doğru baskıya verildi.

Birçok devrimci, kitabı "Millî Kurtuluş Savaşı'mızın önderi, büyük devrimci Mustafa Kemal'in anısına" ithaf etmemi, pek içlerine sindiremediler. Hadi kitap Atatürk'e ithaf edilmişti, fakat "büyük devrimci" demek de ne oluyordu!..

1970 yılı öncesinde TİP çevrelerinde, özellikle aydınlar arasında Atatürk'ü küçümsemek "sosyalistliğin" bir belirtisi sayılırdı.

Atatürk, uzun yıllar "ebedi şef" olarak anılmış, tartışmanın ve eleştirinin üzerinde tutulmuştu. Türkiye toplumu, Kemalist Devrim'in eskiye göre daha özgür bir değerlendirmesini yapma olanağını 1960'tan sonra buldu. Artık toplumumuzun daha geniş kesimleri, kafalardaki paslardan ve zincirlerden biraz daha kurtulmuş olarak düşünüyordu.

Başlangıçta, bulutların üzerindeki tartışılmaz "ebedi şef" görüşünün karşısına, devrimcilik adına Atatürk'ü nerdeyse hiçe indiren inkârcı görüşlerin çıkması olağandı. Türkiye'deki devrimci hareket, 1960 ve 1970'li yıllarda her konuda olduğu gibi Atatürk'ü anlama ve değerlendirme konularında da bir "çocukluk hastalığı" yaşadı. Bu toyluk, yalnız "sosyalist" olduğunu söyleyenler arasında görülmedi. Atatürk'ün partisi CHP içinde bile Bülent Ecevit çevresinde bir "redd-i miras" lafıdır dolaşıyor ve bu yöndeki görüşler yazıya dökülüyordu. Kemalist Devrim'in mirasını ret eğilimi, solcu havalara bürünüyordu. Fakat çok geçmeden anlaşıldı ki, Atatürk ve CHP'nin doğuş yıllarındaki devrimcilik bir yük olarak görülüyordu. "Kitlelerle birleşmek" adı altında, gerici olan her şeyle birleşebilmek için Kemalist devrimden kalan mirası hafifletmek gerekiyordu.

CHP gibi geniş kitlelere dayanan bir partinin yönetimine gelen "Ortanın Solu" içinde mirasın reddi konusunda çok ileri noktalara gitmeye olanak yoktu. Ama "devrimci" lafazanlığı kimseye bırakmayan, halktan kopuk grupların önünde hiçbir engel bulunmuyordu. Bunlar toplumdan, emekçi halktan, devrimci geçmişten, her türlü ulusal değerden bağlarını koparmışlardı. Teoride ve pratikte tam anlamıyla başıbozuktular.

İçlerinde Kemalist devrimi inkârcılıkta birinci sırayı alan TİKKO (Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu)'dur. Bu grubun görüşlerini eleştirmekle, aslında Mustafa Kemal'e karşı hatalı bir tutum içinde gördüğüm Kemal Tahircileri, İdris Küçükömerleri, özetle "sosyalistlik" adına Mustafa Kemal'i inkâr eden bütün akımları eleştirdim. En sivri örneğin hedef alınması, görüşleri daha da berraklaştırmaktadır.

(...)

Mustafa Kemal Atatürk'e "büyük devrimci" demek, kanımca fazla değil, fakat eksiktir. Atatürk, Türkiye halkının yetiştirdiği en büyük devrimcidir. Türkiye halkı, beş yüz yıldan beri, Millî Kurtuluş Savaşı ve Kemalist reformlar kadar büyük bir değişikliği yaşamamıştır. Mustafa Kemal'in önderlik ettiği eylemler kadar geniş yığınları kapsayan ve etkileyen eylemleri, Türkiye tarihi bugüne kadar yazmış değildir.

Tarihsel Materyalizm, tarihsel olayları ve kişileri maddî bir olgu olarak, nesnel olarak değerlendirir. Marksistler, tarihsel kişileri ele alırken, onların toplumun hayatında ne gibi değişikliklere önderlik ettiklerine bakarlar. Değerlendirmelerini böyle yaparlar. Bu nedenledir ki, Mustafa Kemal'in toplumumuzun tarihindeki yeri bambaşkadır, hiç kimseyle karşılaştırılmaz.

Mustafa Kemal'e sevgi ve saygı ile Kurtuluş Savaşı'mız hakkında beslediğimiz derin duygular birbirinden ayrılmaz. Çünkü Mustafa Kemal, Kurtuluş Savaşı'mızın önderidir. Büyük devrimcileri, devrimci eylemleri gerçekleştiren halk yaratır. Devrim önderleri, tarihin belli zamanlarında kabaran toplumun o büyük selinin önüne geçerler ve selin, belli bir yatakta belli bir yöne akarak tarihsel görevini yerine getirmesinde önemli bir rol oynarlar. Hatta nesnel şartlar tamam olduktan sonra önderlerin, önder örgütlerin rolü belirleyici bir önem taşır. Mustafa Kemal, millete güveni, geniş ufkunu, olmazların olabileceğini gören

engin bakış açısı ve devrimci ruhuyla böyle bir rol oynamıştır. Mustafa Kemal'e saygı, aslında Kurtuluş Savaşı'nı yaparak ve daha sonra birçok yeniliği benimseyerek Mustafa Kemal'i yaratan Türkiye halkına saygıdır.

Mustafa Kemal'i inkâr etmek, aslında kendimizi, bugünkü devrimci hareketi inkâr etmek demektir. Mustafa Kemal, önderlik ettiği büyük devrimci eylemlerle bugünkü toplumumuzun maddesine karışmıştır. Atatürk, devrimci kuşakların düşüncesinde, kanında ve canında vardır.

Eğer Türkiye bugün diğer Üçüncü Dünya ülkelerinin çoğundan ileri bir ülkeyse, Türkiye'deki devrimci hareket diğer Üçüncü Dünya ülkelerindekinden daha güçlü ise, bunda yaşadığımız yüz yıllık devrimci birikimin ve en çok da Mustafa Kemal'in önderlik ettiği eylemlerin belirleyici rolü vardır. Birçok İslam ülkesi hâlâ şeriatı tartışırken, hatta bu ülkelerde Marksizm bile "İslami" düşüncelerle karışık bir şekilde ortaya çıkarken, ülkemiz bu tür meseleleri arkada bırakmıştır. Türkiye'de yığın hareketine Humeyniler, Arafatlar, İslam Gerillaları değil, laik ve materyalist düşünen devrimciler önderlik edebilmektedir. Çünkü Türkiye, tarihinin hiçbir döneminde sömürge olmamış, emperyalizm ülkemizde hiçbir zaman tam tekel kuramamıştır ve yurdumuz yüz yıldan beri millî demokratik devrimin beşiğidir. Mustafa Kemal'in önderlik ettiği eylemlerin bu yüz yıllık millî demokratik devrim mücadelesi içinde eşsiz bir yeri vardır. Bugünkü kuşaklar, Mustafa Kemal'i eleştirebiliyor ve Kurtuluş Savaşı sonrası gelişmelerden ders çıkarabiliyorlarsa, burada bile Kemalist Devrim'in büyük payı vardır.

Öte yandan Mustafa Kemal'in 1960'tan sonra tartışılması ve eleştirilmesi toplumumuzun ilerlemesi ve insanlarımızın ufuklarının açılması bakımından çok yararlı olmuştur. Bulutların üzerinden yere indirilen Atatürk, büyüklüğünü gerçeklerden alan bir devrimci olarak, hal-kunuzun yetiştirdiği en büyük devrimci olarak daha büyük bir saygıya layıktır ve gönüllere daha da yerleşecektir.

Dünya ve Türkiye büyük çalkantılara ilerlemektedir. Fırtına yükseldikçe, Mustafa Kemal daha güçlü bir esin kaynağı olacaktır. Türkiye halkı büyük zorlukları yenmede, büyük devrimci atılımları başarmada, gene Mustafa Kemal'in önderlik ettiği Kurtuluş Savaşı'nızdan kuvvet alacaktır. Devrimci semboller, birkaç insanın çabasıyla yapay olarak

yaratılamaz. Halk kitleleri, ancak tarihsel olarak denenmiş ve artık toplumun maddesi haline gelmiş semboller etrafında birleşirler.

Kendi adıma şunu söylemeliyim ki, her yeni tecrübe, her yeni bilgi, bende Mustafa Kemal Atatürk'ün devrimci kişiliğine karşı daha büyük bir saygı yarattı. Her yeni adımda onun büyük devrimci değerini daha çok anlıyorum.

10 Kasım 1979

I MİLLÎ BÜRJUVAZİ ÖNDERLİĞİNDE ANTİ-EMPERYALİST DEVRİM

Dünya katliamı, sömürgelerde yaşayan milyonlarca işçi ve köylünün gözünü açmış, yaşadıkları hayatın çekilmez olduğunu fark etmelerini sağlamıştır. Kanlı savaşın sonunda, ortalığı henüz örgütsüz olmakla birlikte, güçlü bir devrimci ayaklanmalar seli kapladı. Daha iyi bir gelecek için mücadeleye atılan bu temel güç, yerli burjuvazi tarafından yönetildi ve örgütlendi. Savaş sırasında serpilip güçlenen sömürge ülkeler burjuvazisi, artık emperyalizmin boyunduruğunu taşımak ve "kendi işçisiyle köylüsünün" sömürülmesinde aslan payını emperyalizme kap-tırmak istemiyordu. Sömürge ülkelerin genç burjuvazisinin şia-rı, millî kurtuluş için mücadele oldu ve Hindistan'daki, Mı-sır'daki, Türkiye'deki emekçi kitleler bu şiarı güçlü bir biçimde benimseyerek, onun uğrunda sonuna kadar mücadele ettiler.

KOMÜNİST ENTERNASYONAL
YÜRÜTME KOMİTESİ¹

TİKKO'nun Millî Kurtuluş Savaşı'mızın anti-emperyalist niteliğın inkâr eden görüşleri üzerinde duracağız. Bu grup, devrimci mücadeleye hizmet eden her şeyi karalayarak, "müthiş" devrimci olduğunu kanıtlamaya çalışıyor. Birçok genç devrimciyi etkilemenin yolu olarak bunu görüyor.

¹ Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesinin "Dünyanın Tüm Devrimci İşçi ve Köylülerine Çağrı"sı, bkz. *Türkiye Komünist ve İşçi Hareketi*, Aydınlık Yayınları, Türkçesi Fatma Bursalı, İstanbul, Mart 1979 .s. 94-95.

"Saf Devrim"cilik Kurtuluş Savaşı'nı İnkâr Ediyor

TİKKO'cuların Kurtuluş Savaşı konusundaki temel görüşlerini kendi yazdıkları satırlarla şöyle özetleyebiliriz:

- "Millî Kurtuluş Savaşı'nın önderliği, ta başından itibaren İttihat ve Terakki içindeki Türk komprador büyük burjuvazisinin, toprak ağalarının ve tefecilerin eline geçmiştir."²

- "Tabii ki revizyonistler, 'kurtuluş' savaşının komprador-bürokrat burjuvazinin ve toprak ağalarının bir 'devrim'i olduğunu reddederler. (...) Halk yığınları burjuvazinin ve toprak ağalarının çıkarları uğruna zorla savaşa sürüldüler, kanlarını ve canlarını vermeye zorlandılar."³

- "Kurtuluş Savaşı bir Türk-Yunan savaşıdır. Emperyalist ülkeler, Kemalist iktidarla anlaşıp Yunanlıları yendimmişti."⁴

- "Kemalistleri SSCB ve Lenin niçin destekledi? Bunun cevabı gayet basittir: ...SSCB ve Lenin yoldaş, gericiler arasındaki çelişmeden ustalıkla yararlandılar. Mesele budur."⁵

- "Kurtuluş Savaşı'mız... 'Asya'nın ezilen halklarına' değil Asya'nın korkak burjuvazisine ve bir de emperyalist ülkelerin malî oligarşisine 'cesaret ve umut vermiştir'.⁶

Özetleyecek olursak TİKKO'ya göre, Kurtuluş Savaşı, anti-emperyalist bir savaş değildir. Kurtuluş Savaşı'nın önderi komprador burjuvazidir. Kurtuluş Savaşı gericiler arasında bir savaştır, bir Türk-Yunan savaşıdır. Sovyetler, gericiler arasındaki çelişmeden ustalıkla yararlandı. Emperyalistler, Kemalistlerle anlaşıp Yunanlıları yenik düşürdü. Halk yığınları, sınıf düşmanlarının menfaati uğruna zorla cepheye sürüldü, kanını ve canını vermeye zorlandı. Türkiye'nin Kurtuluş Savaşı emperyalistlere umut ve cesaret verdi.

Bu görüşler, Prof. İdris Küçükömer'in ortaya attığı tezlerle birleşmektedir. İdris Küçükömer şöyle demektedir:

"Kurtuluş Savaşı, anti-emperyalist bir savaş değil, Yunanlılara karşı bir savaştır."⁷

2 İbrahim Kaypakkaya, *Bütün Yazılar 1*, Tufan Yayınları, 1. baskın, İstanbul, Ekim 1976, s. 102.

3 Garbis Altınoğlu'nun "Sandık Cinayeti Davası"ndaki dilekçesinden.

4 Hikmet Şenses'in TİKKO Davası'ndaki dilekçesinden.

5 İbrahim Kaypakkaya, *age*, s. 147-148.

6 İbrahim Kaypakkaya, *age*, s. 131.

7 *Millîyer*, 28 Ekim ve 4 Kasım 1973.

Marksizmin Büyük Ustaları Troçkist Tezleri Canevinden Vuruyor

TİKKO liderleri, Kurtuluş Savaşı'nın anti-emperyalist niteliğini inkâr eden görüşlerini Stalin'den alınan bir cümleye dayandırmaya çalıştılar. Aslında Lenin, Stalin ve Mao gibi büyük ustaların Kurtuluş Savaşı'mız üzerine söylediklerinde onların işine yarayacak tek bir sözcük dahi yoktur. Fakat onlar, Stalin'in cümlesinin altından girip üstünden çıktılar ve bu cümleye istedikleri anlamı verdiler. Oysa kullanmaya çalıştıkları o bir tek cümle, Troçkist tezleri caneviden vurmaya yetmektedir.

TİKKO, Marksizm-Leninizmin büyük ustalarını, kendi Marksizm dışı, tezlerine alet etmeye girişti. Bu sebeple biz, onların tezlerini öncelikle büyük Marksist-Leninistlerin yazdıkları ile çürüteceğiz. Fakat hemen eklemeliyiz. Hiçbir gerçek, sadece büyük ustalardan alınan sözlerle kanıtlanmaz. Bu, Marksist olmayan bir tutumdur. Gerçeği, somut olayların Marksist bir değerlendirmesini yaparak ortaya koymak gerekir. Kurtuluş Savaşı'mızı, Türkiye devrimcileri olarak enine boyuna araştırma ve tahlil etme görevimizi unutmuyoruz. Bazı alıntılarını arka arkaya sıralayıp bu görevi bir kenara atamayız. *TİİKP Davası Savunma*⁸'nin Kurtuluş Savaşı bölümü, somut olaylara dayanarak yapılan Marksist bir tahlildir. Bu tahlili derinleştirmeli ve geliştirmeliyiz.

Bu yazıyı yazmadan önce, Lenin, Stalin, Mao ve Dimitrov'un Kurtuluş Savaşı'nuz ve Kemalist Devrim hakkında yazdıkları her satırı bulmaya çalıştık. Onların eserlerini taradık. Komünist Enternasyonal ya-

8 *İİKP Davası Savunma*, 4. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Mart 1992, s. 157 vd.

9 Lenin, Stalin, Mao ve Dimitrov'un Türkiye üzerine yazdıklarını bir kitapta topladık ve ayrıca bu kitabın başına Marksist ustalara göre özet bir Türkiye tarihi yazdık. Bkz. Doğu Perinçek. *Lenin Stalin Mao'nun Türkiye Yazıları*, 3. basım, Kaynak Yayınları, Temmuz 1992. Komintern belgelerinde Türkiye konusunda çıkan yazıları da altı kitapta derledik. Bu kitaplardan dördü Aydınlık Yayınları, biri de Kaynak Yayınları tarafından basıldı. Altıncı kitap yakında yayımlanacak.

1. *Boğazlar Meselesi Lozan ve Montrö*, Aydınlık Yayınları, İstanbul, Mart 1977.

2. *Kürt Millî Meselesi*, Aydınlık Yayınları, İstanbul, Mart 1977. 3. Şefik Hüsnü, *Kominternin Organlarındaki Yazı ve Konuşmalar*, Aydınlık Yayınları, İstanbul, Ağustos 1977. 4. *Türkiye Komünist ve İşçi Hareketi*, Aydınlık Yayınları, Çev. Fatma

Bursalı, İstanbul, Mart 1979. 5. *Türkiye Kurtuluş Savaşı*, Çev. Fatma Mercan, Kaynak Yayınları, İstanbul, Ekim 1985. 6. *Kemalist İktidar (1923-1938)*, yakında Kay-

nak Yayınları'na yayımlanacak

yın organlarında çıkan yazıları da okuduk.⁹ Kurtuluş Savaşı hakkında Marksistlerin değerlendirmelerini bulabileceğimiz başka kaynaklara da baktık. Bu araştırma sonucunda, Millî Kurtuluş Savaşı'mızın anti-emperyalist niteliğini inkâr eden tezleri haklı çıkaracak tek bir satır dahi bulamadık. Bu nedenle, TİKKO'cular, ileri sürdükleri tezlerin dayanağını büyük Marksist önderlerde değil, başka yerlerde aramalıdır.

"Gericiler Arasında" Değil Anti –Emperyalist Savaş

İlk önce Kurtuluş Savaşı'nın anti-emperyalist bir savaş olmadığı, bir Türk-Yunan savaşı olduğu, gericiler arasındaki bir savaş olduğu iddiası üzerinde duracağız.

Yunan ordusunun kimlerin aleti olduğunu bizzat Yunan Başbakanı Venizelos, Lozan Konferansı'nda çok açık bir şekilde ortaya koyar:

"Yunan ordusunun, kendi teşebbüsüyle değil, *müttefiklerin daveti üzerine* ve Yunanistan'ın özel menfaati için değil, *müttefiklerin menfaati için* İzmir'e çıkmış olduğu, inkâr edilmeyen bir gerçektir... Yunanistan'ın İzmir'i işgali ve Küçük Asya'da askerî harekât takip etmesi kendi hesabına değildir. *Bunlar, müttefiklerin müşterek menfaatleri için olmuştur.*"

Bu sözlerin kanıtladığı gerçek çok açıktır. Yunan orduları emperyalistlerin hizmetindedir. Yunan ordularının arkasında yağmacı İngiliz emperyalistleri vardır. Bütün dünyanın bildiği bu gerçeği, Lenin şu sözleriyle belirtmektedir:

"Türk işçi ve köylüleri, çağdaş milletlerin yağmaya karşı direnişinin hesaba katılması gereken bir şey olduğunu kanıtlanmıştır. Türkiye, emperyalist devletlerce yağma edilmeye öyle bir şiddetle karşı koydu ki, içlerinde en kabadayı olan bile elini ondan çekmek zorunda kaldı."¹⁰

10 Lenin "Moskova İşçi ve Köylü Delegeleri Sovyetinin Bir Oturumunda Konuşma", 28 Şubat 1921 (Bkz. Doğu Perinçek, *Lenin Stalin Mao'nun Türkiye Yazıları*, 3. baskı, İstanbul, Temmuz 1992, s. 136.)

Gene Lenin, Sovyet Büyükelçisi Aralov'a Türkiye'ye giderken şunları söylemekteydi:

"Türkler millî kurtuluşları için savaşıyorlar... Emperyalistler Türkiye'yi soyup soğana çevirdiler, hâlâ da soyuyorlar. Köylüler ve işçiler buna katlanamadılar ve başkaldırdılar. Sabır bardağı taşı. Gerek Doğu halkları, gerekse biz, emperyalist kuvvetlere karşı savaşıyoruz..."¹¹

1922 yılında Ankara'yı ziyaret eden Komünist Enternasyonal gözlemcileri Leonid ve Friedrich de, Kurtuluş Savaşı'nı "Ankara Türkiye'sinin İngiliz emperyalizmine karşı şahlanması" olarak değerlendiriyorlar.¹²

Stalin'de Millî Burjuva-Komprador Ayrımı

Kaypakkaya, önceleri Kurtuluş Savaşı'na "millî karakterdeki orta burjuvazinin önderlik ettiğini" kanıyordu. Stalin ve Şnurov'u "daha dikkatli olarak inceleyince, bu görüşünün yanlış olduğu görüşüne ulaştı.¹³ Böylece Kurtuluş Savaşı'nın "komprador burjuvazi önderliğinde" yapıldığını keşfetti. Bu kocaman iddiasını Stalin'in bir tek cümlesine dayandırdı. O cümleyi bile yanlış anlamıştı. Mao'nun *Yeni Demokrasi* ve Şnurov'un *Türkiye Proletaryası* adlı kitaplarında da yer alan ünlü cümle şudur:

"Kemalist devrim, bir üst tabaka devrimidir, millî ticaret burjuvazisinin devrimidir."¹⁴

Kaypakkaya, bu cümleyi alarak Stalin'in "*üst tabaka*" terimi ile, aslında "*komprador burjuvazi*" kastettiğini ileri sürdü. "Genel Eleştiri" adını verdiği yazısında şöyle diyordu:

11 Aralov, *Bir Sovyet Diplomatının Türkiye Hatıraları*, çev. Hasan Ali Ediz, Burçak Yayınevi, İstanbul 1967, s. 37-38.

12 Leonid-Friedrich, *Ankara 1922*, çev. Gizem Göktürk, 1. basım. Kaynak Yayınları, Haziran 1985, s.9.

13 İbrahim Kaypakkaya, *age*, s. 102-103.

14 Stalin, *Millî Demokratik Devrim*, çev. Şule Perinçek, 2. Genişletilmiş basım. Kaynak Yayınları, İstanbul, Mayıs 1922, s. 70

"Lenin, Stalin ve Şnurov yoldaşlar, Kemalist devrimden bahsederken millî burjuva kavramını, *Türk olan burjuva* anlamında kullanmaktadırlar. Millî burjuva-komprador burjuva ayrımı onlarda henüz yoktur. (...) Lenin, Stalin ve Şnurov yoldaşlar Kemalist devrime, 'millî burjuva devrimi' derken, kastettikleri 'komprador olmayan burjuvazinin devrimi' değildir; kastettikleri 'Türk olan burjuvazinin' devrimidir."¹⁵

TİKKO'cular doğuştan bilgin oluyorlar. Araştırma yapmaksızın her şeyi biliyorlar ve gaipden duydukları seslerle bir peygamber edası içinde ahkâm kesiyorlar.

Nereden çıkarıyorlar, Stalin'de millî burjuva-komprador burjuva ayrımı olmadığını? Stalin'in iki-üç satırını yalan yanlış okuyarak kafadan atıyorlar. Çünkü, Stalin, hem de TİKKO'cuların kendilerine alet etmeye çalıştıkları cümlelerin bulunduğu yazıda bu ayrımı yapıyor. Gene de onlar, yazının tamamını bulmaya ve çevirmeye gerek görmeksizin Stalin'i tahrif ediyorlar. Stalin, alıntının yapıldığı, Sun Yatsen Üniversitesi öğrencileriyle yaptığı görüşmede "*millî burjuvazinin komprador burjuvazi sınıflamasına girmedikğini*" açıkça söylemektedir:

"Demek ki burada söz konusu olan, herhangi bir büyük burjuvazi değil, komprador burjuvazi sınıflamasına *girmeyen* millî burjuvazidir."¹⁶

"Girmeyen" sözcüğünün altını çizen Stalin'dir.

Stalin, alıntının geçtiği görüşmeden dört gün önce yazdığı başka bir yazıda gene aynı ayrıma dikkat çeker. 9 Mayıs 1927 tarihli "*Çin Devriminin Meseleleri*" başlıklı yazısında, "*millî burjuvazi*" teriminden sonra parantez açmakta ve "*kompradorlar değil*" demektedir.¹⁷

Stalin'in millî burjuvaziden söz ederken, bunun "komprador burjuvazi" olmadığına böyle sık sık dikkat çekmesinin sebebi, Troçkistlerdir. Çünkü o zaman da Troçkistler millî burjuvazi ile komprador burjuvazi

15 İbrahim Kaypakkaya, *age*, s. 101.

16 Stalin, *Millî Demokratik Devrim*, s. 62.

17 Stalin, *aynı eser*, s. 43.

arasındaki ayrımı kaldırarak Stalin'i çürütmeye çalışıyorlardı. Stalin, millî burjuvazinin parantez içinde "komprador olmadığını" açıkça belirtiyor. Aynı sayfanın dipnotunda "komprador burjuvazi" deyimini şöyle açıklanıyor:

"Kompradorlar-sömürge ve bağımlı ülkelerdeki yerli ticaret burjuvazisinin bir bölümünü oluşturan ve yabancı sermaye ile yerli pazar arasında aracılık yapan kimseler."

Görüldüğü gibi Stalin "millî burjuvazi" derken, "komprador burjuvazi" kastetmiyor, burjuvazinin emperyalist sermayeye aracılık yapmayan, yani komprador olmayan "*millî*" kesimini ifade ediyor. Stalin, o zaman Troçki ve hempalarının tezlerini çürütmek için ayrımı yapmaya özellikle dikkat gösteriyor.

Troçki'nin izinden yürüyen TİKKO'cular, kırk beş yıl sonra Stalin'in yazdıklarını kendi "ustaları" Troçki'ye göre düzeltiyorlar. TİKKO lideri şöyle diyor:

"'Üst tabaka', İttihat ve Terakki içinde palazlanmış olan, önce Alman emperyalizmine uşaklık eden, Birinci Dünya Savaşı'nda Alman emperyalizminin yenilgisinden sonra da, İngiliz-Fransız emperyalizmine yaklaşan Türk komprador burjuvazisinin ta kendisidir."¹⁸

Kaypakkaya görüldüğü gibi Stalin'in "üst tabaka" teriminin yerine "komprador burjuvazi" terimini koyuyor. Sonra bu "komprador burjuvaziye" Millî Kurtuluş Savaşı'nın önderliğini hediye ediyor. Bu arada "millî ticaret burjuvazisi" terimini el çabukluğuyla ortadan kaldırıyor.

TİKKO lideri, tek bir cümleyi açıklarken dahi, dünyanın tahrifatını yapıyor. Çünkü Stalin'in bu cümlesi, onun inkârcı görüşlerini tek başına yerle bir etmeye yetiyor da artıyor bile.

Kurtuluş Savaşı'na Millî Burjuvazi Önderlik Etti

TİKKO'cular, komprador burjuvaziye "devrim" yaptırıyorlar. Oysa komprador burjuvazi, karşı-devrimci bir sınıftır ve yapsa yapsa karşı-

¹⁸ İbrahim Kaypakkaya, *age*, s.101.

devrim yapabilir. Nitekim İngiliz-Fransız işbirlikçilerinin Kurtuluş Savaşı sırasındaki tutumu budur. Özellikle İngiliz emperyalistlerinin işbirlikçisi olan İstanbul'daki padişah hükümeti, Kuvvayı İnzibatiye örgütünü kurarak ve Anzavur gibi gerici leri isyan ettirerek Kurtuluş Savaşı'nı bastırmaya çalışmıştı. İstanbul hükümetine hâkim olan Damat Feritlerin Hürriyet ve İtilaf Fırkası, eskiden beri İngiliz emperyalistlerinin işbirlikçisidir.

"Türk komprador burjuvazisi", TİKKO'cuların iddia ettiklerinin tersine, hiçbir zaman yekpare olmamıştır. Komprador burjuvazi içinde özellikle Alman ve İngiliz işbirlikçileri arasında şiddetli bir mücadele sürçelmiştir. Nitekim, İngiliz işbirlikçileri, Alman işbirlikçisi İttihatçı kompradorların yıkılması ile iktidara gelmiştir. İngiliz kompradorları, o tarihte TİKKO'cuların iddia ettiği gibi Ankara hükümetinin başında değil, İstanbul'da bulunuyorlardı. Eski Alman işbirlikçisi Enver Paşa ise, bütün çabalarına rağmen, Anadolu'daki millî kuvvetleri hâkimiyeti altına alamamıştır. Gerek Sovyetler Birliği ve Doğu halkları, gerekse Anadolu hükümeti, İttihatçı kompradorlara karşı mücadele etmiş ve onların maskesini indirmiştir. İttihatçı Enver Paşa, İngilizlerin desteğiyle Türkistan'da Bolşeviklere karşı ayaklanma örgütlemeye çalışırken, Anadolu hükümeti, Sovyetler'in dostu olarak emperyalistlerle karşı savaşıyordu.

Kurtuluş Savaşı'nı yöneten millî burjuvazi, Müdafayı Hukuk Teşkilatında örgütlenmişti. Bu teşkilat, İttihat ve Terakkinin kompradorlaşan yöneticileri ile çatışan Anadolu teşkilatının devamıdır, yoksa İttihatçı komprador liderliğin devamı değildir. 1908 demokratik devriminden sonra, İttihat ve Terakki yöneticileri, kısa zamanda komprador burjuvazi arasına karışmış ve içinden çıktıkları millî burjuvaziyi de baskı altına almışlardır.¹⁹

Komprador Burjuvazi Kurtuluş Savaşı'nın Düşmanıydı

Komprador burjuvazi. TİKKO'cuların iddia ettiği gibi Millî Kurtuluş Savaşı'nın önderi değil, düşmanıydı. Şurov, *Türkiye Proletaryası* adlı kitabında bu düşmanlığı ve nedenlerini ayrıntılı olarak açıklamakta-

19 Ayrıntılı açıklama için bkz. Şefik Hüsnü, *Türkiye'de Sınıflar*, 2. basım, Ülke Yayınları, Ankara, Nisan 1975, s. 242 vd.

dır.²⁰ Kurtuluş Savaşı'nı yönetenlerin komprador burjuvaziye düşmanlığını, o yıllarda Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi Başkanı şu sözlerle ifade ediyordu:

"Türkiye'nin orta ve küçük burjuvazisi, son on beş yıl içinde ortaya çıkmış ve esas olarak dünya savaşı sırasında gelişip güçlenerek, Avrupa Rum ve Ermeni burjuvazisinin rekabetini alt etmiştir. (...) Bu orta ve küçük burjuvazinin temsilcileri, eğer Türkiye parçalanırsa, ele geçirmiş oldukları iktisadî mevzileri, uluslararası sermayenin saldırısı karşısında terk etmek zorunda kalacaklarını ve kendi yerlerine uluslararası sanayi ve ticaretin temsilcisi olan Rumların, Ermenilerin ve Levantenlerin vb. geçeceğini gayet iyi biliyorlar. Türk orta ve küçük burjuvazisi için Türkiye'nin bağımsızlığı uğruna mücadele, aynı zamanda kendi varlığını koruma mücadelesidir.

"Bugün bu orta ve küçük burjuvazi, Müttefikler tarafından desteklenen Türk büyük burjuvazisinin can düşmanıdır."²¹

Komünist Enternasyonal Dergisi'nde yayınlanan ve Enternasyonal'in görüşünü yansıtan bu paragraf şu gerçekleri açıkça ortaya koymaktadır:

1. İstiklal Savaşı'na önderlik eden sınıf, orta ve küçük Türk ticaret burjuvazisidir.

2. Orta burjuvazi veya başka bir deyişle millî burjuvazi, Anlaşma devletlerinin, yani İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin desteklediği büyük Türk burjuvazisinin amansız düşmanıydı.

Kaypakaya ise yazdığı "Genel Eleştiri"de, Kurtuluş Savaşı'nın önderliğine ve Mustafa Kemal'e başından itibaren "İngiliz-Fransız işbirlikçisi" damgasını vuruyor. Bu damgayı yapıştırmadan bir sayfa önce ise, Şnurov'dan şu alıntıyı yapıyor:

20 Şnurov, *Türkiye Proletaryası*, Yar Yayınları, İstanbul, Aralık 1973.

21 "Türkiye'de Komünist Hareket", *Komünist Enternasyonal Dergisi*, 1921. yıl 2. s.

270. Bkz. *Türkiye Komünist ve İşçi Hareketi*, Aydınlık Yayınları, s. 41-42.

Aynı görüşlere 1922 yılında Ankara'yı ziyaret eden iki Komintern gözlemcisinin değerlendirmesinde de rastlıyoruz. Leonid ve Friedrich, Kurtuluş Savaşı'na önderlik eden sınıfı "ilerici Türk burjuvazisi" diye niteliyor. Bkz. Leonid-Friedrich, *Ankara 1922*, s. 45.

"...Kemalist devrim adıyla tanınan devrim, İngiliz-Fransız emperyalizmine karşı yapılmıştır."

Kaypakkaya'ya göre, "İngiliz-Fransız işbirlikçileri", İngiliz-Fransız emperyalizmine karşı devrim yapmış oluyor! Sayfalar dolusu tahrifat yaparak, Mustafa Kemal'in ta başından beri komprador burjuvazinin adamı olduğunu kanıtlama çabası, kendi aktardıkları alıntılarda çürümektedir.

Yalnız Marksist-Leninistler değil, bütün dünya, Kurtuluş Savaşı'mızın İngiliz-Fransız emperyalizmine karşı verildiğini görmüş, yaşamış ve söylemiştir. Acı olan, bugün tartışmanın bu kadar ilkel bir düzeyde cereyan etmesidir. Kurtuluş Savaşı'nı kanı ve canı pahasına veren halkımızın içinden, bu savaşın "anti emperyalist" olmadığını ileri sürenler çıkabilmektedir ve biz, onlara Türkiye halkının emperyalizme karşı savaştığını, başka ülkelerin büyük devrimcilerinden alıntılar yaparak anlatmaya çalışıyoruz. Demek ki, aradan geçen elli yıl içinde emperyalizmin, Millî Kurtuluş Savaşı'mızın anti-emperyalist niteliğini genç dimağlardan silmek ve ateşi küllendirmek için yaptığı propagandalar boşa gitmemiştir. Dahası bu propagandalar, kimi zaman en hızlı "solcu" kisvesi altında ortaya çıkabiliyor.

II EKİM DEVRİMİ'NİN BAĞIMSIZLIK ÇAĞIRISI VE EZİLEN DÜNYADAKİ İLK SAVAŞ KIVILCIMI

*Üç yıl önce ezilen Doğu ülkelerinde devrime karşı sadece kayıtsızlıkla karşılaşırken, bugün Doğu kaynamaya başladı ve Doğu'da Anlaşma devletlerine, emperyalizme karşı yönelen bir dizi kurtuluş hareketleri görüyoruz. Bir burjuva devrimci hükümetin, fakat yine de elde silah Anlaşma'ya karşı savaşan Kemal hükümetinin kişiliğinde bütün diğer sömürgeleri ve yarı-sömürgeleri etrafında toplayan devrimci bir çekirdeğimiz var.*²²

STALİN

TİKKO'cular, Kurtuluş Savaşı'nın "gericiler arasındaki çelişmeden" kaynaklandığını ileri sürüyorlardı. Onlara göre Lenin, bu çelişmeden yararlanmıştı. Sonraları bu tezlerini daha da geliştirdiler. TİKKO Davası'nda şöyle dediler: "Emperyalist ülkeler, Kemalistlerle anlaşıp Yunanlıları yendimmişti."²³

Bu görüşlerin temelinde, Troçkizmin ünlü "saf ve doğrudan proleter devrimi" anlayışı yatmaktadır. Troçkistler, eskiden beri millî kurtuluş savaşlarını hor görmüşlerdir. Onlara göre, "Proleter devrimi" olmayan her hareket "gericidir". Troçkistler, proletaryayı yalnız ülke içindeki müttefiklerinden değil, uluslararası alandaki müttefiki olan millî kurtuluş savaşlarından da koparmaya çalışmışlardır.

TİKKO'cular Kurtuluş Savaşı önderliğine "gerici" ve "komprador" damgasını vurunca, Sovyetler'in Kemalistleri niçin desteklediği sorusuna da cevap bulmak zorunda kalmışlardır:

²² Stalin, Proletarya Diktatörlüğünün Üç Yılı, *Gesammelte Werke*, c. 4. s. 345. Bkz.

Doğu Perinçek, *Lenin Stalin Mao'nun Türkiye Yazıları*, 3. basım, s. 1.35.

²³ Bkz. Hikmet Senses'in TİKKO Davası'ndaki dilekçesi.

"Bunun cevabı gayet basittir: SSCB ve Stalin, Japonya'ya karşı Guomintang'ı niçin destekledi ise, bunu da onun için destekledi... Yani SSCB ve Lenin yoldaş, gericiler arasındaki çelişmeden ustalıkla yararlandılar. Mesele budur."²⁴

Sovyetler Emperyalizme Karşı Millî Devrimcileri Destekledi

Kaypakkaya'nın "gayet basit" dediği cevap, aslında Marksizmin "basitleştirilmesinden" başka bir şey değildir. Onlar, Troçki'nin "ustalığı" ile Lenin ve Stalin'in ustalığını birbirine karıştırıyorlar. Çünkü Lenin ve Stalin, Kemalistleri ve Çin'de Guomintang'ı desteklerlerken, "gericiler arasındaki gelişmeden ustalıkla yararlanıyoruz" demiyorlardı. Tam tersine, emperyalistlere karşı millî devrimcileri, yani gericilere karşı ilericileri desteklediklerini söylüyorlardı. Ankara'ya o zaman elçi olarak yollanan Aralov, Lenin'in Mustafa Kemal hakkında kendisine şöyle dediğini aktarıyor:

"Mustafa Kemal Paşa, tabii ki, sosyalist değildir. Ama görülüyor ki iyi bir teşkilatçı, kabiliyetli bir liderdir. Millî burjuva ihtilalini o idare ediyor. İlerici akıllı bir devlet adamı. Bizim sosyalist inkılabımızın önemini anlamış olup, Sovyet Rusya'ya olumlu davranıyor. O, istilacılara karşı bir kurtuluş savaşı yapıyor. Emperyalistlerin gururunu kıracağına, padişahı da yardakçılarıyla şilip süpüreceğine inanıyorum. Halkın ona inandığını söylüyorlar. Ona, yani Türk halkına yardım etmeniz gerekiyor."²⁵

Stalin de, Çin ve Türkiye'nin millî mücadelelerini niçin desteklediklerini Kaypakkaya'dan farklı bir şekilde açıklamaktadır:

"...Çin'de Kanton ve Türkiye'de Ankara, emperyalizme karşı savaş yürütürken, onlara yardım etmekte haklı mıydık, değil mi-

24. İbrahim Kaypakkaya, *age*, s.147-148.

25. Aralov - *age*, *Sovyet Diplomatının Türkiye Hatıraları*, s. 38.

dik? Evet haklıydık. Haklıydık ve o zaman Lenin'in istediği şekilde davrandık. Çünkü Kanton ve Ankara'nın mücadelesi, emperyalizmin güçlerini parçaladı, emperyalizmi zayıflattı ve itibarını sarstı. Böylece dünya devriminin merkezinin gelişmesini, yani SSCB'nin gelişmesini kolaylaştırdı. Bugün muhalefetin başını çekenlerin [Troçki-Zinovyev hizbi] o zaman bizimle birlikte gerek Kanton'u, gerekse Ankara'yı destekledikleri, onlara belli bir yardımda bulundukları doğru değil mi? Evet doğru. Hele birisi inkâr etmeye kalksın."26

Burada dikkat çekici olan, Stalin'in, Troçki ve Zinovyev'e Türkiye'nin Kurtuluş Savaşı'nı destekleyen Lenin ile birlikte davrandıklarını hatırlatmak gereğini duymasıdır. Çünkü Troçki ve yandaşları daha sonra millî kurtuluş savaşlarının dünya devrimini güçlendiren ilerici niteliğini inkâr etmişlerdir.

Görüldüğü gibi TİKKO teorisyenleri, Troçki'nin mirasına sarılmaktadırlar. Bu miras onların bütün görüşlerine sinmiş ve sistemleşmiştir. TİKKO'cular yalnız Troçki'nin teorilerine değil, İkinci Enternasyonal oportünistlerinin teorilerine de sahip çıkıyorlar. Revizyonistler, Mustafa Kemal'i destekleyen Lenin'e saldırırken şöyle diyorlardı:

"Bolşevikler, yarı-feodal 'devrimci' Kemal Paşa ile ittifak yaparak emperyalist 'Bonapartçılar' olduklarını kanıtladılar ve artık kendilerine proleter hükümeti demeye hakları yoktur."27

Kaypakayaların kimlerin öğrencisi olduklarını sanırsanız hiçbir şey bu satırlardan daha iyi anlatamaz. TİKKO teorisyenleri, elli yıl sonra Troçkilerin ve İkinci Enternasyonal revizyonistlerinin karalamalarını tekrarlamaktan başka bir şey yapamadılar. Kemal Paşa'ya gerici diyenler ve onları "yarı-feodal 'devrimci'" diye alayla söz edenler, Bolşeviklere de "emperyalist-'Bonapartçı'" diye kara çalıyorlardı. TİKKO'cular ise, hem Lenin ve Stalin'in düşmanlarının tutumunu benimsiyorlar, hem de Marksizim-Leninizmi kimseye bırakmıyorlar.

26 Stalin *Millî Demokratik Devrim* s. 132.

27 A.R., "Yunan-Türk Savaşı", başlıklı yazısında aktarıyor. Bkz. *Komintern Belgelerinde Türkiye Kurtuluş Savaşı*, Kaynak Yayınları, İstanbul, Ekim 1985. s.19.

Görüldüğü gibi, "Cevap gayet basittir" deyip, Lenin ve Stalin adına Troçki'nin ve revizyonistlerin görüşleri piyasaya sürülmüştür.

Dostluğun Temeli: Ortak Düşmana Karşı Savaş

Kurtuluş Savaşı'nda Ankara ile Sovyet Rusya arasındaki dostluk, bütünüyle maddî bir temele dayanmaktaydı. Her iki ülkenin düşmanları ortaktı. Her ikisi de emperyalistler tarafından parçalanmak ve yıkılmak tehlikesine karşı savaşıyordu. Ankara hükümetinin resmî organı olan *Hakimiyet-i Milliye*, o zaman şunları yazıyordu:

"... Kızıl Ordu, Sovyet Rusya'sını savaş ve siyaset yoluyla bağlamak isteyen emperyalistlere karşı mücadele açtı. Millî Ordu da emperyalistlerin doğrudan doğruya veya dolaylı yoldan Anadolu'ya suikaste gelen ordularıyla savaştı. Her iki ordu, kapitalist Avrupa'nın Asya'daki işgalını söndürmek için kan döküyor."

Ve gazete şöyle devam ediyor:

"Görülüyor ki, Doğu'nun en esaslı iki hükümeti, Türklerle Sovyetler, Doğu'nun kurtuluş davasında yalnız samimiyetten değil, onun kadar siyasetten, pek hayatî karşılıklı menfaatlardan doğan bir birlikle aynı savaşı yapmışlar, aynı düşmanlara karşı birbirlerini savunmuşlardır."

Bu nedenledir ki, Sovyet Rusya, İngilizlerin desteklediği Ermeni ve Gürcü Menşevik hükümetlerine karşı Anadolu hükümetini destekliyordu. Anadolu'daki Millî Kuvvetler ve Kızıl Ordu, İngiliz emperyalistlerinin Kafkasya'daki kolunu kırmak için ortak hareket ettiler. Bu hareketin başarisını M. Kemal Mecliste şu sözlerle dile getiriyordu:

"1 Ağustos tarihinde Rus Bolşevik hükümetinin Kızıl Ordusu'yla Büyük Millet Meclisi'nin ordusu, Nahcivan'da birbirleriyle maddeten birleşmiş oldu. (*Alkışlar*.) Oraya giden kuvvetlerimiz Kızıl Kuvvetler tarafından özel merasimle ve fevkalade saygıyla kabul edilmişlerdir."²⁸

28 Mustafa Kemal. 14 Ağustos 1920 tarihli TBMM konuşması. Bkz. *Atatürk'ün Söylerv ve Demeçleri*, cilt I. İstanbul 1945. s. 94.

Anadolu'daki millî hareketin zafere ulaşması, aynı zamanda emperyalistlerin genç Sovyet devletini kuşatma ve boğma planlarına da darbe indirmiştir. Stalin'in yukarıya aldığınız sözleri de bunu belirtmektedir.

Oysa, TİKKO'culara bakacak olursak, "emperyalist ülkeler, Kemalistlerle anlaşıp Yunanlıları yendirmiştir". Bu durumda Lenin ve Stalin büyük bir tarihî yanlışlığı içine düşmüş oluyorklar! Çünkü onlar da, "Yunanlıları yenmesi" için Kemalistleri destekliyordlardı!

Millî Burjuvazinin Tutarsızlığı ve Yalpalamaları

"Kemalistlerin emperyalistlerle anlaştığı" konusu üzerinde de kısaca durmak istiyoruz. Hikmet Şenses, TİKKO Davası dilekçesinde bu iddiayı şöyle açıklıyor:

"Kemalist iktidar savaş yıllarında İngiliz-Fransız emperyalistleriyle el altından, savaştan sonra da ekonomik ve siyasî işbirliği yapmıştır. İngilizler İstanbul'dan, Fransızlar Güney Anadolu'dan hiç silah patlatmadan çekilmişlerdir...

"Kurtuluş Savaşı bir Türk-Yunan savaşıdır. Emperyalist ülkeler Kemalist iktidarla anlaşıp Yunanlıları yendirmişti. Sakarya Savaşı planlarını Türk kuvvetlerine vermiştir. Yunanlılara yardımı kesmişlerdir. Kurtuluş Savaşı boyunca ölenlerin sayısı on bini bile bulmazken İstiklal Mahkemelerinde asılanların sayısı on beş bine yakındır."

Troçkizmin dünyayı ak ile karaya ayıran kaba bakış açısıyla burada da karşılaşyoruz. Proleteryanın, gerek ülke içindeki, gerekse uluslararası plandaki müttefiklerini göremeyen Troçkizm, proleter olmayan her şeyi düşmanların sepetine atmakla ünlüdür.

Aynı bakış açısı, millî burjuva önderliğin yalpalama ve tutarsızlıklarını, hemen "emperyalizm işbirlikçiliği" olarak karalamaktadır.

Millî burjuvazi, Kurtuluş Savaşı sırasında tutarlı bir anti-emperyalist politika izlemedi. Bu, onun sınıf karakterinin bir sonucuydu.

Ankara hükümeti, uzayacak bir savaşın emekçilerin siyasî hareketini güçlendirmesinden çekiniyordu. Anti-emperyalist mücadele içinde birleşen ve örgütlenme olanağı bulan emekçi sınıflar, savaştan sonra

silahlarını burjuvaziye ve toprak ağalarına çevirebilirlerdi. Diğer taraftan savaş nedeniyle Türkiye ile Sovyetler arasındaki yakınlaşma, Kemalistlerin istemeyecekleri kadar geliyordu.

Bütün bu gerçekleri, Anlaşma devletleri denen emperyalistler de görmekteydi. Emperyalistler için en iyisi, Türkiye'yi sömürgeleri olarak tutmaktır. Bunu başaramadıkları takdirde, Türkiye burjuvazisinin bağımsızlık isteğine boyun eğmek ve daha ileri gelişmelere yol açmak zorundaydılar. Ayrıca, uzayan Kurtuluş Savaşı diğer sömürge halklara da örnek olmaktaydı.

1920 yılı sonlarında İngiliz emperyalistleri Kemalistlere karşı siyasetlerini, Stalin'in deyişiyle "yumuşatmak zorunda" kaldılar. Stalin, buna yol açan sebepleri 30 Kasım 1920'de şöyle tahlil ediyordu:

"... Genel olarak Türkiye'ye ve özellikle Kemalistlere yöneltilmiş olan Sevr Anlaşması dönemi, kuşkusuz sona ermektedir. Bir yandan Kemalistlerin Anlaşma devletlerine karşı mücadelesi ve bu mücadele temeli üzerinde İngiliz sömürgelerinde güçlenen kaynaşma, diğer yandan Vrangeli'nin ezilmesi ve Yunanistan'da Venizelos'un düşmesi, Anlaşma devletlerinin Kemalistlere karşı olan siyasetlerini önemli derecede yumuşatmalarını zorunlu kılmıştır.²⁹

Görülüyor ki Stalin, İngilizlerin "yumuşamak zorunda kalmasını" şu sebeplere bağlıyor:

1. Türkiye'nin emperyalist Anlaşma devletlerine karşı mücadelesi.
2. Bu mücadele temeli üzerinde İngiliz sömürgelerinde güçlenen kaynaşma.
3. Sovyetlere başkaldıran karşı-devrimci General Vrangeli'nin yenilmesi.

İngilizleri "yumuşamak zorunda bırakan", en başta Türkiye halkının silaha sarılmasıdır.

İşte bu durumda İngiliz emperyalistleriyle uzlaşma imkânları çıktı ve Kemalistler, gene Stalin'in deyişiyle "belirli bir sağa dönüş" yaptılar. 1921 yılı başında Ankara hükümeti Londra Konferansı'na çağırıldığı sırada, Türkiye Halk İştirakiyyun Fırkasına karşı tutuklamalara gi-

²⁹ Doğan Perinçek, *Lenin Stalin Mao'nun Türkiye Yazıları*, s.148.

rişti. Ocak sonunda Mustafa Suphi ve on dört yoldaşının katledilmesi de, gene bu döneme rastlamaktadır.

Emperyalistlerarası Çelişmeler

Ankara hükümeti, Londra Konferansı'nda emperyalistlerle bir anlaşmaya varma imkânlarını aradı. Ne var ki, Heyet Başkanı Bekir Sami Bey, yetkilerini aşarak emperyalistlere karşı teslimiyetçi bir tutum alınca, Meclis bunu şiddetle reddetti ve Bekir Sami'yi Dışişleri Bakanlığından attı. Bekir Sami'nin atılmasının en önemli sebeplerinden biri, Türkiye'nin İngiliz işbirlikçisi Kafkas hükümetleriyle birlikte Rusya'ya karşı tavır alabileceği vaadinde bulunmasıydı. Bu, şiddetli bir tepki ile karşılaştı ve Ankara hükümeti, millî bağımsızlığı kazanıncaya kadar mücadeleye devam kararı aldı. Çünkü emperyalistler, Kemalist önderliğin kabul edemeyeceği ağır şartlar ileri sürmekteydiler. İşgali meşru kılmak ve kapitülasyonları devam ettirmek istiyorlardı. Böylece emperyalistler, millî burjuvaziye, silahlı kurtuluş mücadelesini sürdürmekten başka bir yol bırakmadılar. Ankara, emperyalizme teslim olmadı ve Anlaşma devletlerinin cephesine geçmedi; kurtuluş savaşı veren milletlerin safında kaldı. Nitekim en şiddetli savaşlar, bu tarihten sonra verildi.

Fransa ve İtalya ise, İngiltere'den farklı bir tavır takındılar. Bunlar, Anadolu halkının silaha sarılması ve başarılar kazanması karşısında, işgalin yürümeyeceğini görmüşlerdi. Diğer yandan bu iki emperyalistin çıkarları İngiltere ile çelişmekteydi. Ayrıca savaşlar, emperyalist ülkeleri yıpratmıştı ve bu ülke halkları savaşçı politikaya karşı seslerini yükseltiyorlardı. Bu nedenle İtalyanlar ve Fransızlar, Türkiye ile görüşmelere girişilmesini, Ankara hükümetinin de kabul edebileceği bazı şartlarla anlaşma yapılmasını ve belli ayrıcalıklar elde edilmesini savunuyorlardı. İtalya ve Fransa, savaşa devam edilmesini Türkiye'yi Sovyet Rusya'ya daha da fazla yakınlatacağı kaygısını taşıyorlardı.

Üç emperyalist devletin Türkiye'ye karşı birlikte hareket etme çabaları, Sakarya zaferiyle iflas etti. Bu yenilgiden sonra İtalyanlar Anadolu'daki askerlerini çektiler. Fransa, Ankara Anlaşması ile Mustafa Ke-

mal hükümetini tanıdı ve bazı ayrıcalıklar elde etti. Buna karşılık Kemalistler, Fransa hükümetinin Sovyetlerle ilişkilerin gevşetilmesi yolundaki önerilerini reddettiler.

Dumlupınar Savaşı'ndan sonra ise Millî Ordu Boğazlar'a gelip dayandığında, Fransa ve İtalya, o bölgedeki son askerlerini de geri çektiler. İngiltere'nin savaşı tutumu iyice yalnız kaldı.

Ankara hükümeti, Kurtuluş Savaşı sırasında emperyalistler arasındaki çelişmelerden yararlanma ve esas saldırgan İngiltere'yi tecrit etme politikası izledi; diğerlerini en azından tarafsızlaştırmaya çalıştı.

Ankara hükümeti, bu politikayı güderken, burjuva sınıf karakteri nedeniyle zaman zaman emperyalistlere ödünler ve ayrıcalıklar verdi. Ama bütün bunlar, Kemalist hükümetin işbirlikçi olduğunu ya da Kurtuluş Savaşı'mızın emperyalizme karşı olmadığını göstermez. Burada, millî burjuvazinin tutarsızlığı söz konusudur.

TİKKO'cular, her türlü uzlaşma ve anlaşmayı reddeden bir düşünceye sahip oldukları için, Kemalistlere "komprador" damgasını hemen yapıyorlar ve işi, İngilizlerin Türkiye'yi desteklediklerini söylemeye kadar vardırıyorlar. Onlar, emperyalistlerle proletarya arasında başka bir şey göremedikleri için, millî burjuvazinin tutarsızlığını ve yalpalamalarını kavrayamıyorlar. Sonuç olarak Kurtuluş Savaşı'ndan doğru bir ders de çıkaramıyorlar.

Kurtuluş Savaşı'mız, anti-emperyalist bir savaştır. Ancak, bu savaşı önderlik eden millî burjuvazinin tutumu şunu göstermiştir: *Çağımızda emperyalizme karşı kalıcı zaferler, ancak proletarya önderliğinde kazanılabilir.*

Kurtuluş Savaşı, halkımızın devrimci tarihinin en şanlı sayfasıdır. Kurtuluş Savaşı'ndan sonraki Türkiye tarihi, yurdumuzun kaderini değiştiren o çapta büyük bir devrimci-eylemi henüz yazmamıştır. Bunu açıkça saptamaktan korkanlar, bırakalım Marksizmi, Materyalizme bile sırt çevirmiş olurlar.

Eğer Silaha Sarılmasaydık Emperyalistler Yurdumuzdan Çekilir miydi?

TİKKO teorisyenleri, Kurtuluş Savaşı'nın yeterince kanlı bir savaş olmadığını söylüyorlar. "Genel Eleştiri" adlı yazılarında, Çin ve Viet-

nam devrimleri ile karşılaştırarak, Kurtuluş Savaşı'nın uzun sürmediğini ve az insan öldüğünü ileri sürüyorlar.

Her savaşın ne kadar uzun süreceğini ve ne kadar kan döküleceğini, tarihsel şartlar belirler. Devrimcilerin görevi, bu şartların doğru bir tahlilini yapmaktır. Nitekim Stalin ve Şefik Hüsnü, Çin devrimi ile Kemalist devrim arasındaki farkları tahlil etmişlerdir.

Bu iki devrim birbirine benzemiyor. Çünkü her iki ülkenin durumu farklıdır. Emperyalizm, başlıca isteklerini daha Kurtuluş Savaşı'ndan önce Osmanlı devletinden koparmış, Suriye, Filistin ve Mezopotamya'yı almıştı. Türkiye, emperyalizm için önemli bir pazar ve yaşamsal bir yatırım alanı değildi.³⁰ Çin'de ise durum tamamen tersidir. Bu sebeple çok uzadı ve proletarya önderliğinde zafere ulaştı.

TİKKO'cular, İngiliz ve Fransız emperyalistleri sonuna kadar savaşmadıklarına göre, 'Kurtuluş Savaşı'nda bir bit yenliği var' diye düşünüyorlar. Bu düşünce, onların hayattan kopuk idealist mantıklarından geliyor. Onlar, bu duruma yol açan şartları araştırmak yerine, Kurtuluş Savaşı'nı karalayacak bir sebep bulduklarını düşünüyorlar.

Aynı mantıkla Ekim Devrimi'nden sonraki gelişmeleri de kavrayamayız. Acaba dünyanın bütün emperyalist orduları birleşerek, Sovyet devrimini yıkmak amacıyla niçin bir haçlı seferi düzenlemeyemediler? Üstelik Sovyet devrimi, Kemalist devrime hiç benzemiyordu. Bütün emperyalist dünya için öldürücü bir tehdit oluşturuyordu. İşte Troçki de durumu kavrayamıyor ve tek ülkede sosyalizmin yaşayamayacağını, emperyalistlerin mutlaka Sovyet devrimini yıkacağını iddia ediyordu. Çünkü Troçki, ne emperyalistlerarası çelişmeleri görüyordu, ne de zamanın şartlarının somut bir tahlilini yapıyordu.

Troçki ve onu izleyenlerin en büyük özelliği, daima kaba bir "Marksizm" anlayışına sahip olmaları, daha doğrusu burjuva felsefesinden kurtulamayarak, onu "keskin devrimci" lafların arkasına saklamalarıdır. Aynı kafa, ABD'nin 1975 yılında Vietnam'daki ve en son Laos'taki yenilgisini de kavrayamıyor ve bu yenilgiyi iki süper devlet arasındaki anlaşmalara bağlıyor. Aslında bu tür fikirler, emperyalizmi yenilmez ve halkları güçsüz görenlerin kafasından çıkmaktadır.

30 Stalin. *Millî Demokratik Devrim*., s. 70.

Dünyadaki her devrimin ayrı şartları vardır. Hiçbir devrim "çok kanlı olmadı" diye eleştirilemez ve küçümsenemez. Bu, işçi sınıfının değil, küçük burjuvaların bakış açısıdır. Aynı eleştiriye, Rusya'daki "Sosyalist-Devrimciler", Ekim Devrimi'ne yönelmişlerdi. Onlar, uzun sürmediğini ve kan dökülmediğini söyleyerek, Ekim Devrimi'nin bir darbe olduğunu iddia ediyorlardı. Revizyonistler ise, kan dökülmediğini söyleyerek, 1919 Macar devrimini ve bugün Laos'un kurtuluşunu "barışçı geçiş yoluna" örnek göstermeye çalışıyorlar. Oysa bunlar da silahlı yığınların eseridir; çetin savaşlarla gerçekleştirilmiş ve yaşatılmışlardır.

Millî Mücadele'miz de, üç yıldan fazla devam eden şiddetli savaşlarla kazanılmıştır. Kurtuluş Savaşı'nda 37 bin şehit verilmiş, 441 köy tamamen, 463 köy ise kısmen harap olmuştur. Eğer Türkiye halkı cline silah almasa ve savaşmasaydı, hiçbir emperyalist Türkiye'den gönül rızasıyla çekilip gitmeyecekti. Kurtuluş Savaşı, TİKKO ve benzerlerinin iddia ettiği gibi İngilizlerle ve diğer emperyalistlerle anlaşarak veya onların "Yunanlıları yendirmek" için yaptıkları yardımlarla değil, savaş meydanlarında emekçilerin canları pahasına kazanıldı. Kurtuluş zaferini, halkımıza emperyalistler hediye etmedi. Onlar, Türkiye halkının çetin direnişi karşısında daha ileri gelişmelere yol açmamak için çekilmek zorunda kaldılar. Türkiye'nin hayatî bir pazar olmayışı ve emperyalist ülke halklarının savaşa karşı mücadelesi de bunda etkili oldu.

Dünya Marksistlerinin' bakış açısı, TİKKO'nun Kurtuluş Savaşı'nı karalayan tutumuna taban tabana zıttır. Örneğin Çin devrimcileri, 1972 yılında yayımladıkları bir yazıda Türkiye devrimini şöyle değerlendiriyorlar:

"Çelişmelerin keskinleşmesi Birinci Dünya Savaşı'na yol açtı. Fakat Savaş devrimlerin yükselmesini hızlandırdı ve Rusya, Almanya, Macaristan, Türkiye ve diğer ülkelerde devrim hareketleri patlak verdi."³¹

31 Şi Çun, "Dünya Tarihini Öğrenmek Neden Gereklidir", *Peking Review*, 9-16 Haziran 1972.

Görüldüğü üzere Marksistler, Türkiye devrimini, Sovyet ve Macar devrimi gibi proletarya devrimleriyle ve Almanya'daki demokratik devrimle birlikte sayıyorlar.

Doğu Milletlerine Örnek ve İlk Kuvâcım

Şimdi de, Kurtuluş Savaşı'nızın kime cesaret ve umut verdiği üzerinde duracağız. TİKKO'nun iddiası şudur:

"Kurtuluş Savaşı'nız... 'Asya'nın ezilen halklarına' değil, Asya'nın korkak burjuvazisine ve bir de emperyalist ülkelerin malî oligarşisine 'cesaret ve umut' vermiştir!"³²

Sözü uzatmadan o zamanın devrimcilerine bırakacağız. Mustafa Suphi, Stalin'in kendisine Kurtuluş Savaşı'ndan "*Bütün Doğu milletleri için uyulacak bir örnek*" olarak söz ettiğini aktarıyor.³³

Mustafa Suphi, Kurtuluş Savaşı'nı sık sık bütün ezilen halklara örnek gösteriyor. Sözgelimi bir yazısında, bunun iki temel görevden biri olduğunu belirtiyor:

"...Sosyal devrim karşısında Türkiye Komünist Partisine düşen görevi, yağmacı emperyalizmin bütün baskılarına rağmen ayaklanıp varlıklarını ispat eden Anadolu isyancılarına ve isyancıları temsil eden Büyük Millet Meclisi Hükümeti'ne samimiyetle yardım etmek ve Anadolu'daki bu hareketi, Doğu'nun diğer ezilen ve uygar ulus ve hükümetlerine bir örnek olarak göstermekle özetleyebiliriz."³⁴

Aynı şekilde Şelik Hüsnü, Millî Kurtuluş Savaşı'mızın boyunduruk altındaki ülkelerin halk kitleleri üzerindeki derin etkisini şöyle belirtmektedir:

"Türk milliyetçilerinin 1922 yılında kazandığı büyük başarılar, boyunduruk altındaki bu kitlelerin henüz uyanmamış olan millî kurtuluş duygularını kamçıladi. İşte [Arap ülkelerinde] sonu hâlâ gelmeyen peşpe isyanlar zincirinin nedeni budur."³⁵

32 İbrahim Kaypakkaya, *age.* s. 131.

33 Mustafa Suphi, Mustafa Kemal Paşa'ya Mektup, *Türkiye'nin Mazlum Amele ve Rengberlerine*, Aydınlık Yayınları, İstanbul, 1976, s.45.

34 Mustafa Suphi, *ayın eser*, s. 73.

35 Şelik Hüsnü, *Komintern Organlarındaki Yazı ve Konuşmalar*, s. 77.

Stalin, Kurtuluş Savaşı'mızı, millî meselenin dünya çapında bir mesele haline gelmesinde rol oynayan üç büyük etkenden biri olarak değerlendirdi. Diğer etkenler, emperyalistlerin asker deposu olarak sömürgelere el atmasının yarattığı tepki ve Sovyet devrimidir. Stalin'e göre Millî Mücadele'miz kurtuluş savaşlarının "*ilkönce kıvılcım, sonra alevler halinde*" yeryüzünü sammasında bu kadar önemli bir rol oynamıştı, yani ilk kıvılcım olmuştu. Stalin şöyle diyordu:

"Türkiye böyle bir duruma boyun eğmezdi; mücadele bayrağını kaldırdı ve emperyalizme karşı Doğu halklarını çevresinde topladı."³⁶

Dünyanın ezilen halkları, Kurtuluş Savaşı'mızı coşkuyla karşıladı. Kurtuluş Savaşı, Ekim Devrimi'nin ezilen halklara yaptığı "emperyalizme başkaldırma çağrısına" halkımızın verdiği bir cevaptı. Türkiye halkı bununla ne kadar övünse yeridir. Çünkü Türkiye'nin emperyalist işgale başkaldırması, bütün ezilen milletler için cesaret ve umut kaynağı oldu.

Mustafa Kemal, bu gerçeğin bilincinde olarak, Türkiye halkının bütün ezilen dünya için savaşlığını şöyle dile getiriyordu:

"Türkiye'nin bugünkü mücadelesi yalnız kendi nam ve hesabına olsaydı, belki daha kısa, daha az kanlı olur ve daha çabuk bitebilirdi. Türkiye azim ve mühim bir gayret sarfediyor. Çünkü müdafaa ettiği, bütün mazlum nüfletlerin, bütün şarkın davasıdır ve bunu nihayete getirinceye kadar Türkiye, kendisiyle beraber olan Şark nüfletlerinin beraber yürüyeceğinden emindir."³⁷

Nitekim Doğu'nun ezilen milletleri Türkiye ile beraber yürüdüler. Kurtuluş Savaşı'mız. Hindistan'dan Mısır'a kadar birçok ezilen ülkede, güçlü bir yankı uyandırdı. Anadolu'daki millî hareketin, İngiliz sömürgelerinde nasıl kaynaşmalara yol açtığını, yukarda Stalin'in sözleriyle belirtmiştik. Gerek Komünist Enternasyonal gerekse Bakü'da topla-

³⁶ Doğu Perinçek, *Lenin Stalin Mao'nun Türkiye yazıları*, s. 137.

³⁷ *Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri*, cilt II, 2. basım, s. 40.

nan Doğu Milletleri Kurultay'ı Kurtuluş Savaşı'nın Doğu milletlerinin ayağa kalkmasında oynadığı rolü vurgulamışlardı. Türkiye halkının elde silah emperyalizme karşı savaştığı yılları bir yana bırakalım, savaş sonrası yıllarda bile dünya Marksist-Leninistleri, Türkiye'yi Doğu halkları için bir dayanak ve esin kaynağı olarak görüyorlardı. Örneğin Dimitrov 1925 yılında " 'Yeniden millî doğuş' Türkiye'si'nin Fransa ve İngiltere'nin Küçük Asya'da sahip oldukları sömürgeler için [Suriye ve Irak kastediliyor-DP] bir tehdit oluşturduğunu ve aynı zamanda bu iki emperyalist tarafından köleleştirilen Müslüman halklar için önemli bir dayanağı temsil ettiğini" belirtiyordu.³⁸

Bütün bunlar, Kurtuluş Savaşı'mızın hangi dünyaya cesaret ve umut verdiğini gösteriyor. TİKKO teorisyenleri, "Asya'nın korkak burjuvazisi ve emperyalistler"le, Lenin, Stalin, Dimitrov gibi devrimcileri ve ezilen halkları birbirine karıştırıyorlar. Çünkü Troçkist bir bakış açısına ve felsefeye sahiptirler.

Ezilen ülkelerin burjuva devrimcileri bile, Kurtuluş Savaşı'nın etkisini yüreklerinde duymuşlardır. Troçkistler ise, 'proleter devrimi olmayan her şey lekelidir ve kötüdür' mantığı ile hareket etmişlerdir. Onlar, burjuva kurtuluş hareketlerine yukardan bakan kibirli bir tavır almışlardır. Bu konum, Marx'ın ve Lenin'in konumunun tam tersidir.

Troçkistler, burjuva kurtuluş hareketlerinin yalnız olumsuz yanını gördüler. Burjuva önderliğin aynı zamanda işçi ve köylülere karşı olan yönüne dikkat çekerek, emperyalizme karşı verilen mücadeleleri tamamiyle inkâr ettiler. Masa başında oturup yazı yazarken, "keskin" gözükme amacıyla her şeye kara çalmak kolaydır. Fakat bu, mücadele cephesinde olanların davranışı değildir. Mücadele içinde olanların tutumu, Lenin ve Stalin'inki gibidir. Onlar, dünya devrim hareketine ve Sovyetler'in yaşamasına katkıda bulunan Türkiye'nin Kurtuluş Savaşı'na büyük değer verdiler ve bu savaşı "sömürgelerin kurtuluş mücadelelerinin bütün yeryüzünü sarmasında öncelikli bir etken, ilk kıvılcım" olarak gördüler.

38 Dimitrov, *Ausgewählte Schriften*, c. 2, Dietz Verlag, Berlin 1958'den aktaran Doğu Perinçek, *Lenin Stalin Mao'nun Türkiye Yazıları*, s. 78.

III MİLLÎ DEVRİM NİÇİN CILIZ KALDI?

Kurtuluş Savaşı'nızın millî burjuva önderliği, emekçi halkın sırtına basarak iktidara geldi. Kemalist burjuvazi, "millî kapitalizm yolunu" tuttu; büyümek, zenginleşmek ve sermaye yığmak için işçi ve köylülere insafsızca sömürdü. Yeni Türk burjuvazisi, işçi ve köylülere ezen bir diktatörlük kurdu.

"*Kapitalist bir toplum kurmaya*" yönelen Kemalist burjuvazi, Mao'nun deyişiyle Türkiye'yi "gittikçe daha çok bir yarı-sömürge haline" getirdi ve "sonunda kendini İngiliz-Fransız emperyalizminin kollarına atmak zorunda kaldı."³⁹

Kemalist burjuvazi, Sultanlığı kaldırdı, gericiliği baskı altına aldı, tekke ve zaviyeleri kapattı, din işlerini devlet işlerinden ayırdı, kadınların eşitliği ve özgürlüğü konusunda bazı önemli adımlar attı ve İstanbul'un eski komprador burjuvazisine bazı sınırlı darbeler indirdi. Bunların bir kesimini tasfiye etti. Bununla birlikte yeni Türk burjuvazisi içinden yükselen bir kesim, hızla büyüdü ve kısa bir süre içinde İstanbul'un eski komprador burjuvazisi ile kaynaştı ve Türkiye'nin yeni büyük burjuvazisini oluşturdu. Bunlar yabancı sermayenin temsilciliklerini aldılar ve emperyalistlerle ortak şirketler kurdular, yurdumuzu *belli bir gelişme* içinde giderek emperyalizme teslim ettiler.

Kemalist burjuvazi, emekçi köylü yığınlarına karşı toprak ağalarıyla da birleşti, toprak devrimi olanına karşı durdu ve feodalizmin kökünden tasfiyesini önledi.

Böylece millî devrim cılız kaldı. Burjuva önderlik, Kurtuluş Savaşı'ndan bir süre sonra millî devrimin derinleşmesini engelleyen başlıca güç haline geldi.

39. Mao Zedung, *Seçme Eserler*, cilt II, Kaynak Yayınları, 3. basım, İstanbul, Nisan 1992, s. 361.

Kemalist burjuvazinin bu tutumu, onun sınıf karakterinden geliyordu. Çünkü artık burjuvazinin devrimci olduğu çağ geride kalmıştı. Ezilen ülkelerde belli ölçülerde millî-devrimci bir rol oynayan millî burjuvazi de, istilacılığa karşı savaşımlara girişse bile, sonunda gene emperyalizmle işbirliğine gitmekteydi.

Bütün bunlar halkımıza çok değerli bir deneyim kazandırdı. Emperyalizmin hâkimiyetini kökünden tasfiye etmek ancak *proletarya önderliğindeki* kurtuluş savaşlarıyla mümkündür. Anti-emperyalist zaferlerin kazançlarını korumak ve sağlamlaştırmak için, derhal toprak devrimine girişmek ve durmaksızın sosyalizme ilerlemek gerekir.

Stalin ve Mao Meseleye Işık Tutuyor

Hangi tarihsel şartlar böyle bir gelişmeye yol açtı? Türkiye'nin millî devrimi niçin cılız kaldı ve yurdumuz son tahlilde niçin emperyalizme bağımlılıktan kurtulamadı?

Bu soru üzerinde de kısaca durmak istiyoruz. Çünkü Troçkist anlayış, bu olayı kavrayamıyor. TİKKO'cular tarihsel şartları incelemek yerine, öznelci açıklamalara girişiyorlar; "kabahati" o zamanın komünistlerine yüklüyorlar. TİKKO'ya göre, o tarihsel dönemde "proleter devrimi" için şartlar mükemmel olduğu halde, komünistler devrim yapmak istememiş, buna yönelmemiş vb. vb...

Burada da Troçkizmin ünlü iradeci bakış açısı ile karşılaşılıyor. Troçkistler, nesnel şartları, bir kenara iterek, insan irade ve isteğinin tarihsel gelişmeyi belirlediğini zannederler.

Marksizmin büyük ustalarının bakış açısı tabii tamamen farklıdır. *TİİKP Davası Savunma*' da somut olarak incelendiği için,⁴⁰ biz burada yalnız Stalin ve Mao'nun meseleyi nasıl açıkladıkları üzerinde duracak ve Troçkist görüşleri eleştireceğiz.

Stalin'e göre, Kemalist devrimin cılız kalmasına yol açan şartlar şunlardır:

1. Sanayi proletaryası sayıca çok zayıftı.
2. Köylülerin güçlü bir toprak devrimi mücadelesi yoktu.

40. *TİİKP Davası Savunma*, 4. baskım, Kaynak Yayınları, İstanbul, 4 Mart 1992, s. 157 vd.

3. Emperyalizm, daha önce Suriye, Filistin, Mezopotamya ve diğer önemli bölgeleri eline geçirmişti. Türkiye, emperyalizm için önemli bir pazar ve hayatî önemde bir yatırım alanı değildi. Ayrıca Anadolu'da yoğun bir Türk nüfusu vardı ve artık emperyalistler için milliyetleri birbirine düşürerek Türkiye'yi parçalama ve yutma olanağı da kalmamıştı.⁴¹ Savaş uzadıkça, emekçi halk daha büyük bir rol oynayabilir ve millî devrime damgasını vurabilirdi. Emperyalistler millî devrimin derinleşmesine ve köklü bir karakter kazanmasına yol açmamak için Türkiye'den ellerini çekmek zorunda kaldılar ve cılız kalabilecek bir millî devrimi sineye çektiler.

Mao Zedung, 1940 yılında yazdığı "Yeni Demokrasi Üzerine" başlıklı yazıda, Türkiye'de millî devrimin bazı özel şartlar yüzünden kapitalizm yolunu tuttuğunu belirtiyordu. Bu özel şartlar, burjuvazinin Yunan saldırısını yenmedeki başarısı ve proletaryanın güçsüzlüğü idi.⁴²

Şefik Hüsnü Tahlili Derinleştiriyor

Türkiye'de millî devrimin cılız kalmasının nedenlerini tahlil çabasına Şefik Hüsnü'nün yazılarında rastlıyoruz. Türkiye proletaryasının bu değerli önderinin ve yakın arkadaşı Ali Cevdet'in (Fahri) millî devrimin tamamlanamayışını incelerken şu noktalar üzerinde durduklarını saptıyoruz:

1. "Türkiye proletaryasının sayıca en büyük, en bilinçli ve en iyi örgütlenmiş kuvvetleri, işgal rejimi altında yaşamak zorunda kaldılar ve devrimci savaşılar etkin olarak katılamadılar."⁴³

2. Kurtuluş Savaşı'nın başlangıcında, yoksul köylülükle burjuvazi arasındaki mücadeleyi, burjuvaziyi ve zengin köylülüğü temsil eden Kemalistler kazandılar. Yoksul köylü kitlelerinin bastırılmasıyla birlikte devrimin ilerde toprak devrimi aşamasına geçme olanağı da bastırılıyordu.⁴⁴ "Türk köylülerini kendilerini sömürenlere karşı ayaklan-

41 Stalin, *Millî Demokratik Devrim*, s. 70.

42 Mao Zedung, *Seçme Eserler*, cilt II, Kaynak Yayınları, 3. basım, s. 361.

43 Şefik Hüsnü, *Komintern Organlarındaki Yazı ve Konuşmalar*, s. 170; ayrıca bkz. s. 106 ve 137.

44 Şefik Hüsnü, *aynı eser*, s. 112-113; ayrıca bkz. s. 140 vd.

maya iten çelişmeler, ayaklanmayı Çin köylülerinde görülen yüksek bo-yutlara ulaştıracak kadar derin değildi."⁴⁵

3. "Türkiye proletaryasının yeterince güçlü bir siyasal partisi yoktu." ⁴⁶ "TKP, 1919 yılında milliyetçi hareketin örgütlenmesiyle aynı zamanda doğdu. Katıldığı mücadeleler boyunca bazı tecrübeler kazandı. Bununla birlikte savaş sona erdiği zaman üç yıllık bir geçmişe bile sahip değildi. Ayrıca işçilerin çok az bilinçlendiği bir ortamda çalışıyordu." ⁴⁷

4. Burjuvazi, proletarya ve köylülüğe göre daha güçlü, daha tecrübeli ve daha örgütlü idi, arkasında bir ordu vardı.

5. Uluslararası proletarya hareketinin millî kurtuluş mücadeleleri ko-nusunda henüz bir tecrübesi yoktu.

6. Emperyalistlerarası çelişmeler burjuvaziye çabuk zafere ulaşma imkânı verdi.⁴⁸

TİKKO'cuların büyük bir hayranlıkla uzun uzun alıntılar yaptıkları Şnurov'un *Türkiye Proletaryası* adlı kitabını okuduğumuz zaman, bu ki-tapta esas olarak Şefik Hüsnü'nün Komintern organlarında yayımlanan görüşlerinin tekrar edildiğini görürüz. Bundan doğal bir şey de olamaz. Çünkü o zamanlar dünya komünist hareketinde Türkiye üzerine tahlil yapan en yetkili kişi Şefik Hüsnü idi. Burada garip olan nokta, TİKKO teorisyenlerinin Şefik Hüsnü'ye "burjuva oportünisti" damgasını yapıştı-rırken, Şefik Hüsnü'nün tahlillerini benimseyen Şnurov'a "sağlam bir Bolşevik" payesini vermeleridir.⁴⁹ Çünkü TİKKO'cular, Kemalizme ağız dolusu küfredmelerine rağmen, Kemalistlerin pekiştirdiği yabancı hayranlığının etkisinden kurtulamamışlardı. Onlar Kemalistler gibi hal-kınıza ve işçi sınıfınıza güvenmiyorlar; Türkiye devriminin meseleleri-nin çözümünü bile başka ülkelerin devrimcilerinden bekliyorlar.

Millî Devrimi Ancak Toprak Devrimi Derinleştirebilirdi

Türkiye komünistleri Kemalist Devrim'i eleştirdikten sonra şu sonu-ca varıyorlardı:

45 Şefik Hüsnü, *aynı eser*, s.165.

46 Şefik Hüsnü, *aynı eser*, s. 106.

47 Şefik Hüsnü, *aynı eser*, s. 174.

48 Son iki nokta üzerinde özellikle "Fahri" yoldaş (Ali Cevdet) duruyor. Komintern 6.

Kongresi'ndeki Konuşması için bkz. *Türkiye Komünist ve İşçi Hareketi*, s. 201 vd.

49 İbrahim Kaypakaya, *age*, s. 99.

"Türkiye bir burjuva devriminden geçmiştir. Ne var ki, bu devrim, burjuva demokratik devrimin bütün görevlerini yerine getiremedi. Toprak devrimini, milliyetler meselesini vb. henüz çözemedi.⁵⁰

Çünkü devrimin önderi olan burjuvazi, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra "*esas olarak köylü ve işçilere karşı*" bir diktatörlük uygulaması ve "*toprak devrimi olasılığına karşı*" çıkmıştı.⁵¹

Millî devrimin köklü ve kalıcı bir nitelik kazanması, ancak bir toprak devrimiyle tamamlanması sayesinde mümkün olabilirdi. Çünkü Stalin'in de sık sık belirttiği gibi millî meselenin de, demokrasi meslesinin de özü, toprak devrimidir. Toprak, yarı-feodal kalıntılardan temizlenmediği için, emperyalist sömürünün oturduğu zemin varlığını sürdürdü. Türkiye'nin emperyalizme karşı kendini koruyabileceği bağımsız bir gelişme yoluna girmesi, ancak toprak devrimiyle gerçekleşebilirdi. Bunu Kemalist burjuvazinin yapmasına imkân yoktu, tam tersine Kemalist burjuvazi toprak devrimine karşı toprak ağalarıyla birlikteydi. Köylülerin güçlü bir toprak devrimi mücadelesi olmadığı için, burjuvazi içinden demokratik devrimi kararlı olarak devam ettirmekten yana bir kanat da çıkmadı.

Toprak devrimine önderlik görevini ancak proletarya yerine getirebilirdi. Köylü yığınları, ağır sömürü altında ezilmiş, Osmanlı devletinin çöküş dönemindeki uzun savaşlarda cefa ve eziyetten başka bir şey görmemişti. Bu sebeple köylü yığınlarında sınıf düşmanlarına karşı belirli bir hınç vardı. Fakat bu hınç bir yığın mücadelesine yol açmamıştı ve köylüler örgütsüzdü. Proletarya ise, bir köylü hareketi yaratacak güçte değildi, örgütlenmesi zayıftı. Yeni kurulan Komünist Partisi tecrübesizdi ve yığınlarla bağ kuramamıştı. Ayrıca millî burjuvazi, Kurtuluş Savaşı'na önderlik ederek büyük bir saygınlık kazanmış ve geniş halk yığınları üzerinde etkili bir otorite sağlamıştı.

İşte yukardaki koşullar nedeniyle, proletarya, köylüleri mücadeleye yönlentemedi ve toprak devrimine önderlik edemedi. TİKKO'cular ise,

⁵⁰ "Fahri" (Ali Cevdet), Komintern 6. Kongresi'ndeki Konuşma, *Türkiye Komünist ve İşçi Hareketi*.

⁵¹ Stalin, *Millî Demokratik Devrim*, s. 70.

Stalin'in ve Şefik Hüsnü'nün tahlil ettiği bu şartları bir kenara atıyorlar. Onlar, devrimin başarılmasını bir irade ve istek meselesi olarak görüyorlar.

"Saf Proleter Devrimi" Teorisinin Vardığı Nokta: Anzavur-Çapanoğlu Çizgisi

Diğer taraftan TİKKO'cular, millî devrim ile toprak devrimini birbirine karıştırıyorlar. Daha doğrusu, toprak devrimi ile tamamlanmadığı için millî devrimi inkâr ediyor ve "gerici" olarak karalıyorlar. Tasfiyeciler, emperyalistlerin yurttan sürülmesinde dünya devrimi ve halk adına bir yarar görmüyorlar. Troçkizmin en belirgin özelliği, millî bağımsızlık davasına ilgisiz kalmasıdır. Troçkistlerin bu ilgisizliği, savaş dönemlerinde kaçınılmaz olarak istilacı emperyalistlere hizmet noktasına varmıştır. Bizim sosyalistlerimiz arasında da benzer tavırlara rastlanıyor. Garbis Altınoğlu'na göre, Kurtuluş Savaşı halkın çıkarına değildi:

"Halk yığınları, burjuvazinin ve toprak ağalarının çıkarları uğruna zorla savaşa sürüldüler, kanlarını ve canlarını vermeye zorlandılar. Halkın yiyeceğine, giyim eşyasına ve hayvanlarına zorla el kondu. Büyük miktarlara ulaşan asker kaçaklığını önlemek için egemen sınıflar halka ve askerlere karşı geniş bir tedhiş ve kırım hareketine giriştiler."⁵²

Görüyor musunuz, halk yığınları Kurtuluş Savaşı'nda canlarını boş yere vermişler, sınıf düşmanlarının çıkarları için zorla savaşa sürülmüşler vb. vb.

Gene millî bağımsızlığı hor gören "saf proleter devrimi" anlayışı ile karşı karşıyayız. Oysa ezilen milletlerin Marksistleri, daima "*halkın millî bağımsızlıktan daha değerli bir şeyi yoktur*" demişlerdir. Marksistler, millî burjuvazi önderliğinde bile olsa, anti-emperyalist mücadelenin en ön saf'larında savaşmışlardır. Bağımsızlığın kazanılması, emekçilerin kurtuluşa kavuşmasının da önşartıdır. Ayrıca, emekçi yığınlar önderliği

⁵² Garbis Altınoğlu'nun "Sandık Cinayeti Davası"ndaki dilekçesinden.*

asıl kazanacaklardır? Altınöğlü'nun savunduğı gibi, cepheden kaçarak mı? Mustafa Suphi emekçi halka bunun tam tersini söylüyor:

"Yoksul emekçi halk, elindeki tufengi yalnız üstümüze yürüyen düşmana değil, savaş ve devrim meydanından kaçarak halka hıyanet edenlere ve sermayedarların ve zenginlerin işine fayda getirenlere de atmaktan çekinme!"⁵³

Garbis Altınöğlü ise, zamanın devrimcilerine Millî Kurtuluş Savaşı'nı yürüten Kemalist önderliğe karşı ayaklanmadıkları için hakaret ediyor ve devamla şöyle diyor:

" 'Kurtuluş' savaşı dönemi halk yığınlarının tam ve gerçek kurtuluşu için, bir proleter devrimin başarıya ulaşması için gerekli bütün koşulları içinde fazlasıyla taşıyordu... Türkiye dünyanın ikinci proleter devrimine sahne olabilirdi. Ancak var olan 'devrimci' ve 'komünist' örgütler, Kemalistlerin kuyruğına gitmeyi yeğledikleri ve halkı sınıf düşmanlarına karşı ayaklandırmaya yolunda hiçbir girişimde bulunmadıkları için bu ihtimal gerçeğe dönüşmedi."⁵⁴

Aslında Kurtuluş Savaşı yıllarında "halkı sınıf düşmanlarına karşı ayaklandırma yolunda" çaba gösterenler oldu. Altınöğlü, Damat Feritlerin, Anzavurların, Çapanoğluların hakkını yiyor. Bunlar, istilacı kuvvetlerin desteğıyle Ankara hükümetine karşı yurdun birçok yerinde ayaklanmalar düzenlediler. O tarihte tufegini istilacı emperyalistlere değil de, Kurtuluş Savaşı'nı yöneten Ankara'ya çeviren herkes Anzavurların, Damat Feritlerin çizgisine düşmeye mecburdu. Çünkü günün görevi, istilacı emperyalistleri yurttan sürmektir. Emekçilerin kurtuluşu amacını güden her devrimci örgütün önündeki görev buydu. İşçi ve köylülerin sosyal kurtuluşlarına hizmet etmek için, o gün millî kurtuluş saflarına en kararlı bir şekilde katılmak, mücadelede mümkün olan en büyük hizmetleri yapmak ve proletaryanın bağımsız gücünü yaratmak için savaşmak gerekirdi.

TİKKO'cuların hatası nereden geliyor? Onlar, millî bağımsızlık mücadelesi ile sınıf mücadelesi arasındaki bağlantıyı göremiyorlar. Ko-

53 Mustafa Suphi *Türkiye'nin Mazlûm Anele ve Rençberlerine*, s. 61.

54 Garbis Altınöğlü'nun 'Sandık Cinayeti Davası'ndaki dilekçesinden

münistlerin millî bağımsızlık savaşları karşısındaki tutumunu kavrayamıyorlar. Kemalist hükümetin yalnız bir yönüne bakıyorlar.

Şurası bir gerçektir: En başından beri *"Kemalist hükümet, işçi ve köylülere karşı mücadele hükümetidir, içinde komünistlerin yer almadığı ve almasının da mümkün olmadığı bir hükümetir."*⁵⁵ Ama Kemalist Ankara hükümeti, aynı zamanda emperyalizme karşı savaşan bir hükümetti. *"Ankara'nın mücadelesi emperyalizmin güçlerini parçalıyor, emperyalizmi zayıflatıyor ve itibarını sarsıyordu."*⁵⁶

Emperyalizmin istilasına son verilmesi en çok işçi ve köylülerin çıkarındı. Savaşığı sürece Ankara hükümetini desteklemek, onunla ittifak etmek devrim yolunda ilerlemenin de şartıydı. Çünkü bu savaş, devrimin en büyük düşmanı olan emperyalistlere karşıydı; devrimi boğacak en büyük kuvveti yurttan sürmekteydi. Ezilen ülke proletaryasının emperyalist işgal ve saldırı karşısındaki tutumu her zaman ayındır: Emperyalizme karşı kim savaşırsa, onunla ittifak etmek, tüfeği ona değil, yabancı saldırgana çevirmek, proletaryanın bağımsızlığını korumak ve bağımsız silahlı gücünü adım adım inşa etmek.

Emperyalistlerin Himayesinde Troçkist Marka "Proleter Devrimi"!?

Garbis Altınoglu ise, halka hıyanet eden Çapanoglu ve Anzavur gibilerinin tutumunu savunuyor. Millî kurtuluşçuluğu reddeden Troçkizmin, nasıl önünde sonunda emperyalizmin yedeğine gireceğini açık görüyoruz. TİKKO teorisyenleri, yabancı istilacının yurttan kovulması, demokratik devrim ve sosyalist devrim görevlerini bir çırpıda yerine getiren "saf proleter devrimi"ni savunuyorlar. Ama bu öyle bir "proleter devrimi" ki, Anadolu hareketini ve Sovyetleri boğmak isteyen İngiliz emperyalistlerine ve padişahın saltanatına hizmet ediyor.

"Saf proleter devrimi" teorisinin vardığı yer, dünyanın her yerinde öğretici olmuştur. Troçki'nin bu teorisi, Sovyetler Birliği'nde proletaryayı hem içteki hem dıştaki müttefiklerinden koparmak anlamına geli-

55 Stalin, *Millî Demokratik Devrim*, s. 90.

56 Stalin, *aynı eser*, s. 132.

yordu. Eğer Troçki, iktidarı ele geçirseydi, süreç müttefiklerini kaybeden işçi sınıfının iktidarı da kaybetmesinden başka bir yere varmazdı. Troçkistler, millî bağımsızlık uğruna savaşı reddederek, Çin devriminde ve İkinci Dünya Savaşı'nda da aynı duruma düştüler. Onların saf "proleter devrimi" teorisi, en çok Hitler'in işine yaradı.

"Şaf proleter devrimi", dünyanın ezenler ve ezilenlere bölündüğü emperyalizm çağında ancak bulutların üzerinde gerçekleşebilir. Bu nedenle Troçkizm, bir iktidarsızlık doktrindir.⁵⁷

57 Bkz. Doğu Perinçek *Stalin'den Gorbaçov'a* 3. basım, Kaynak Yayınları, s. 212 vd.

IV

TÜRKİYE'NİN ADIM ADIM YENİDEN YARI-SÖMÜRGE OLUŞU

Bu bölümde Türkiye'nin Kurtuluş Savaşı'ndan sonra yeniden bir yarı-sömürge haline gelmesi süreci üzerinde duracağız.

TİKKO'cular, Kurtuluş Savaşı ile siyasî bağımsızlık kazanıldığını reddediyorlar ve Türkiye'nin yeniden yarı-sömürge haline, *bir süreç içinde* geldiğini kavramıyorlar. Her yazılarında Kurtuluş Savaşı'ndan söz ederken "kurtuluş" sözcüğünü tırmak içine alıyorlar. Yani bu kendini bilmezlere göre, adı "kurtuluş", fakat kurtulmak söz konusu değil. Çünkü Troçkizm'in "saf devrimciliği", sınıfsal kurtuluş dışında bir kurtuluş türü tanımıyor. Onlar için millî kurtuluş ve millî bağımsızlık diye bir mesele yoktur. Kaypakkaya, Kurtuluş Savaşı için "yarı-sömürge olma savaşı" diyor. Diğerleri de, Kurtuluş Savaşı zaferini "sömürge olmaktan yarı-sömürgeliğe geçiş" olarak niteliyorlar. Tarihî gelişmeyi bu kadar mekanik ve dümdüz görüyorlar.

Oysa mesele bu kadar basit değildir. Türkiye, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra tekrar yarı-sömürge haline belli bir süreç içinde gelmiştir. Ve bu süreç dümdüz gelişmemiş, zıt eğilimlerin mücadele ettiği inişli-çıkışlı bir şekilde ilerlemiştir. Marksistler meseleyi böyle görmüş ve böyle açıklamışlardır.

Büyüyen Kemalist Burjuvazi En Sonunda Emperyalizmin Kollarına Atıldı

Bilindiği üzere Lozan, Kemalistler için bir dönüm noktası olmuştur. Kemalistler, Lozan'da bağımsızlığını doğrudan etkileyen kapitülasyonlar ile emperyalistlere tanınmış olan iktisadî ve adlî imtiyazlar me-

selesinde direttiler; bunların kaldırılmasını kabul ettirdiler. Bununla birlikte bazı konularda emperyalistlerle uzlaştılar, geri çekildiler.

Kemalist burjuvazinin meselesi, Şefik Hüsnü'nün belirttiği gibi, "kendi ülkesini iktisadî bakımdan ele geçirmektir"⁵⁸ Kemalistler, siyasal iktidarı bu amaçla kullandılar; Kurtuluş Savaşı'ndan sonraki ilk yıllarda millî pazarın efendisi olmak için emperyalizme karşı bazı sınırlı önlemler aldılar. Onların iktisadî siyaseti "yerli bir kapitalist burjuvazinin gelişmesini hızlandırmak ve ülkenin zenginliklerinin sömürülmesinde, ona, kozmopolit unsurlar karşısında bir ağırlık sağlamaktır"⁵⁹ "Türkiye, sömürgelere ve dış pazarlara sahip olmadığı için, millî burjuvazi sermayesini ancak emekçi kitleleri ve yerli pazarı sonuna kadar sömürerek çoğaltabilirdi."⁶⁰ "Nitekim Kemalizmin en yetenekli siyasal önderleri, hükümetin maddî ve manevî desteği sayesinde oldukça kısa bir süre içinde iş dünyasında güçlü mevkiller elde ettiler."⁶¹ Özet olarak Kemalist burjuvazi, işçi ve köylüleri sömürerek zenginleştirdi ve büyüdü. Hatta o, emekçilerin "işgücünü iligine kadar sömürebilmek için, yabancı sermaye ile karına şirketlerde birleşmeye çalışıyor"⁶² ve "dünkü rakibi komprador burjuvaziye giligide daha yaklaşıyordu."⁶³

TKP önderlerinden "Fahri" (Ali Cevdet), bu gelişmenin 1927 başlarına kadar sürdüğünü belirtiyor. Bu tarihte artık "Kemalizm, gelişmesini kendi olanaklarıyla sürdüremeyeceği bir noktaya gelmiş" ve bağımsız gelişme çabaları iflas etmiştir. Zaten yeni Türk burjuvazisi, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra emperyalist sermayeye karşı köklü bir tasfiye çabasına girmemiş ve onunla uzlaşmıştı. Birkaç yıl sonra ise artık onunla işbirliğine girişmek noktasına vardı.

"Bu, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde millî burjuvazinin zafer kazansa da, bir süre sonra karşı-devrim saflarına geçeceğine tipik bir örnektir. Burada ayrıca kapitalist gelişme yoluna giren bu

58 Şefik Hüsnü, *Komintern Organlarındaki Yazı ve Konuşmalar*, s. 132.

59 Şefik Hüsnü, *aynı eser*, s. 37.

60 Şefik Hüsnü, *aynı eser*, s. 74.

61 Şefik Hüsnü, *aynı eser*, s. 53-54.

62 Şefik Hüsnü, *aynı eser*, s. 74.

63 "Fahri", Komintern 6. Kongresindeki Konuşma, *Türkiye Komünist ve İşçi Hareketi*, s. 204.

sömürge ya da yarı-sömürge ülkelerin kapitalizmi bağımsız olarak geliştirme olanağına sahip olamayacaklarını da görüyoruz. Bu ülkeler bir süre sonra, yabancı sermayenin nüfuzu altına girmek zorundadırlar. Kurtuluş mücadelelerini zaferle sonuçlandıran, ama sosyalist yola girmeyen bu ülkeler, zamanla adım adım yarı-sömürge ülkelere dönüşürler."⁶⁴

Mao Zedung'un 1940 yılında yaptığı tahlil de "Fahri" yoldaşın Enternasyonal'deki konuşmasıyla aynı yöndedir. Çünkü bu görüşler, dünya komünist hareketinin ortak görüşleriydi. Mao, Kemalist Türkiye'nin "*bile*" kendisini belli bir gelişme sonucunda "*İngiliz-Fransız emperyalizminin kollarına atmak zorunda kaldığını*" söylüyor. Mao Zedung, Türkiye'nin yarı-sömürge haline gelmesini belli bir süreç olarak ele almaktadır.⁶⁵

TİKKO teorisyenleri ise, bu görüşlerin yerine, kendi kaba Troçkist görüşlerini koymaya çalışıyorlar. Yazdıkları "Genel Eleştiri"de Kemalist burjuvazinin belli bir gelişme içinde emperyalizmle uzlaştığını reddediyorlar; "Kurtuluş Savaşı'nın başından beri işbirlikçi" olduğunu iddia ediyorlar.

Onların anlayışını kabul edecek olursak, proletarya önderliğinde olmayan bütün kurtuluş savaşları için "yarı-sömürge olma savaşları" demek gerekir.

Burjuva önderliğindeki kurtuluş savaşlarıyla bağımsızlık kazanılsa bile, ülkenin gidercek emperyalizme bağımlı bir hale gelmesi kaçınılmazdır. Çünkü ülkenin kapitalist yoldan gelişmiş emperyalist ülkeler arasına katılması yolu kapanmıştır. Fakat emperyalizme bağımlılığa süreci çeşitli ülke ve şartlara göre çeşitli biçimlerde gerçekleşebilir. Yoksa olay, mekanik bir anlayışla sömürgelikten yarı-sömürgeliğe geçiş olarak açıklanamaz.

Yaşadığımız çağda Afrika ve Asya ülkelerinin büyük çoğunluğu, millî bağımsızlığa burjuvazi önderliğinde ulaştı. Ama Marksistler bu ülkelerin "yarı-sömürge olma" bayramlarını değil, millî kurtuluş bayramlarını kutluyorlar.

⁶⁴ "Fahri", aynı kitapta, s. 205.

⁶⁵ Mao Zedung, *Seçme Eserler*, cilt II., 3. basım, Kaynak Yayınları, s. 361.

Emperyalizmin Türkiye'yi Ele Geçirmesine Direnen Güçler

TİKKO'cular, emperyalistlerin Türkiye'yi adım adım bir yarı-sömürge haline getirişlerine karşı verilen mücadeleleri de görmüyorlar. Çünkü onlara göre Türkiye, emperyalizmin boyunduruğundan hiç kurtulamamıştır.

Oysa Türkiye'nin yeniden yarı-sömürge haline getirilmesine karşı mücadele, hem yurtiçinde hem de uluslararası alanda yürütülmüştür. Başta Komünist Partisi olmak üzere, yurtsever güçler millî bağımsızlık yönündeki her davranışı desteklemişler, emperyalizmin Türkiye'ye yeniden girmesine hizmet eden tutumlara karşı çıkmışlardır. Devrimciler, Kemalistlerin politikasının varacağı noktayı, Lozan Anlaşmasından, hatta Kurtuluş Savaşı yıllarından beri göstermişlerdir.

Sovyetler Birliği, İngiliz-Fransız emperyalistlerinin Türkiye'yi ele geçirme çabalarına karşı, yurdumuzun bağımsızlığını destekleyen bir politika izlemiştir. Stalin, 1924 yılında şöyle yazıyordu:

"Sovyet hükümeti, Türkiye'nin ve İran'ın, Afganistan ve Çin'in, bütün dünyanın sömürge ve bağımlı ülkelerinin birlik ve bağımsızlığından, özgürlük ve egemenliğinden yana tutarlı tavır alan dünyanın biricik hükümetidir."⁶⁶

1925 yılında ise, gene Stalin, Türkiye gibi ülkelerle dostluğa karşı çıkanların "*milliyetçi ve yozlaşmış*" tutumlarını kendi ağızlarından şu sözlerle özetliyordu:

"İran, Türkiye ve Afganistan'la dostluğu devam ettirmek mi? Bu oyun karşılığına değişiyor mu? Şu veya bu büyük devletle 'etki alanlarını' yeniden kurmak daha iyi olmaz mıydı? vb. vb."⁶⁷

Stalin, bu milliyetçi bakış açısını eleştiriyor ve bu tutumun Ekim Devrimi'nin enternasyonalist politikasının tasfiyesi anlamına geldiğini belirtiyordu.⁶⁸

66 Stalin. "Uluslararası Durum Üzerine", *Werke*, c. 6, s. 269'dan aktaran Doğu Perinçek, *Lenin Stalin Mao'nun Türkiye Yazıları*, s. 158.

67 Stalin. "Sorular ve Cevaplar", *Gesammelte Werke*, c. 7, s. 145'ten aktaran Doğu Perinçek, *aynı eser*, s. 181.

68 *Aynı eser*, s. 181.

Yalnız Sovyetler değil, bütün dünya devrimcileri, emperyalistlerin ele geçirme çabalarına karşı Türkiye'yi destekledi. Bulgaristan Komünist Partisi, 22 Ocak 1923'te, Bulgar işçi ve köylülerine bir çağrı yayımlayarak, burjuvazinin Sovyetler Birliği ve Türkiye'ye karşı savaş propagandasına karşı çıkıyordu.⁶⁹

Acaba Bulgar gericileri niçin Sovyetler Birliği ve Türkiye'yi hedef alıyorlardı? Dimitrov, 1925 yılında yazdığı bir yazıda bu sorunun cevabını veriyor:

" 'Yeniden millî doğuş' Türkiye'si, bugün Fransa'nın ve İngiltere'nin Küçük Asya'daki sömürgeci işgali için bir tehdit oluşturuyor(...) Bu yüzden muhafazakârların hükümet ettiği İngiltere'nin önderliği altında kapitalist Avrupa, Türkiye'yi ne olursa olsun zayıflatmaya ve ağır emperyalist pençesi altına almaya çalışıyor."⁷⁰

Bu sözler neyi ifade ediyor? Türkiye, 1925 yıllarında bile emperyalistlere belli ölçülerde direnmektedir ve dünya devrimcileri, Türkiye'nin emperyalist pençe altına düşmemesi için çalışıyorlar. Tasfiyecilerin tutumu ise bunun tam tersidir. Onlar, Ankara hükümetinin başından beri "emperyalist işbirlikçisi" ve "faşist" olduğunu söylüyorlar. Çünkü onlar, ne Kurtuluş Savaşı'nı anlıyorlar, ne de savaştan sonraki yarı-sömürge olma sürecini ve buna karşı mücadeleyi.

Troçkizmin Düz Mantığı

TİKKO'cular, düz ve mekanik bir mantığa sahip oldukları için gelişmeleri ve bu gelişmeler içindeki gelişmeleri anlayamıyorlar. Olaylara her zaman tek yanlı bakıyorlar. Ak ve kara dışında bir şey görmeyen bu anlayış hayata uymuyor, çünkü hayatta başka renkler de var. Çok keskin görünüşüne rağmen, bu anlayış pasifist ve teslimiyetçidir. Çünkü her olanağı devrim düşmanlarına teslim ediyor, gerici yöndeki

69 aynı eser, s. 178.

70 Dimitrov, *Ausgewählte Schriften*, c. 2, 282'den aktaran Doğu Perinçek, aynı eser, s. 78.

gelişmelere direnen birçok mevziyi ve müttefiki göremiyor. Sonuç olarak proleter olmayan her şeyi aynı kefeye atıyor, devrim kampını tecrit ediyor ve gericilikle de mücadele edemiyor.

Türkiye komünistleri, Kemalistlerin Kurtuluş Savaşı'ndan sonra devrimci mevzileri adım adım tek ettiklerini ve en sonunda emperyalizm önünde diz çöktüğünü gördüler ve düzgün bir şekilde tahlil ettiler. Şefik Hüsnü'ler bununla birlikte 1930'lardan sonra bile Kemalistleri Türkiye hâkim sınıflarının en gerici unsurlarından ayırdılar ve esas darbeyi daima emperyalizm ile en sadık uşaklarına yönelttiler.⁷¹

"Fahri" yoldaş, 1933 yılında şöyle yazıyordu:

"Türkiye'de dünya emperyalizminin doğrudan doğruya ajanlığını yapanlar, feodal ağalar ve katıksız burjuva kompradorlarıdır. Ayrıca, Kemalist parti saflarından da böyle unsurlar belli ölçülerde çıkmaktadır. Ancak Kemalistleri bu gibi unsurlarla aynı sepete atmak yanlış olur."⁷²

Bütün bunlar Komünist Enternasyonal'in kongrelerinde söyleniyor ve yayın organlarında çıkıyor. Bu tahliller, o zaman bütün dünya komünist hareketinin tahlilleridir.

Kaypakkaya, yazdığı "Genel Eleştiri"de proleter devrimcilerin görüşlerini tahrif ediyordu: Biz, Kemalistlerin ancak İkinci Dünya Savaşı'nda işbirlikçi karakter kazandığını ve toprak ağalarıyla ancak o zaman ittifak ettiğini savunuyomuz!

Oysa proleter devrimciler, Kemalistlerin Kurtuluş Savaşı'ndan sonraki yıllarda büyük burjuva karakteri kazandığını, "yurdumuzu gidecek emperyalist boyunduruğuna teslim ettiğini" ve "feodal ağalarla ittifak kurduğunu" vb. savunuyorlardı.⁷³

İkinci Dünya Savaşı'ndaki gelişme ise şöyle belirtiliyordu:

71 Bu konuda Şefik Hüsnü'nün *Komintern Organlarındaki Yazı ve Konuşmalar* kitabını incelemek gerekir. Özellikle bkz. s. 177 vd., 197 vd., 202 vd., 216 vd., 221 vd.

72 "Fahri". "Siyasi Durum ve Komünist Partisinin Görevleri", *Türkiye Komünist ve İşçi Hareketi*, s. 233.

73 *TİİKP Davası Belgeler* - I.. Aydınlık Yayınları, İstanbul 1975, s. 20.

"...işbirlikçi büyük burjuvazi, özellikle İkinci Dünya Savaşı yıllarından itibaren *hızla gelişti* ve emperyalizmle işbirliğini adım adım *yoğunlaştırdı*...

"Savaş sırasında vurgunculukla palazlanan büyük burjuvazi, ... yüksek tarım fiyatı politikasıyla gelişmiş olan toprak ağalarıyla ittifakını *güçlendirdi*."⁷⁴

Görüldüğü gibi burada söz konusu olan, işbirlikçi burjuvazinin, İkinci Dünya Savaşı yıllarında "*hızla gelişmesi*", emperyalizmle *daha "yoğun"* işbirliği yapması ve toprak ağalarıyla ittifakını "*güçlendirme-si*"dir.

Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi (TİİKP)'nin Kurtuluş Savaşı ve sonrası hakkındaki tezleri doğrudu. Çünkü bu tezler, Türkiye tarihi ile Lenin, Stalin ve Mao'nun bu konudaki görüşleri incelenerek saptanmıştı. Bu tezler, Türkiye gerçeğine ve büyük ustaların görüşlerine uygundu. TİİKKO'nun tezleri ise, gerçeğin ve dolayısıyla büyük Marksistlerin görüşlerinin baştan aşağı reddedilmesi ve her noktada Troçkizmin savunulmasıydı.

74 Aynı eser, s. 22.

V
TROÇKİZMİN VARDIĞI YER:
EZEN-EZİLEN AYRIMININ REDDİ

Emperyalist devletler tarafından köleleştirilmiş yüz milyonlarca insanı derinden sarsan, emperyalizmin 'Asya ve Afrika'daki te-mellerini bir gün yerle bir edebilecek olan bu hareketlerin dün-ya devrimi açısından taşıdığı muazzam önemi kimse inkâr ede-mez.⁷⁵

ŞEFİK HÜSNÜ

**Sosyalizmin "Genel Teorisi" mi?
Troçkizmin Kara Kaph Kitabı mı?**

TİKKO teorisyenleri, Kemalist iktidarın "siyasal bakımdan bağımsız" bir iktidar olduğunu da kabul etmediler. Kaypakkaya, sömürge ol-maktan kurtulmuş ülkelerin "siyasî bakımdan bağımsız" olamayacak-larını şöyle açıklıyordu:

"Sosyalizmin genel teorisine aykırıdır, çünkü artık geri ülkelerde ge-nel bir kural olarak siyasî bakımdan bağımsız millî burjuva diktatör-lükleri mümkün değildir."⁷⁶

İşte henüz. Kuran kurslarının düşünce düzeyinden kurtulamamış med-rese kafası! TİKKO'cular gerçeklerle ilgisi olmayan fikirleri savunabil-mek için, daima aynı yöntemi kullanıyorlar: "Sosyalizmin genel teori-si" ile din kitaplarını birbirine karıştırıyorlar. Sosyalizmin genel teorisi, somut gerçeğin Marksist açıdan tahlil edilmesinden başka bir şey de ğil-dir. Hiçbir mesele "genel teoriye aykırıdır" şeklinde bir hükümle, kara

75 Şefik Hüsnü, *Komintern Organlarındaki Yazı ve Konuşmalar*, s. 84.

76 İbrahim Kaypakkaya, *age.*, s. 132.

kaplı kitaba bakan müftü tutumuyla çözülmez. Bilimsel sosyalizme en aykırı olan bir yöntem varsa budur. Kaldı ki Marksist dilde yarı-sömürge ülkelerden "siyasal bakımdan bağımsız" ülkeler ola ak söz edilir. Bir an için TİKKO'nun görüşünü benimseyerek Türkiye'nin Kurtuluş Savaşı'yla "yarı-sömürge" hale geldiğini kabul etsek bile, "siyasal bağımsızlık" kazanılmış demektir. Marksist ustalar, yarı-sömürgeleri, sömürgelerden ve işgal altındaki ülkelerden "siyasal bağımsızlık" kavramı ile ayırmışlardır. TİKKO teorisyenlerinin ne Marksist teoriden haberleri vardır ne de Türkiye'den. Onların "genel teori" adını verdikleri şey, Troçkizmin kara kaplı kitabından başka bir şey değildir.

Siyasal Bağımsızlık ve Türkiye

Şimdi de meseleyi Türkiye açısından ele alacağız. TİKKO'cular Kurtuluş Savaşı sonunda siyasal bağımsızlık kazanılmadı diyorlar. Dünya devrimcileri ise, buraya kadar aktardığımız birçok alıntıyla gösterdiğimiz gibi onlardan farklı düşünüyorlar. Tekrar etmemek için yalnız birkaç tanesini belirteceğiz. Dimitrov, "Ulusal bağımsızlığını elde eden Türk ulusu büyük gurur duymakta haklıdır" diyor.⁷⁷ Ho Şi Minh ise 1923 yılında şöyle yazmaktadır:

"Türk halkı, hayranlık verici bir cesaret ve fedakârlık uhuyla meşum Sevr Anlaşmasını yırttı ve bağımsızlığını geri aldı. Emperyalizmin düzenlerini yendi ve Sultanların tahtını devirdi. Bitkin, parçalanmış ve çiğnenmiş bir ulusu, birleşmiş ve güçlü bir cumhuriyet haline getirdi. Devrimini yaptı."⁷⁸ (abc)

ınla birlikte, dünya devrimcileri Kurtuluş Savaşı'nın başından itibaren şu uyarıyı da yapmışlardır: Eğer Türkiye kapitalizmin yolunu tutarsa, siyasal bağımsızlığa rağmen, emperyalizmin ekonomik sömürüsü altına girmekten kurtulamayacaktır.

7 Nisan 1969, s. 17.

8 Ho Şi Minh, "Türkiye'de İşçi Hareketi"nden aktaran Doğu Perinçek, *Lenin Stalin Mao'nun Türkiye Yazıları*, s. 169 vd.

Bakü Doğu Halkları Kurultayı'nda oybirliği ile kabul edilen "Toprak Sorunu Raporu" daha 1920 yılında Türkiye'nin kaderini açıkça koymaktadır:

"Eğer Türkiye'deki Mustafa Kemal yönetimini veya İran'daki ya da Hindistan'daki ulusal kurtuluşçu yönetimler, kapitalist toplumu benliklerinde olduğu gibi yaşatarak İngilizleri kovar ve İngiltere'ye ulusal bağımsızlıklarını kabul ettirmeyi başarırlarsa, ekonomik açıdan İngiltere'ye bağımlı olmaya devam edeceklerdir. Siyasal bağımsızlık, uluslararası sanayi sermayesinin sızmasından onları koruyamayacaktır."⁷⁹

Şefik Hüsnü de Lozan Konferansı sırasında şöyle diyordu:

"Avrupa kapitalistleri bizi bağımsız bir hükümet tanımakla, gelir kaynaklarımızı ve işgücümüzü doymaz bir iştihayla sömürmek ve dolayısıyla ekonomik bağımlılıkları altına almak niyetinden vazgeçmiş olmuyorlar."⁸⁰

İşte Marksistlerin bakış açısı özetlediğimiz gibidir. TİKKO teorisyenleri ise, sömürgeyi yarı-sömürgeyle, ekonomik bağımsızlığı siyasal bağımsızlıkla, millî kurtuluş savaşını toprak devrimiyle birbirine karıştırıyorlar. Sonuç olarak, kurtuluş savaşlarını reddediyorlar. Bu anlayışa göre, bugün sömürge olmaktan kurtulmuş fakat burjuvazinin ve toprak ağalarının yönettiği Üçüncü Dünya ülkelerinin büyük çoğunluğu "siyasal bakımdan bağımsız" değildir.

Bugün bırakalım Mustafa Kemal Türkiye'si'ni, Süleyman Demirel Türkiye'si dahi, *Marksist dilde "siyasal bakımdan bağımsız"*dır. Yani sömürge veya işgal altında bir ülke değil, ekonomik yönden emperyalizme bağımlı bir ülkedir. "Siyasal bağımsızlık" kavramı, emperyalizmin siyasal denetiminden uzak olmak anlamına gelmez. Türkiye'nin sömürge valileri tarafından yönetilmediğini, kendine ait bir siyasal örgütlenmesi olduğunu, kendine ait hükümet organları bulunduğunu ifa-

⁷⁹ Birinci Doğu Halkları Kurultayı. 2. basımı, Korál Yayınları . İstanbul, Nisan 1990. s. 212.
⁸⁰ Şefik Hüsnü, *Türkiye'de Sınıflar*. s. 173 vd.

de eder. Bu sebeple Türkiye'nin meselesi bugün, sömürgeleikten veya işgalden kurtulmak değil, *tam bağımsızlığını kazanmaktır*.

TİKKO'cular, sömürgeler ile yarı-sömürgeler arasındaki farkı yok sayarken, siyasal bağımsızlığın önemini de reddetmiş oluyorlar. Onlar, hiçbir şeyin değerini bilmedikleri gibi, siyasal bağımsızlığın değerini de bilmiyorlar. Bu inkârcılara göre, Türkiye gibi ülkelerin korunmaya değer bir siyasal bağımsızlıkları yoktur.

Bu tutum, büyük Marksist ustaların tutumlarına ne kadar da zıttır. Örneğin Marx ve Engels, Osmanlı devletinin bağımsızlığının korunmasına dünya devrimini açısından ne büyük önem veriyorlardı. Engels, bu tutumu şöyle açıklıyordu:

"Türkiye'nin bağımsızlığının korunması, ya da Osmanlı İmparatorluğu'nun olası çözülüşü durumunda Rusya'nın bu toprakları kendine katma tasarısının önlenmesi, en önemli sorundur."⁸¹

"Saf Devrimciler" Üçüncü Dünya'yı Emperyalizmin Arka Bahçesine Koyuyorlar

TİKKO'cuların, siyasal bağımsızlığın önemini, dahası "siyasal bağımsızlık" kavranını reddetmeleri bugün hangi anlama gelmektedir? Önemli olan budur. Çünkü bu bakış açısı, bugün Üçüncü Dünya'nın inkâr edilmesini ifade ediyor.

Üçüncü Dünya ülkelerinin büyük bir kısmının, ekonomik yönden çeşitli derecelerde emperyalizme bağımlı olduğu bir gerçektir. Ama bu ülkelerin burjuva ve toprak ağası iktidarlarında bile, bugün emperyalist büyük devletlere karşı bağımsızlık ve egemenliklerini korumak, millî kaynaklara sahip çıkmak yönünde bir eğilim vardır. Üçüncü Dünya ülkeleri, yeni ve adil bir dünya düzeni istemekte, hegemonya politikasına karşı çıkabilmekte ve kendi aralarında birleşebilmektedirler.

TİKKO'nun Troçkist bakış açısı bu son derece önemli gerçeği kavrayabilmekten uzaktır. Çünkü onlar, sosyalist ve emperyalist ülkeler di-

⁸¹ Marx -Engels, *Doğu Sorunu (Türkiye)*, Sol Yayınları, 1. basım, Ankara, Mart 1977, s. 34.

şında gelişmemiş ülkelerin "siyasal bağımsızlığa" sahip olmasını "*genel bir kural olarak*" mümkün görmüyorlar. Çünkü onlara göre, emperyalizmin çeşitli derecelerde kendine bağımlı kıldığı gelişmemiş ülkeler de dahil olmak üzere *bütün emperyalist sistem* bölünmez bir blok meydana getiriyor ve bu bloğun tepesinde oturan emperyalist ülkeler dışında hiç kimse siyasal bağımsızlığa sahip değildir. Böylece Üçüncü Dünya devletlerinin millî bağımsızlıklarını koruma ve geliştirme mücadelelerini de reddetmiş oluyorlar.

Ekim Devrimi Hangi Çağı Açtı?

Katıksız devrimcilerimiz, yalnız devletlerin bağımsızlık mücadelelerini değil, milletlerin kurtuluş mücadelelerini de inkâra varmışlardır. Çünkü onlara göre, proletarya önderliğinde olmayan millî kurtuluş hareketlerinin "kurtuluş" ve "bağımsızlığa" ulaşması olanaksızdır. Bu yüzden onlar dünyadaki her millî kurtuluş mücadelesinin başına gerçeğe uysun uymasın, "proletarya önderliğinde" sıfatını takıyorlar.

Afrika'nın hemen tamamı, burjuvazi ve diğer sömürücü sınıflar önderliğinde kurtuluş mücadeleleri verdi ve siyasal bağımsızlığa kavuştu. Bu durumda siyah Afrika'nın kurtuluş mücadelelerini inkâr mı edeceğiz?

Kaypakkaya, Ekim Devrimi'nin "proleter devrimleri ve millî kurtuluş savaşları" çağını açtığını söyleyen devrimcileri şöyle eleştiriyordu:

"Kurtuluş Savaşı'mızın yer aldığı çağ, Şafak revizyonistlerinin dediği gibi 'proleter devrimleri ve *millî kurtuluş savaşları çağı*' değil, '*proleter devrimleri çağı*'dır. Ekim Devrimi bütün dünyada 'proleter devrimleri' çağını açmıştır. Geri ülkeler de dahil, dünyanın her yerinde burjuvazi devrimden korkar hale gelmiştir."⁸²

Niçin "millî kurtuluş savaşları" sözüne bu kadar takılıyorlar, onu her yerden sürüp atmaya çalışıyorlar? Çünkü onlar Leninizmin yerine Troçkizmi koymuşlardır. Çağımızın "proleter devrimleri ve millî kurtuluş devrimleri çağı" olduğunu büyük ustalar söylüyor.

Ekim Devrimi hangi çağı açmıştır? Stalin'in belirttiği ve bugün de

82 İbrahim Kaypakkaya, *age*, s. 130-131.

söylediğimiz gibi *"Emperyalizm ve proletarya devrimi çağı"*nı. Peki yaşadığımız çağın "proleter devrimleri ve millî kurtuluş savaşları çağı" olduğunu söylemek yanlış mıdır? Yanlış değildir, çağımızın özelliklerini yansıtmaması bakımından doğrudur ve gereklidir.

Proletarya ve Milli Kurtuluş Devrimleri Çağı

İçinde yaşadığımız Lenin çağının karakteri ve özellikleri nelerdir? Lenin ve Stalin, Ekim Devrimi'yle ilgili bütün yazılarında, bu devrimle birlikte kapitalist ülkelerde proleter devrimleri ve sömürgeler ile bağımlı ülkelerde kurtuluş devrimleri çağının açıldığını belirtmişler ve bu kurtuluş devrimlerinin dünya devriminin bir parçası olduğunu açıklamışlardır. Uzatmamak için burada Stalin'in Ekim Devrimi'nin 10. yıldönümündeki ünlü yazısını özetlemekle yetineceğiz. Stalin, Ekim Devrimi'yle açılan çağın karakterini bu yazıda ve bu yazı için aldığı notlarda şöyle açıklar:

"1. *Emperyalizmin merkezlerinde...* Ekim Devrimi, ...proleter devrimleri ve proletarya diktatörlüğü çağını açmıştır...

"2. *Emperyalizmin çevresinde* Ekim Devrimi, sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde kurtuluş devrimleri çağını açmıştır.

"Emperyalizm tarafından ezilen halkları kurtarmaksızın proletarya kurtulamaz. Ana ülkelerdeki proletarya devrimleri ile bağımlı ülkelerdeki sömürge devrimlerinin birleşik cephesi.

"Sömürge ve bağımlı ülkelerin rahatça sömürülmesi çağı geçti.

"Sömürgelerde kurtuluş devrimleri çağı. bu ülkelerin proletaryasının gelişmesi çağı, onun hegemonyası çağı *pattak verdi*.

"3. *Merke-zler ve çevre* birlikte. Böylece Ekim, dünya emperyalizmine bir daha iflah olamayacağı bir şekilde öldürücü bir darbe indirdi...

"Kapitalizmin 'istikrar' çağı geçti.

"*Kapitalizmin çöküş çağı pattak verdi*.

"4. Ekim Devrimi, komünizmin sosyal demokrasi üzerinde, Marksizmin reformculuk üzerinde ideolojik zafer'ini ifade eder...

"Ekim Devrimi, sosyal demokrasinin batış ve doğrudan burjuvazinin kampına geçiş çağı olan dünya komünizminin zaferi çağını açtı."⁸³

"Saf Devrimcilik"

Dünya Devriminin Birleşik Cephesini Reddediyor

TİKKO'cular Ekim Devrimi'nin aynı zamanda millî kurtuluş devrimleri çağını açtığını inkâr etmekle, aslında dünya devrimini inkâr etmiş oluyorlar. Çünkü onlar bu yoldan proletarya devrimleri ile millî kurtuluş devrimlerinin *birleşik cephesini* reddediyor ve proleter devrimlerini de olanaksız kılıyorlar. Aynı zamanda çağımızın Marksizmin zaferi çağı olmasına da, zavallı bir direniş göstermiş oluyorlar.

TİKKO'cular, proletarya önderliğinde zafere ulaşmayan millî devrimleri bütünüyle emperyalistlerin hesabına yazarken devrimci bir tutum aldıklarını sanıyorlar.

Ekim Devrimi yeni bir çağ açtı. Eskiden ezilen halkların *"biricik kurtuluş yöntemi"* olarak *"burjuva milliyetçiliği"* görülüyordu. Ekim Devrimi, bu "efsaneye" öldürücü bir darbe indirdi ve ezilen milletlerin kurtuluşunda *"biricik doğru yöntemin"* proletarya önderliği olduğunu gösterdi, bunun ilk örneklerini verdi.⁸⁴

TİKKO teorisyenlerinin kavrayamadığı nokta şudur: Millî kurtuluş savaşlarında proletarya önderliğinin *"biricik doğru yöntem"* olması, burjuva önderliğindeki anti-emperyalist savaşların reddedilmesi ve emperyalizmin safında gösterilmesi anılarına gelmez. Bütün millî kurtuluş savaşları, emperyalizme darbe indirir, onu zayıflatır ve dünya devrimini güçlendirir. *Proleter devrimcileri, millî kurtuluş savaşlarının proletarya önderliğinde verilmesi için mücadele ederler. Fakat böyle olmadığı zaman inkârcı bir tutuma girmezler.* Nitekim Ekim Devriminden beri birçok ülke, emperyalizmin sömürgesi olmaktan

83. Stalin "Ekim Devriminin Uluslararası Niteliği" *Proletarya Devrimi Çağında Milli Mesele*. 2. basım, çev. Şule Perinçek, Kaynak Yayınları, İstanbul, Mayıs 1992, s. 80 vd. Alıntılar bu yazının ilk taslağından aldık, bkz. Stalin, *Werke*, c. 10, Dietz Verlag, s. 147 vd.

84. Stalin, *Proletarya Devrimi Çağında Milli Mesele*, s. 83 vd.

burjuvazinin önderliğinde kurtuldu. Bu tür bir kurtuluş, "doğru yöntem" değildi. Çünkü emperyalist hâkimiyetin kökünü kazıyordu. Ama gene de söz konusu olan bir millî kurtuluştur, emperyalizme darbe indirildiği kesindir. En son Gine Bissau ve Mozambik'in kurtuluşu bunu göstermiyor mu?

Bir noktayı daha belirtelim. Lenin, Ekim Devrimi'nden önce ve sonra Doğu ülkeleri burjuvazisinin daha hâlâ emperyalizme karşı devrimci bir birikim taşıdığını defalarca söylemiştir.⁸⁵ Nitekim aradan geçen altmış yıl bu gerçeği sık sık kanıtlamıştır. Ezilen ülkelerin burjuvazisinin bir kesimi emperyalizmin işbirlikçisidir, fakat bu ülkelerde siyasal bağımsızlıktan yana bir millî burjuvazi de vardır. Evet burjuvazi bütünüyle sosyal devrimden korkuyor. Fakat millî olan kesim, millî devrimden korkmuyor, hatta bazı ülkelerde millî devrimin başına dahi geçebiliyor.

TİKKO'cular, tıpkı İkinci Enternasyonal oportünistleri gibi dünya devrimi bakış açısını reddediyorlar; emperyalizm ve proletarya devrimi çağının daha 1917 yılında açıldığından habersizdirler. Çünkü onlar devrimle karşıdevrim arasındaki mevzilenmeyi hâlâ İkinci Enternasyonal oportünistleri gibi belirliyorlar. İkinci Enternasyonal revizyonistleri, ezilen ülkelerin başında bulunan sınıfları "feodaller", "gericiler" vb. diye karalayarak kendi emperyalist efendilerini desteklemişlerdi. Lenin ve Stalin ise, emperyalizme darbe indiren her hareketin, isterse başında ezilen milletlerin hâkim sınıfları olsun, dünya devriminin bir parçası olduğunu belirtmişlerdi.

Komintern Programı, Ekim Devrimi ile açılan yeni dönemin, proletaryanın burjuvaziye karşı iç savaşları yanında "*millî savaşlar ve sömürge isyanları dönemi*" olduğunu belirtirken şöyle diyordu:

"... kendileri devrimci proletaryanın sosyalist hareketleri olmamakla birlikte, emperyalist tahakkümü sarstıkları ölçüde, nesnel olarak dünya proletarya devriminin tutarlı bir parçası olan bir millî savaşlar ve sömürge isyanları dönemi..."⁸⁶

85 İki örnek için bkz. Lenin, "Çin'de Demokrasi ve Narodizm" ile "Geri Avrupa ve İleri Asya" başlıklı yazılar, *Doğuda Ulusal Kurtuluş Hareketleri*, çev. Tektaş Ağaoğlu, Ant Yayınları, İstanbul, Mayıs 1970, s. 67 ve 97.

86 *Komünist Enternasyonal Programı*, Aydınlık Yayınları, İstanbul, 1977, s. 46.

Bu hareketin nesnel olarak dünya devriminin "bir parçası" olmasının ölçüsü, emperyalizme darbe indirmesidir; yoksa o hareketin başındaki sınıfların niteliği değil. İkinci Enternasyonal oportünistlerinin ve Troçki'nin yandaşlarının durmadan saldırdığı bu temel anlayışı Mao Zedung 1940 yılında şöyle ifade etmişti:

"...Ezilen bir millette hangi sınıflar, hangi partiler ya da hangi kişiler devrime katılırsa katılsın ve bunlar sorunun bilincinde olsunlar ya da olmasınlar, sorunu kavrasınlar ya da kavramasınlar, emperyalizme karşı çıktıkları sürece, onların devrimi proleter sosyalist dünya devriminin bir parçası haline gelir ve kendileri bu devrimin müttefiki olurlar."⁸⁷

Nitekim Komünist Enternasyonal Programı, sömürge ve yarı-sömürgelerdeki millî devrimleri ve devrimci eylemleri, dünya devriminin bir parçası olarak görmüştür. 1920'lerde Türkiye'de, Fas'ta, Suriye'de, Hindistan ve Çin'deki devrimler ve devrimci eylemler, proletarya önderliğinde değildi. Fakat Komünist Enternasyonal bunların "*uluslararası devrim zincirinin halkaları*" olduğunu belirtiyor ve Türkiye'nin burjuva-millî devrimini bu zincirin ilk halkası olarak belirliyordu.⁸⁸

Kaypakkaya ise, Millî Kurtuluş Savaşımızın dünya devriminin bir parçası olduğunu kabul etmiyor. Hatta onu emperyalizmin karşıdevrimlerinin bir parçası olarak ilan ediyordu. Böylece TİKKO'cular, Enternasyonal'in görüşlerini Troçki'ye göre "düzeltmek " istediler.

TİKKO'nun ilk liderleri, Lenin çağının geride kaldığını ileri sürmüşler ve Leninizme karşı üstü kapalı bir tavır almışlardı. Leninizmi geçersiz sayan görüşlerini reklam etmek için, tıpkı revizyonistler gibi çağın değiştiğini iddia etmişlerdi.

Troçkist Teoriler Geçersiz

Millî kurtuluş devrimlerinin inkârı, Troçkizmin temel özelliklerin-

⁸⁷ Mao Zedung, *Seçme Eserler*, cilt II, 3. basımı, Kaynak Yayınları, s. 351.

⁸⁸ *Komünist Enternasyonal Programı*, s. 29-30.

den biridir. Troçkistler, bu noktada da revizyonizmin özevladı olduklarını ispat etmişlerdir. Troçki ve izleyicileri yalnız ülke halkının birleşik cephesine değil, dünya devriminin birleşik cephesine de karşı çıkmışlardı.

Aslında Ekim Devrimi'nin proleter devrimleri ile birlikte millî kurtuluş devrimleri çağını açtığını görmek için, Lenin, Stalin ve Mao'nun yazdıklarını okumaya bile gerek yoktur. İnsanın gözünü dünyaya çevirmesi yeter. 1917'den bu yana bütün Asya, Afrika ve Latin Amerika kıtalarında millî kurtuluş savaşları verildi ve veriliyor. Hele İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bu akım dünya devriminin fırtına merkezi haline gelmiştir.

TIKKO'nun Kurtuluş Savaşı'na ilişkin görüşleri yeni değildir. Troçkizmin "saf ve doğrudan proleter devrimi" teorisi bir kez daha piyasaya sürülmüş oluyor.

VI KEMALİST İKTİDAR FAŞİST DİKTATÖRLÜK MÜYDÜ?

TİKKO liderleri, Kemalist iktidarın 1920'den itibaren "faşist bir diktatörlük" olduğunu iddia ediyorlar. Esasen onlara göre, "bugün dünyada kapitalist, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde sürekli faşizm şartları vardır."

Şnurov "Faşist" Demesini Bilmiyor muydu?

Kaypakkaya, bu görüşlerini kanıtlamak için Şnurov'un *Türkiye Proleteryası* adlı kitabını istediği gibi tahrif etti ve kendine göre "düzeltti." Küçük çocuklar vardır, kendilerince yanlış olan her sözün üzerine atılıp "düzeltmeden" edemezler. TİKKO teorisyenleri de iki satırda bir bunu yapmaktan kendilerini alamıyorlar. Lenin, Stalin gibi büyük ustaların veya Şnurov gibi Marksist yazarların fikirlerini aktarırken, "beğenmedikleri" yerlerde hemen parantez açıyor ve "düzeltmeler" koyuyorlar. Aslında onlar, kendi bilmişliklerini ve aynı zamanda bilgisizliklerini Marksizme yüklemeye çalışıyorlar.

Kaypakkaya, Kemalist iktidarın "faşist" nitelikte olduğunu kanıtlamak için Şnurov'dan aşağıdaki alıntıları getirdi:

"Bugünkü Türk hükûmeti elbette diktatorya (*faşizm olmalı*) hükümetidir. Çünkü egemen olan Türk burjuvazisi tanıyamen güçsüzdür ve gelişebilmek için bütün halkı ezmek zorundadır."

"Her ne kadar bazı görüntüsel demokratik şekiller mevcutsa da (seçimle meydana gelen parlamento vs.), Türkiye'de bugün -1929- mev-

cut olan düzenin· özü, bütün demokrasilerden uzak bir diktatoryadır (yani faşizmdir)."⁸⁹ (Parantez içindeki italik yazılar Kaypakkaya'nın "düzeltmeleri"dir)

Şnurov, yukardaki iki paragrafı, faşizm tehlikesinin yükseldiği yıllar olan 1929'larda yazmıştı. Acaba Şnurov, "faşist diktatörlük" demesini bilmiyor muydu ki, kırk yıl sonra çok bilmiş biri alıyor eline kalemi, ikide bir parantezler açarak, O'nun "ne demek istediğini" açıklıyor ve "düzeltme" yapıyor?! Görüyor musunuz TİKKO teorisyenlerini, "sağlam Bolşevik" mertebesini verdikleri Şnurov'u (ve hatta Lenin ve Stalin'i) düzelterek kadar bilgin adamlar!

Feodalizm Zorba İktidarların Sosyal Temelidir

Binlerce Sovyet yazarından biri olan Şnurov'un Kemalist iktidarın niteliği konusunda söyledikleri, gerçeği yansıtıyordu. Çünkü bu görüşler, o zaman Stalin'in ve Türkiyeli komünistlerin yaptıkları tahlillere dayanıyordu.

Kemalist iktidarın demokratik bir nitelik taşımadığı bilinen bir gerçek. Ama şu noktada da bilinir ki, demokratik olmayan her iktidar faşist değildir. Feodalizmi kökünden tasfiye edemeyen bütün ülkelerdeki iktidarlar, demokratik değildir. Bu ülkelerde ortaçağ zulmünün, zorba ve keyfi iktidarların sosyal temeli yaşar. Çünkü demokratik devrim başarılmamıştır. Bu nedenle burjuvazinin ve toprak ağalarının demokratik olmayan, *zorba* diktatörlükleri hüküm sürmektedir. Fakat bunların hepsine faşist denmez. Aksi halde bugün bağrında feodal kalıntıları taşıyan bütün geri ülkelerin faşist olduğu yargısına varmak gerekir. Ezen sınıfların faşist diktatörlüğü ile faşist olmayan diktatörlükler arasındaki fark, *bir zorbalık derecesi farkı değil, doğrudan doğruya nitelik farkıdır.*

Faşizm, emperyalizmin çöküş çağında ortaya çıkan bir devlet biçimidir. Faşizm, Dimitrov'un belirttiği gibi *"emperyalizmin en saldırgan ve en ateşli savaş tarafları güçlerinin zırlı yumruğudur."*⁹⁰ Bu ne-

89 İbrahim Kaypakkaya, *age*, s. 110.

90 G. Dimitrov, *Savaş ve Faşizm Karşı Birleşik Cephe*. Aydınlık Yayınları. İstanbul. Nisan 1978, 2. basım. s. 207.

denle faşizmin merkezi, daima en saldırgan, en gerici emperyalist devletlerdir. Buna bağli olarak geri ölkelerdeki faşist diktatörlükler. hâkim sınıfların *dünyadaki faşist kampla işbirliği eden* en gerici, en işbirlikçi, en şoven kesiminin açık terörcü diktatörlükleridir.

İkinci Dünya Savaşı'na kadarki dönemde faşist diktatörlükler Alman, İtalyan ve Japon emperyalistleri etrafında kümelenmişti. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Hitler'in çizmesini ABD emperyalistleri giydi ve dünyanın birçok ölkesinde faşist diktatörlükler tezgâhladı veya bu tür diktatörlüklere destek oldu.

Kemalistlerin Zorba Diktatörlüğünü Faşizmle Karıştırmayalım

Kemalist burjuvazi, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra da bazı önemli devrimci atılımlarda bulundu. Komünist Enternasyonal yürütme komitesi, Aralık 1922-Mayıs 1923 dönemini kapsayan Raporunda, bu atılımları dikkate alarak şu değerdendirmeyi yapıyordu:

"Türkiye'deki millî devrim bir olgu olarak karşınızda duruyor. Anadolu'nun genç burjuvazisi, şimdi ilkbaharını yaşamaktadır. Sultanlığın kaldırılması, din işlerinin devlet işlerinden ayrılması ve kadının özgürlük kazanması yolunda atılan adımlar, Türk burjuvazisinin devrimci girişimlerinden bazılarıdır."⁹¹

Ne var ki, bu "ilkbahar" çabuk geçti. Kemalist burjuvazinin devrimci barutu kısa zamanda tükenmeye başladı.

⁹¹ *Türkiye Komünist ve İşçi Hareketi*, s. 92.

Komintern Yürütme Komitesi, yukarıda alıntı yaptığımız rapordan iki yıl sonraki (Aralık 1925 tarihli) Raporunda Türkiye hükümeti hakkında olumlu bir değerdendirme yapmaya devam ediyordu:

"...Türkiye'de içteki mücadelenin akışı, Kemalistlerin önderliğindeki genç burjuvaziyi gitgide feodalizmin tüm kalıntılarıyla hesaplaşmaya doğru, burjuva-cumhuriyetçi bir devlet ilkesine doğru çekmektedir. Türkiye ile İngiliz emperyalizmi arasındaki çelişme keskinleşmekte ve Türkiye'yi SSCB ile dostça ilişkiler kurmaya adeta zorlamaktadır. Bununla birlikte Türk hükümeti, bir yandan da Türkiye proletaryasının, emekçi kitlelerin partisi olan Türkiye Komünist Partisi'ni kovuşturuyor. Ne var ki, bugün Türkiye'deki iktidara karşı izlenecek taktiği onun sırf bu özelliğine bakarak, yani komünistlerle i kovuşturmasına dayanarak belirlemek ağır bir hata olurdu." (*Aynı eser*, s. 134-135)

Kemalistler, feodal sultanlığı yıkmakla ve gericiliğe bazı darbeler indirmekle, Türkiye tarihini demokrasi yönünde ilerleten önemli bir rol oynamışlardır. Bununla birlikte Kemalist iktidar, feodal-komprador sultanlığın toplumsal temeli olan toprak ağalığının ve emperyalist sömürünün kökünü kazımadı.

Türkiye'deki demokratik devrim, burjuva kurtuluş hareketi aşamasında kaldı; ikinci adım olan toprak devrimi aşamasına ilerleme girişiminde dahi bulunmadı. Bu sebeple Türkiye'de *zorba* bir burjuva toprak ağası diktatörlüğünün toplumsal temeli yaşamaya devam etti. Sultanlığın yıkılması ve üstyapıdaki bazı reformlar, feodalizme sınırlı darbeler indirmekle birlikte, yarı-feodal yapı varlığını sürdürdü. Toprak ağaları, Kemalist burjuvazinin yanında devlet çarkının başında oturmaya devam ettiler. Böylece Türkiye, demokratik devrimini tamamlayamadı. Kemalistler, esas olarak yeni Türk burjuvazisinin temsilcileri olmakla birlikte, toprak ağalarıyla uzlaşarak hükümet ettiler. Buna bağlı olarak emperyalizmle de uzlaştılar ve giderek İngiliz-Fransız emperyalistlerinin kollarına atılmak zorunda kaldılar. Bu sebeple Kemalist iktidar, demokratik bir burjuva diktatörlüğü değil.

Şefik Hüsnü'nün yaptığı şu tahlil konuyu bütünüyle aydınlatmaktadır:

"Halk Partisi'nin baskı tedbirlerini ilk zamanlar her şeyden önce gericiliğe ve dinciliğe karşı uygulamasını, zafere ulaşan millî bağımsızlık savaşı sırasında Anadolu'nun emekçi kitlelerinin emperyalizme karşı silahlı mücadelesinin başına geçerek, olumlu bir rol oynamasını ve Sovyetler Birliği'ne karşı sadık bir dostluğu bugüne kadar korumasını göz önünde tutan TKP, Halk Partisi'nin milliyetçi diktatörlüğünün faşist bir diktatörlük olarak nitelendirilemeyeceğine ve böyle suçlanamayacağına inanıyordu. Dolayısıyla TKP, onu maskeli bir diktatörlük, burjuvazi ve büyük toprak sahiplerinin halka karşı parlamentarizmi olarak ilan etti."⁹²

Şefik Hüsnü devamla Kemalist diktatörlüğün emekçi yığınlara ve devrimci harekete uyguladığı terörü anlatmaktadır. Türkiye komünist

92 Şefik Hüsnü, *Kominterni Organlarındaki Yazı ve Konuşmalar*, s. 224.

hareketinin bu değerli önderinin yazdıklarını okuduğumuz zaman, Kemalist burjuvazinin yaptığı baskı ve sömürüyü somut olarak görüyoruz. Kemalist iktidarın özellikle 1930'larda bazı faşist uygulamalarda bulunduğu açıktır. Ne var ki, Dimitrov'un belirttiği gibi, gerici ve faşist karakterdeki baskı önlemlerini faşist diktatörlükle bir saymak, yığınlar doğru bilinç vermez, yığınların faşizme karşı mücadele gücünü harekete geçirmez, tersine zayıflatır.⁹³ Nitekim zamanın Marksist-Leninistleri, Kemalist iktidarı hiçbir zaman "faşist dikkatörlük" olarak görmemiş ve Kemalist hükümetlerin faşist kanıya kaymaması için mücadele etmişlerdir.

Türkiye'de Faşizmin Yükselişi ve "Millî Şef" Faşizmi

Kemalist iktidar dönemi, *Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi Davası Savunma* adlı kitapta somut olarak incelenmektedir.⁹⁴ Biz bu incelemeyi tekrar etmeyeceğiz. Fakat genel çizgileriyle bazı noktalara kısaca değinmek istiyoruz. 1925 yılı, Kemalist iktidarın halk yığınları üzerindeki baskısının yoğunlaştığı bir yıl oldu. Kürt halk kitlelerine uygulanan katliam biliniyor. Gene bu yıl çıkarılan "Takriri Sükun Kanunu" Türkiye komünist hareketini şiddetle bastırmada kullanıldı. Hızla büyüyen Kemalist burjuvazi, özellikle 1927 yılından sonra İngiliz ve Fransız emperyalistlerine yaklaşmış, Sovyetler'le dostluk politikası zedelenmiştir. Buna bağlı olarak bu yıllarda emekçi yığınlar üzerindeki baskı ve zulüm de artmıştır. 1930 yılından sonra uygulanan devlet kapitalizmi, devletin zorba karakterini daha da koyulaştırmıştır. Bununla beraber Kemalist iktidar, bu yıllarda İtalyan faşizminin yağmacı emellerine cephe almış, gerek İngiliz ve Fransız emperyalistleriyle, gerekse Sovyetler Birliği'yle iyi geçinmeye dikkat etmiştir. Bu dönemde Kürt milliyeti üzerindeki baskı ve katliamlar devam etmiş, 1935 yılında CHP ve devlet örgütü birleştirilmiş, 1936'da İtalyan Ceza Kanunundan alınan faşist 141-142. maddeler kanunlaşmıştır. Ancak cezalar bugünkü kadar ağır değildir.

93 G.Dimitrov, *Savaşa ve Faşizme Karşı Birleşik Cephe*, 4. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Mart 1992, s. 189 vd.

94 Bkz. 4. basım, s. 189 vd.

Uzatmıyoruz, fakat belirtmeliyiz ki, 1930'lar faşizmin Türkiye'deki yükseliş yıllarıdır. Faşist baskı ve önlemler, bu yıllarda adım adım yoğunlaştırılmıştır. Yine de Türkiye, 1930-1934 yılları arasında Sovyetler Birliği ve Ekim Devrimi'ne karşı hâlâ dikkatli bir politika izlemekte, düşmanlık gütmemektedir. Devletin yayınladığı lise tarih kitapları Ekim Devrimi ve Lenin'den olumlu bir dille söz ederler. Buna bağlı olarak, Türkiye bu yıllarda İtalyan ve Alman faşistlerine cephe alan bir tutum içindedir.

1930'larda özellikle İngiliz emperyalistleriyle işbirliğini adım adım yoğunlaştıran Kemalist burjuvazi, giderek Sovyet dostluğuna sırt çevirir. 1930'ların son yıllarında Sovyet düşmanlığı dış politikanın temelini meydana getirmeye başlamıştır. Aynı yıllar, Alman emperyalistlerinin Türkiye'deki etkisinin arttığı yıllardır. İngiliz ve Alman emperyalistlerinin Türkiye'ye hâkim olmak için yürüttükleri rekabet bu dönemde hızla keskinleşir. Çünkü savaş yaklaşmaktadır.

Almanya'nın savaşın ilk yıllarındaki başarıları, Türkiye'yi Nazilere yaklaştırmıştır. En sonunda Almanların Sovyetler Birliği'ne saldırmasından dört gün önce, 18 Haziran 1941'de Türk-Alman Saldırmazlık Paktı imzalanır. Türkiye hükümeti bundan sonra tarafsızlık maskesi altında Nazi yanlısı bir politika izler. 1942 yılında hâkim sınıfların en gerici ve vurguncu kesimlerinin çıkarını temsil eden Nazi işbirlikçisi Saraçoğlu hükümetinin kurulması, Türkiye'deki faşist yükselişin zirvesi olur. Şefik Hüsnü, Saraçoğlu hükümetinin niteliğini şöyle saptar:

"Saraçoğlu daha ilk uygulamasında kendisini vurguncu ticaret erbabının, burjuvazinin ve zengin köylü toprak sahiplerinin temsilcisi olarak açığa vurdu. Ticareti, yani vurgunculuğu tamamıyla serbest bıraktı. Ardından Varlık Vergisi adıyla millî azınlıklara karşı bir soygun kanunu ile ırkçı faşist yüzüyle sırtı.⁹⁵

Alman Tekellerinin Başına Geçseydin Sen de Hitler Olurdun!

Bugüne kadar çeşilli türden oportünist akımlar, Kemalist iktidarın halkı ezen zorba karakterini gözlerden kaçırmaya çalıştılar. En sonun-

95 Şefik Hüsnü'nün 1942 tarihinde yazdığı Rapor için Bkz. Fethi Tevetoğlu, *Türkiye'de Sosyalist ve Komünist Faaliyetler (1910-1960)*, 1. baskı, Ankara 1967, s. 503 vd.

da Saraçoğlu rejiminin ekonomik temeli olan devlet kapitalizmi bu akımlar tarafından sürekli olarak olumlu gösterildi. Türkiye'nin ikinci Dünya Savaşı yıllarına kadar, hatta kimilerine göre 1950'lere kadar küçük burjuva iktidarları tarafından yönetildiği ileri sürüldü. Bunlar, CHP iktidarı dönemini, küçük burjuvazinin halktan yana ve ilerici iktidarları olarak görüyorlardı. Türkiye tarihi hakkındaki bu hatalı bakış açısı, sonuç olarak bugün büyük bürokrat burjuvazisinin kuyruğuna takılma politikasını getiriyordu.

TİKKO'cular ise, bu bakış açısına tepki olarak Kemalist iktidarın en başından itibaren "faşist diktatörlük" olduğunu ileri sürdüler. Bu görüş Marksist ustaların Kemalist diktatörlük hakkındaki tahlilleriyle bağdaşmıyor. Stalin, Çan Kayşek'i Mustafa Kemal'e benzetenlere cevap verirken Mustafa Kemal'in faşist olmadığını dolaylı olarak belirtiyordu. Stalin, Çan Kayşek'in "Çin'in Kemal'i olamayacağını" özetle şöyle açıklıyordu: Çin'de toprak devriminin ilerlemesi ile faşist kamp arasında da bir *orta yol* yoktur. Bu sebeple Çan Kayşek Mustafa Kemal olamayacak ve Çin'in Mussolinileri ile aynı kaderi paylaşacaktır.⁹⁶ Aynı gerçeği Mao Zedung şu soruyu sorarak belirtmişti: "Çin'in Kemal'i nerede?"⁹⁷

Kemalistler, işçi ve köylülere karşı, toprak devrimi olanağına karşı bir diktatörlük kurmuşlardı. Fakat bu burjuva diktatörlüğü, Çin Mussolinilerinden farklı bir nitelikteydi ve faşist değildi.

Bu yüzden TİKKO Davası'nda Hikmet Şenses adlı sanığın dilekçesine yazdığı şu sözler, zihin cinunastığı olmaktan ileri gidemiyor:

"Hitler faşistinin elinde bulunan emperyalist tekeller Mustafa Kemal'in elinde olsaydı, Hitler'den önce dünyanın başına bela olurdu."

TİKKO, kişilerin tarihteki rolünü idealist bir şekilde ele alıyor. Önderleri, başında bulundukları sosyal güçlerden soyutlayarak düşünüyor ve onlara doğuştan bazı nitelikler veriyor. Düşünmüyorlar ki, Mustafa Kemal emperyalist tekellerin başında olmayıp, Kurtuluş Savaşı'na önderlik eden millî burjuvazinin başında olduğu için Mustafa Kemal oldu. Onun tarihî kişiliğini ve niteliğini yaratan bu toplumsal temeldir. Tarihsel kişileri, sınıflarından ve onları yaratan toplumsal

96 Stalin, *Millî Demokratik Devrim*, s. 71.

97 Mao Zedung, *Seçme Eserler*, cilt II. 3. basım, s. 361.

olaylardan kopararak ele almaya kalkarsak, yaptığımız şey fikir cambazlığı olur.

Yukardaki sözü söyleyen kişi, eğer Alman tekellerinin başına geçseydi, o da bir Hitler olurdu. Bugün ABD tekellerinin başına geçen kimse Ford olur, Rus tekellerinin başına geçen de Brejnev olur. Yalnız Mustafa Kemal değil, herkes için söz konusu olan budur. Lenin'i Lenin yapan Sovyet Devrimi'ni gerçekleştiren Rus proletaryasının başında olmasıydı. Hiç kimse başında bulunduğu sosyal güçlerin dışında bir şey olamaz. Bu sebeple Mustafa Kemal, ne bir Lenin'dir, ne de Hitler. Mustafa Kemal millî burjuva devriminin önderidir ve Kurtuluş Savaşı'ndan sonra da Kemalist burjuva diktatörlüğünün başıdır. Bunun dışındaki benzetmeler, idealist burjuva düşüncesi ve tarih anlayışının ürünüdür.

"Sürekli Faşizm" Faşizme Teslimiyetin Teorisidir

TİKKO teorisyenlerinin, Kemalist iktidarı 1920'den itibaren "faşist diktatörlük" olarak ilan etmeye kalkışmaları, onların Millî Kurtuluş Savaşı konusundaki tezlerinin bir devamıdır. Bu görüşleri, aynı zamanda "sürekli faşizm" teorilerinin de tarihsel temelini ifade etmektedir. Çünkü onlara göre, "bugün dünyada kapitalist, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde sürekli faşizm şartları vardır." TİKKO liderleri, bu "sürekli faşizm" teorisi sayesinde, herhangi bir ülkedeki hâkim sınıf iktidarının karakterini somut olarak tahlil etmek külfetinden kendilerini kurtarmış oluyorlar. Zaman ve yer ayrını gözetmeksizin, bütün kapitalist dünyayı, merkezleri ve çevre ülkeleriyle, bir kalemde "faşist" ilan ediyorlar; proleter olmayan her şeyi faşizm sepetine dolduruyorlar. Böylece çeşitli emperyalist devletler ve hâkim sınıfların çeşitli kesimleri arasındaki "lüzumsuz" farklarla oyalanmak zahmetine girmiyorlar. Hâkim sınıfların çeşitli biçim ve karakterdeki diktatörlükleri arasında bir ayrım yapmıyorlar. TİKKO'cular, proletaryanın kendi "saf" devrimini yaparak iktidara gelmesi dışındaki "ufak tefek" meselelerle ilgilenmeye tenezzül etmiyorlar. Sonuç olarak, faşizme karşı mücadele diye bir sorun kabul etmiyorlar. Çünkü onlar, böyle bir mü-

cadelenin hâkim sınıfların faşist olmayan kesimlerinin kuyruğuna takılmak anlamına geleceğini iddia ediyorlar.

TİKKO'nun kurucuları, 12 Mart'a doğru devrimcilerin esas darbeyi faşist diktatörlük tezgâhlayanlara yönelte taktiğini, reformculuğun kuyruğuna takılma olarak görüyorlardı. Bugün de MC hükümetinin tecrit edilmesi taktiğini anlamıyorlar, vargüçleriyle CHP'ye hücum ediyorlar. Çünkü onlar, proletarya devrimine kadar her mücadelede tarafsız kalmayı "devrimcilik" sanıyorlar. Böylece başdüşmanın güçlenmesine hizmet ediyorlar. "Sürekli faşizm" teorisi, aslında faşizme *teslimiyet* teorisiidir.

TİKKO'nun ve benzeri akımların "sürekli faşizm" teorileri, hâkim sınıfların en gerici kesimi ile diğerleri arasında hiçbir ayırım yapmadığı için, iktidar değişikliklerini de kavrayamıyor. Kaypakkaya, Osmanlı Sultanlığının yıkılmasını şöyle değerlendiriyordu:

"Kurtuluş Savaşı'ndan sonra komprador büyük burjuvazinin ve toprak ağalarının bir kesiminin hâkimiyetinin yerine, bir başka kesiminin hâkimiyeti geçmiştir."⁹⁸

Proletarya devrimi gerçekleşmedikçe, Türkiye tarihindeki her ilerlemeye ilgisiz kalan bu tutumun, devrimcilikle bir ilgisi yoktur. İstanbul'daki padişah hükümeti ile Ankara'daki Kemalist hükümet arasındaki farkı göremeyenler, bütün iktidarları "faşist" ilan edenler tarihe müdahale edemezler. Onların bu kaba saba teorileri, emekçi yığınları harekete geçiremez. Bu teoriler, "öncü savaşı" olmak iddiasındaki birkaç küçük burjuvadan ve lumpenlerden başka kimsenin rehberi olamaz. Devrimci heyecanı dolayısıyla bu düşüncelere kapılanlar ise, kendilerini er geç bu akıntıdan kurtarırlar, nitekim kurtarıyorlar da.

⁹⁸ İbrahim Kaypakkaya, *age*, s. 106.

VII DEVRİMCİ TARİHİN MİRASÇISI PROLETARYADIR

*Büyük burjuva devrimcilerine derin bir saygı göstermeyen insan
Marksist olamaz.*⁹⁹

LENİN

© 1999 by the Lenin Foundation

Kaypakkaya, Millî Kurtuluş Savaşı'mızın ve Mustafa Kemal'in "tam bağımsızlık" ilkesinin mirasına sahip çıkmamıza hücum ediyordu. Ona göre, bu "miras" Nihat Erim devam ettiriyordu, hatta Bülent Ecevit bile bu mirası reddetmişti. Ve şöyle yazıyordu:

"Şafak revizyonistleri, bu 'miras' diye her olur olmaz şeye sarılan açgözlü bezirgânlar, M. Kemal hareketini değerlendirirken Ecevit'in daha sağına düşmekte, K. Satır güruhuna yaklaşılmaktadır."¹⁰⁰

Kurtuluş Savaşı'nın Mirasını Savunuyoruz Kemalist İdeolojiyi Değil

Bu arada TİKKO'cular sık sık yaptıkları gibi gerçeklerle oynayarak, proleter devrimcilerin "Kemalizmi" bir miras olarak savunduklarını iddia ettiler. Oysa bugün yayımlanan bütün belgeler göstermektedir ki, TİİKP'nin savunduğu miras, Kemalizm değil, *Millî Kurtuluş Savaşı ve "tam bağımsızlık" ilkesidir*.

Kemalizm, burjuvazinin ideolojisi. Biz ise Marksistiz. Biz, bir *ideoloji* olarak Kemalizmi savunmuyoruz, işçi sınıfının devrimci ideolojisini savunuyoruz. Ama biz, Kemalistlerin önderlik ettikleri Millî Kurtuluş Savaşı'mızı halkımızın devrimci tarihinin bir parçası olarak

⁹⁹ Lenin, *Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky*. Bilim ve Sosyalizm Yayınları, çev.

Arif Gelen, 2. basım, Ankara, Kasım 1974, s. 23 (çevirideki yanlış düzeltilmiştir).

¹⁰⁰ İbrahim Kaypakkaya, *age*, s. 153.

görüyor ve bu devrimci mirası savunuyoruz. Aynı şekilde Baba İshak'ların, Şeyh Bedrettin'lerin, Pir Sultan Abdal ve diğer halk önderlerinin isyanlarını devrimci bir miras olarak savunuyoruz; fakat onların ideolojileri olan din ve mezheplerin bayrağını açmıyoruz. Engels, 15. yüz yılda Almanya'da görülen köylü isyanlarının devrimci mirasını büyük bir heyecanla savunuyordu, ama onların önderlerinin, sözceliği bir Thomas Münzer'in Rafizi ideolojisine sahip çıkmıyordu.

Kemalizm, Batı burjuvazisinin evrensel ideolojisinin Türkiye'deki ifadesidir. Mustafa Kemal, Büyük Fransız İhtilalinin hürriyet, bağımsızlık ve millî egemenlik gibi devrimci fikirlerini savunuyordu. Bağımsızlığın ve hürriyetin kazanılması, saltanatın yıkılarak millî egemenlik ilkesinin gerçekleşmesi için, bütün burjuva devrimcileri gibi tek bir yol görüyordu: *Devrim yolu*. Bu nedendir ki, Mustafa Kemal emperyalistler karşısında millî kölelik ve teslimiyet yolunu reddetti ve Türkiye halkının silaha sarılarak yurdunu kurtarmasına önderlik etti. Mustafa Kemal, Kurtuluş Savaşı yıllarındaki konuşmalarında istiklal ve hürriyetin emperyalistler tarafından bağışlanamayacağını sürekli olarak belirtiyor ve devamlı olarak şu fikri işliyordu:

"Türk istiklaline tecavüz edenler kimler olursa olsun, onlara bütün milletçe müsellehan (silahlı olarak) mukabele ve onlarla mücadele eylemek icabediyordu."¹⁰¹

Saltanatı yıkarken ise şöyle demektedir:

"Egemenlik ve sultanlık hiç kimse tarafından hiç kimseye, ilim icabıdır diye, müzakereyle, münakaşa ile verilmez. Egemenlik, sultanlık, kuvvetle, kadriyle ve zorla alınır. Osmanlıları zorla Türk milletinin egemenlik ve saltanatına el koymuşlardı. Bu tasallutlarını altı yüz yıldan beri idame ettirmişlerdi. Şimdi de, Türk milleti bu mütecavizlerin hadlerini bildirerek egemenlik ve saltanatını, isyan ederek, kendi eline bilfiil almış bulunuyor."¹⁰²

101 Mustafa Kemal. *Nutuk*, cilt I, Türk Devrim Tarihi Enstitüsü. İstanbul. 1960, s. 14.

102 Mustafa Kemal. *Nutuk*, cilt II, s. 689 vd.

Nihat Eriri'lerini Kemal Satır'ların ve her türden 12 Martçının bu devrimci felsefe ve eylemle ne ilgileri vardır?

Mustafa Kemal'in Kurtuluş Savaşı yıllarındaki konuşma ve görüşlerini incelediğimiz zaman, Avrupa'daki burjuva devrimlerinin, özellikle Büyük Fransız İhtilalinin ideolojisini ne kadar ateşli bir ruhla savunduğunu görürüz. Daha önemlisi, Mustafa Kemal'in devrimci eylemidir; Kurtuluş Savaşı'na ve Osmanlı devletini yıkmaya önderlik etmesidir; Cumhuriyeti kurması ve Ortaçağın kurumlarına darbe indirmesidir. Bu eylemleri yapanlara saygı duymayan bir insan, Marksist olmaz. Ama bu tutuma saygı duymak, Kemalizmi benimsemek değildir. Çünkü çağımızın devrimci ideolojisi, artık burjuva devrimciliği değil, proletaryanın ideolojisi olan Bilimsel Sosyalizmdir.

İnsanlık Tarihinin Devrimci Fikir ve Eylem Mirasının Bugünkü Sahipleri Bilimsel Sosyalistlerdir

Kurtuluş Savaşı ve saltanatın yıkılmasından bir süre sonra, Kemalizm burjuva devrimci içeriğini kaybetmiş, bu ideolojinin işçi ve köylülere karşı olan yönü ön plana çıkmıştır. Esasen bütün dünyada burjuvazi devrimci olduğu dönemi arkada bırakmış, gericiğin başlıca temsilcisi haline gelmişti. Nitekim Kemalizm, zamanla Kurtuluş Savaşı yıllarındaki burjuva devrimci fikirleri bir kenara bıraktı ve Batının emperyalist burjuvazisinin kozmopolit ideolojisini benimsedi. Devrimci milliyetçilik ise şovenizme dönüştü.

Kemalizm, bazıların iddia ettiği gibi, yeni ve eşi görülmeven bir ideoloji değildir. Kemalizm, Batı ülkeleri burjuvazisinin önderliğinde sistemleşen burjuva ideolojisini Türkiye'de savundu ve uyguladı. Kemalistler, Batı burjuvazisinin ideolojisini, elbette zamanın Türkiye şartları içinde biçimlendirdiler.

Bütün ideolojiler gibi, burjuvazinin ideolojisi de evrenseldir. Çünkü sınıfları evrenseldir. Toplamlar, tarihin belli aşamalarında belli sınıflara bölünürler ve bu sınıflar dünyanın her yerinde çeşitli biçimlere hürünmekle beraber öz olarak aynı ideolojiyi savunurlar,

Bilimsel Sosyalistler, proletaryanın devrimcileridirler. Bu nedenle

burjuva ideolojisi savunmazlar. Öte yandan Bilimsel Sosyalistler, insanlık tarihinin devrimci eylem ve fikir mirasının bugünkü sahipleri-
dirler.

Bilimsel Sosyalizm, insan düşüncesinde bir devrimdir, tarihi değiştirecek yeni bir sınıfın, proletaryanın ideolojisidir. İnsan düşüncesindeki bu devrim de, kendinden önceki bilim ve fikir mirası üzerine inşa edilmiştir. Marx ve Engels, burjuva ideolojisi esaslı bir eleştiriye tabi tuttular, bilimde bir devrim yaparak proletaryaya dünyayı değiştirecek yeni bir teori armağan ettiler.

Dünyanın bütün ülkelerinin Bilimsel Sosyalistleri, burjuvazinin ve feodalitenin ideolojisi reddeder ve bu sınıflara karşı kararlı bir mücadele yürütürler. Proletarya, bu mücadelede kendi ülkesinin tarihindeki devrimci mücadelelerin, devrimci fikir, kurum ve geleneklerin biricik mirasçısıdır. Çünkü, burjuvazi ve feodalite tarihte bir zaman devrimci bir rol oynamış olsalar da, artık gerici sınıflar haline gelmişlerdir. Bu sınıflar, bugünkü karakterlerinin bir gereği olarak geçmişteki devrimci niteliklerini reddetmektedirler.

Bugün Nihat Erim'ler, Kemal Satır'lar, Tağmaç, Türün, Sancar ve Türkeş'ler burjuva devrimci mirası savunabilirler mi? Bunların emperyalizme karşı "silahla mukabeleden" yana olmalarına imkân var mıdır? Bunlar, "gerici sınıfların saltanatının kuvvetle yıkılmasını" ve halkın saltanat ve zulme karşı "isyan" hakkını savunabilirler mi? Tam tersine bunlar, emperyalizmin halk üzerindeki baskı ve sömürsünün temsilcileri feodal-komprador padişah hükümetinin izleyicisidirler. Osmanlı sultanlarının mirasçılığı ile övmektedirler. Eğer bunlar "Atatürkçülükten" dem vuruyorlarsa, bunun sebebi halkın ilerici tarihini halka karşı kullanma istekleridir.

TİKKO liderleri, Ecevit'in mirası niçin reddettiğini de anlayamadılar. Geçmişin eleştirilmesi CHP için şüphesiz olumlu bir tutumdur. Fakat bunun ötesinde Ecevit, Mustafa Kemal'e yönelen gerici hücumların hedefi olmamak için de mirası reddetti. Çünkü Ecevit'in kurmay heyeti, "halkçılık" paravanası arkasında Menderes'in yolunu savunuyor, kendilerine Demokrat Parti'yi örnek alıyordu. Bunlar, CHP'nin sırtındaki tarih sorumluluk ve yükü atalım derken, yalnız "Millî Şet" diktasının değil, millî kurtuluşculuğun ve burjuva devrimciliğinin hatı-

ralarının da silinmesini istiyorlardı.

Ecevit, Millî Kurtuluş Savaşı'nın mirasını reddedebilir. Bu, onun bileceği bir iştir. Ecevit'in böyle bir tavır almasını TİKKO liderleri olumlu karşıyorlar. Oysa bu tutumun devrimci mücadele adına onaylanacak bir yanı yoktur.

Bugün Millî Kurtuluş Savaşı'mızın gerçek mirasçısı, burjuvazinin "ilerici" kesiminden de önce proletarya'dır. Gerçi Millî Kurtuluş Savaşı'na önderlik eden örgüt, CHP (o zamanki adıyla Müdafaayı Hukuk Teşkilatı) idi. Fakat bu miras, bugün herkesten çok proletaryanıdır. Çünkü tarihin en devrimci sınıfı odur. Olaylar da bunu göstermektedir.

Günümüzde Millî Kurtuluş Savaşı'nın mirasına sarılan, onu devrimci bir silah haline getiren kimdir? Ne yazık ki, Ecevit'in böyle devrimci bir iş yaptığı görülüyor. Bugün Millî Kurtuluş Savaşı'nın devrimci ruhunu canlandırmak için mücadele edenler, proleter devrimcileridir.

12 Mart Faşizmi: "Yumruğu Kuvvetli Olanın Atatürkçülüğü"

TİKKO liderleri, Millî Kurtuluş Savaşı'mızın ve Mustafa Kemal'in 12 Mart faşistlerine hediye edilmesini istiyorlardı. Böylece onlar, faşist yalanın devrim saflarındaki destekçisi oldular. 12 Mart paşalarının "Atatürkçülük" demagojisini "aşırı solcu" kimlikle desteklediler.

"Atatürkçülük", 12 Mart paşalarının ağzında bir sahtekârlıktan ibaretti. Onlar, geniş halk yığınlarını ideolojik pençeleri altında tutmak için Atatürk'ten yararlanmaya çalıştılar. Nitekim Nihat Erim, daha sonra "yumruğu kuvvetli olanın Atatürkçülük anlayışının" zorla kabul ettirildiğini itiraf etti.¹⁰³

12 Mart faşistleri, bir yandan Osmanlı feodal zalimlerini yüceltirken, bir yandan da halkımızın devrimci geçmişini kendilerine mal etmeye çalıştılar. Onlar, Millî Kurtuluş Savaşı'mızı ve Mustafa Kemal'i faşist yalan dolanın bir aleti haline getirmeye çabaladılar. Aynı tutumu doğal olarak sıkıyönetim savcılarının iddianamelerinde de gördük. Örneğin TİİKP Davası savcıları, hem Osmanlı sultanlarına övgüler yağdırıyorlar, hem de bu sultanları yıkan ve onların altı yüz yıllık zulmü-

¹⁰³ *Yankı* dergisi, s. 75.

ne lanet okuyan Mustafa Kemal'e ve Millî Kurtuluş Savaşı'na sahip çıkmaya kalkıyorlardı. Bilimsel Sosyalistler, 12 Martçıların Hitler'den kopya çektikleri bu tutumu açığa çıkardı ve mahkûm ettiler. Proleter devrimciler, halkımızın devrimci geçmişini faşist saldırılara karşı şöyle savundular:

"İddianame, TİİKP'nin İstiklal Harbi'ni tahrif" ettiğini ileri sürüyor. Biz, İstiklal Savaşı'nda kanını ve canını veren Türkiye'nin yiğit işçi ve köylülerinin davasını savunuyoruz. Biz, bağımsızlığa ve hürriyetine tutkun bir halkın evlatlarıyız. TİİKP, Millî Kurtuluş Savaşı'mızı verenlerin, tarihimizdeki bütün ilerici ve devrimci hareketlerin mirasçısıdır. Ama biz bu mirası, yani halkımızın devrimci tarihini *eleştirici* bir gözle ele alırız. Tarihten dersler çıkarırız. Millî Kurtuluş Savaşı'nuzdan çıkardığımız çok değerli dersler de vardır.

"Millî Mücadele, millî burjuvazi önderliğinde yapıldığı içindir ki, savaşın kazançları muhafaza edilemedi. Zaferden sonraki gelişme içinde, her şey İngiliz Dışişleri Bakanı Curzon'un Lozan'da söylediği gibi oldu. Emperyalizm, belli bir gelişme içinde yeni-sömürgecilik siyaseti ile Türkiye ekonomisine hâkim olabilmıştır. Savaşı yöneten genç Türk burjuvazisi, 'işçi ve köylülerin omuzları üzerine kurduğu zafer taklarını geçerek, tahtına sağlunca yerleşti', büyüdü, zenginleşti ve emperyalizmle de uzlaştı. "...İlerde savunmanızda Kurtuluş Savaşı'ndan sonra işçi ve köylüler üzerinde bir burjuva diktatörlüğü kurulduğunu etraflı olarak açıklayacağız. Bu gerçeği açıklamanız, bizim halkımıza duyduğumuz bağlılıktan ileri gelir. Halkımız tarihten değerli dersler çıkaracak, teşkilatlanmasını güçlendirecek ve proletarya önderliğinde mücadele ederek bağımsızlık ve demokrasiye kavuşacaktır.

"Savcıların 'Atatürk'e dil uzattığımız' iddiası üzerinde durmalıyız. Biz Mustafa Kemal'in önderlik ettiği Kurtuluş Savaşı'nın ve emekçilerin menfaatine olan bütün Kemalist reformların ve ilerici hareketlerin mirasçısıyız. Türkiye Komünist Partisi, Millî Kurtu-

luş Savaşı'mıza vargücüyle katıldığı gibi, Kemalist devrimlerin demokrasi ve millî bağımsızlık yönünde derinleşmesini daima desteklemişti.

"Biz, Mustafa Kemal'i halkımızın anti-emperyalist mücadelesindeki değerli hizmetleri dolayısıyla saygıyla anarız. Fakat biz aynı zamanda, Kemalist rejimin işçi ve köylüleri ezen burjuva karakterini açıkça ortaya koyar ve onunla mücadele ederiz. Çünkü bizler işçi sınıfı ihtilalcileriyiz. Tarihin en ilerici sınıfı olan ve kendisiyle birlikte bütün halkı kurtaracak olan işçi sınıfının temsilcileriyiz.

"Komünistler, fikirlerini, hiçbir zaman gizlemezler. Açıkça ortaya koyarlar. Ama faşistler halkı aldatmayı meslek edinmişlerdir. Faşistler, millî kahramanları bayrak edinerek halkı aldatma planlarına alet etmek isterler. Bugün halkımızı ezen faşist dikta da aynı şeyi yapıyor. İkiye bir 'Atatürkçülük'ten dem vurarak, Mustafa Kemal'i faşist yalan dolanın bir aleti haline getirmeye yelteniyorlar. Oysa onlar, Amerikan boyunduruğunun sadık bekçileri olarak, 1920'lerin padişah hükümetinin ve Kuvvayi İnzibatiye'nin bugünkü takipçileridir. 'Atatürkçülük' perdesi arkasında halkımızdan gizlemeye çalıştıkları gerçek yüzlerini artık herkes çok yakından tanıyor."¹⁰⁴

Bilimsel Sosyalistlerin Millî Kurtuluş Savaşı'mızın mirasına bakış açıları her yerde bu olmuştur. Bu tutum, Dimitrov'un devrimci geleceklere karşı tutumuyla birdir. Dimitrov, Komintern Kongresinde devrimci geçmişe sarılmanın önemini şöyle açıklamıştı:

"Faşistler, geçmişte yüce ve yiğit olan her şeyin mirasçısı ve takipçisi kisvesine bürünmek için halkların bütün *tarihinin* altından girip üstünden çıkmakta ve halkın millî hislerini inciten veya alçaltan her şeyi faşizmin düşmanlarına karşı bir silah olarak kullanmaktadırlar. Almanya'da sadece, Alman halkının tarihini faşist bir biçimde çarpıtmak amacını güden yüzlerce kitap ya-

104 Doğu Perinçek, *Faşizm Halkın Mücadelesini Durduramaz*, Aydınlık Yayınları. İstanbul, 1975, s. 19-21.

yımlanmaktadır. ...Bu kitaplarda Alman halkının geçmişteki en büyük simaları birer faşist olarak ve büyük köylü hareketleri de faşist hareketin doğrudan doğruya habercileri olarak gösterilmektedir.

"Mussolini, Garibaldi'nin kahraman kişiliğinden mümkün olduğu kadar faydalanmak için olağanüstü çaba harcamaktadır. Fransız faşistleri, Orleans'ın genç kadını, Jean d'Arc'ı (Jan Dark) kendi kahramanları gibi göstermektedirler. Amerikan faşistleri, Amerikan bağımsızlık savaşının geleneklerine, Washington ve Lincoln'ün geleneklerine sahip çıkmaktadırlar. Bulgar faşistleri, 1870'lerin millî kurtuluş hareketini ve bu hareketin halkın sevgisini kazannuş Vasil Levski ve Stefan Karaca gibi kahramanlarını istismar etmektedir.

"Bütün bunların işçi sınıfı davasını hiç ilgilendirmediğini sanan ve emekçi kitleleri kendi halkının geçmişi konusunda tarihe sadık ve gerçekten Marksist, Marksist-Leninist bir ruhla aydınlatmak için ve bugünkü mücadeleyi kendi halkının geçmişteki devrimci gelenekleri ile birleştirmek için hiçbir şey yapmayan komünistler, milletin tarihî geçmişindeki değerli olan her şeyi, kitleleri kandırmaları için faşist sahtekârlara kendi elleriyle teslim etmiş olurlar."¹⁰⁵

Büyük ustaların tutumlarından da birkaç örnek vereceğiz.

Marx, hümanist burjuva yazarı Goethe için "*en büyük Alman*" diyordu.

Lenin, "*büyük burjuva devrimcilerine derin bir saygı göstermeyen insan Marksist olamaz*" demektedir.¹⁰⁶

Stalin, Nazi saldırısına karşı savaşta Sovyet halkına şöyle sesleniyordu: .

"Yürüttüğümüz savaş, kurtuluş savaşıdır, haklı bir savaştır. Bu savaşta ulu atalarımız Aleksandır Nevski, Dimitri Donakoy,

105 G. Dimitrov, *Savaş ve Faşizm Karşı Birleşik Cephe*, s. 134-135.

106 Lenin, *Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky*, s. 23 (çevirideki yanlış düzeltilmiştir).

Kuzman Minin, Dimitri Pojarski, Aleksandır Suvorov, Mihail Kutuzov'un yiğitlik örnekleri sizi şahlandırınsın!"¹⁰⁷

Stalin'in ismini saydığı bu kahramanların bazıları, eski feodal Slav prensleri ve Çarlık mareşalleridir. Ama hepsinin ortak yanı, *yabancı istilaya karşı* anavatanı savunmak için savaşmış olmalarıdır.

Bu tarihsel miras anlayışı, zamanın devrimci sanatına da yansımıştı. Ünlü Sovyet sanatçısı Ayzenştayn'ın 1939 yılında yaptığı *Aleksandr Nevski* filmi, daha Rusların bir millet haline bile gelmediği 13. yüzyılda Nevski adındaki Slav prensinin Cermen saldırısına karşı Slav kavmini nasıl seferber ettiğini ve kahramanlığını işlemektedir. Bir feodal prensin, yurdunu savunmak için verdiği mücadele, bir miras olarak benimsenmektedir. Hem de nasıl bir ülkede? Sovyet devrimi gibi dünyayı sarsan büyük bir devrimin başarıldığı ve tarihinde binlerce proleter kahramanının bulunduğu bir ülkede!

Mao Zedung, Çin demokratik devriminin büyük önderi Sun Yatsen'i ve onun "Üç Halk İlkesi"ni devrimci bir miras olarak bütün bir devrim boyunca savunmuştu. Çin proletaryası, iktidara geldikten sonra da Sun Yatsen'in anısını yaşatmaya devam etti, her yıl onun anısına törenler düzenledi ve düzenlemeye devam ediyor.¹⁰⁸ Aynı Sun Yatsen'i ve "Üç Halk İlkesi"ni Çan Kayşek ve onun izinden giden Tayvan kligi de bayrak edinmişlerdir. Fakat bu mirasın gerçek sahibi olan Halk Çini hiçbir zaman kendi devrimci tutumundan şüphe etmiyor. Acaba Mao Zedung ve Çin komünistleri bu tutumları yüzünden, TİKKO'nun anlayışına göre "Çan Kayşek güruhuna mı yaklaşmış oluyorlar?

Dahası var. Çin Komünist Partisi, 1971 yılında açtığı "Lin Biao'yu ve Konfüçyus'u Eleştirme Kampanyası" sırasında, köle sahiplerinin Konfüçyusçuluğuna karşı mücadele eden feodalitenin Legalizm okulunun mirasını savunuyordu. Çünkü Çin Komünist Partisi, materyalist bir tarih anlayışına sahiptir; tarihin her dönemindeki gerici ve devrimci akımları, kafasındaki ideallere göre değil, o tarihî şartlara göre sapıyor. Bu anlayışa sahip olmadığımız zaman, Fırat ve Dicle Irmakları

107 Stalin, *Faşizme Karşı Savaş Konuşmaları*, çev. Yüksel Güvenç, Çağrı Yayınevi, Ankara 1975, s. 36 vd.

108 Bkz. *Beijing Rundschau*, 41. 15 Ekim 1991, s. 20 vd.

üzerinde Mezopotamya uygarlığını yaratan Sümerleri veya Babilleri niçin elektrikle çalışan su tribününü keşfetmediler diye kararlar.

Arnavutluk başkenti Tiran'ın en büyük meydanının adı, İskender Bey meydanıdır ve alanın ortasında İskender Bey'in at üzerinde bir heykeli durmaktadır. Bildiğimiz gibi, İskender Bey Osmanlı istilasına karşı yurdunu savunmak için yıllarca savaşmış bir Arnavut feodalidir. Arnavutluk'un bağımsızlığa kavuşmasına önderlik eden Jön Türkler'den İsmail Kemal, bugün Arnavutluk'ta millî bir kahraman olarak anılmaktadır.

Küba'nın başkenti Havana'da ve diğer şehirlerde tek bir Fidel Castro heykeli göremezsiniz, ama en büyük alanlarda ulusal-demokratik devrimci Jose Marti'nin anısının yaşatıldığına tanık olursunuz. Sosyalist Küba, bağımsızlık mücadelesinin kahramanı olan bu büyük yazarı bayraklaştırmıştır. Devrim Müzesi'nde bağımsızlık mücadelesine katılan generallere ve diğer burjuva liderlere büyük değer verildiğini saptarsınız.¹⁰⁹

"Kırk Asırlık Tarihtir Cepheyi Birlikte Tutan"

Her ülkenin Sun Yatsen'i kendisine göredir. Başka bir deyişle, her ülkenin burjuva devriminin kahramanları kendi ülkelerinin şartları içinde yoğrularak ortaya çıkmışlardır. Hepsi kendi ülkelerinin devrimci burjuvazilerinin, belli tarihî şartlardaki pratiklerinin damgasını taşırlar. Aynı zamanda başına geçtikleri sınıfın yetersizlikleri, gerici yanları ve diğer olumsuz yönleri ile de yaralıdırlar. Fransız devrimi Robespier'leri, Danton ve Marat'ları yarattı. Amerikan devrimi Washington ve Lincoln'leri ortaya çıkardı. Çin Demokratik Devrimi Sun Yatsen'i, Türkiye'nin millî burjuva devrimi Mustafa Kemal'i, Kongo devrimi Lumumba'yı yarattı. Bunların hiçbiri diğerine benzemez. Ama hepsinin ortak bir yanı vardır. O da, burjuva demokratik devrimlerin veya millî devrimlerin kahramanları olmalarıdır. Büyük devrimlerin önder-

109 22-28 Şubat 1992 tarihleri arasında Küba Komünist Partisi'nin davetlisi olarak ziyaret ettiğim Küba'da, sömürgeciğe direnen Kızıldere'li kabile şeflerinden ABD emperyalizmine karşı son yüzyılın bağımsızlık mücadelelerine katılmış burjuva liderlere kadur tarihteki bağımsızlık çabalarına büyük saygı gösterildiğini gördüm. Bkz. "Kapitalizme Alternatif Bir Toplum: Küba". *Teori*, sayı 28, Nisan 1992, s. 11.

lerini tarihsel şartlar yaratmıştır. Bununla birlikte devrim kahramanları büyük yetenekleriyle tarihte önemli rol oynamışlardır.

TİKKO'cular ise, Sun Yatsen ile Mustafa Kemal arasında bir karşılaştırma yapıyor ve vardıkları yargıyı açıklıyorlar: "Mustafa Kemal, Sun Yatsen değil, olsa olsa Çan Kayşek'tir."¹¹⁰

Sun Yatsen'i Sun Yatsen yapan, Çin'deki güçlü köylü hareketi idi. Türkiye'de o tarihsel şartlarda millî devrimi toprak devrimi yönünde ilerletecek böyle bir köylü hareketi yoktu. Mustafa Kemal'i millî bir kahraman yapan, Millî Kurtuluş Savaşı'na önderlik etmesidir. Sun Yatsen ve Mustafa Kemal bu yönleriyle birbirlerine benzemezler. Fakat her ikisi de kendi ülkelerinin devrimci tarihlerinin kahramanlarıdır. Stalin ve Mao, Çan Kayşek'in Mustafa Kemal olmadığını açıkça belirler. Mao, 1940 yılında "Çin'in Kemal'i nerede?" diye soruyordu. Oysa Çan Kayşek o sırada Guomindang hükümetinin başında idi ve Mao'nun karşısında duruyordu.

Tornacıya "mükemmel" bir devrimci miras ve millî kahramanlar ısmarlama imkânı olmadığına göre, biz Türkiye devrimcileri de kendi yurdumuzun devrimci tarihini ve devrimci kahramanlarını bir miras olarak benimseyeceğiz. Bu devrimci tarih ve kahramanlar, proletaryaya anasının ak sütü gibi helaldir. Çünkü millî bağımsızlık ve devrim bayrağını, bugün proletaryadan başka yükseğe kaldıracak sınıf yoktur. Köylülük bu mücadelede proletaryanın en yakın mücadele yoldaşdır.

Vietnamlı şair, "Kırk asırlık tarihtir, cepheyi birlikte tutan" diyor. Vietnam halkı, tarihte istilacılığa karşı vermiş olduğu savaşlara sahip çıkıyor. TİKKO teorisyenleri ise, Millî Kurtuluş Savaşı'mızı "gerici miras" ilan etmeyi "devrimcilik" sanıyorlar.

Fakat biz bu yüzden TİKKO liderlerine değil, esas olarak emperyalistlere öfke duymalıyız. Emperyalistler ve işbirlikçileri, yıllardan beri yürüttükleri eğitim politikasıyla millî kurtuluş savaşımızın devrimci ruhunu söndürmeye çalıştılar. "Saf devrimciler", emperyalist ve revizyonist eğitimin yetiştirdiği medrese mollaları olarak değerlendirilmelidir. Çalışmaları ise, hazımsızlıklarından ileri gelmektedir.

110 İbrahim Kaypakaya, *age*, s. 149.

VIII
KEMALİST DEVRİM'E RAĞMEN
HÂLÂ MİLLÎ DEMOKRATİK DEVRİM AŞAMASINDAYIZ

*To prak devrimi, doğrudan doğruya burjuva demokratik devrimi-
nin temeli ve özüdür.*¹¹¹

STALİN

Behice Boran grubu, Kemalist Devrim'le birlikte, Türkiye'de demokratik devrimin tamamlandığını iddia ettiler. Daha sonra bu tezlerini biraz değiştirerek, demokratik devrimin 27 Mayıs 1960'ta sona erdiğini ileri sürdüler.¹¹² Yeni kurulan TİP'in programı, buna uygun olarak cumhuriyet döneminin "feodalizmi tasfiye" ettiğini ileri sürdü.

Köylü Meselesi ve Millî Mesele Çözülemedi

Emperyalist işgalcilerin yurttan atılması ve sultanlığın kaldırılması, burjuva demokratik bir devrimdi. Ne var ki, cumhuriyet, demokratik devrimin *temel görevlerini* yerine getirmedi.

Marksizmin büyük ustalarının belirttiği gibi, demokratik devrimin özü toprak devrimidir, köylünün toprağa ve hürriyete kavuşmasıdır. Demokrasi, her türlü feodal ve yarı-feodal bağımlılık ve kalıntının devrimle tasfiye edilmesi demektir. Demokratik hürriyetler ve kurumlar, ancak bu temel üzerinde var olabilir ve yaşayabilir.

Fransız burjuva demokratik devrimi bu görevi yerine getirmişti. Buna rağmen, Marx, Lenin ve Stalin, 1848 devrimi ve 1871 Paris Komünü'nde dahi, nçselenin hâlâ köylülük ve diğer ırta tabakalarla birlikte demokra-

¹¹¹ J. V. Stalin, *Millî Demokratik Devrim*, s. 83.

¹¹² *Yürüyüş*, sayı 7, 20 Mayıs 1975.

tik cumhuriyeti gerçekleştirmek olduğunu birçok yerde belirtmişlerdir.¹¹³

Rusya'da 1917 Şubat Devrimi'ne kadar görev, demokratik devrimdi. Kapitalizmin hızla geliştiği bu yıllarda, Bolşeviklerin temel şiarları, "Demokratik cumhuriyet, topraklara el konması ve sekiz saatlik işgünü" oldu. Çin'de 1949 yılına kadar süren yeni demokratik devrimin görevleri de buydu.

Kemalist Devrim ve cumhuriyet, demokratik devrimin en temel görevlerini yerine getirmedi. Stalin, belirttiğimiz gibi, *Kemalist devrimin köylü meselesini çözemediğini*, "bir toprak devrimi olasılığına karşı yöneldiğini" ve işçi ve köylülere ezen bir diktatörlük kurduğunu söylüyordu.¹¹⁴ Türkiye, demokratik devrimini tamamlamadığı içindir ki, tekrar emperyalizmin yarı-sömürgesi olmaktan kurtulamadı.

Bu nedenle, Türkiye proletarya hareketi, programına demokratik devrim hedefini koymuştu:

"Amele ve köylü diktatörlüğü, öldürücü darbelerini ilkönce en tehlikeli düşmanlarına, emperyalistlerin ve yarı-derebeyi gerici-lerin kafalarına indirir."¹¹⁵

TKP'nin Komünist Enternasyonal'deki delegeleri, bu görüşü şu sözlerle dile getiriyorlardı:

"Türkiye bir burjuva devriminden geçmiştir. Ne var ki, bu devrim, burjuva demokratik devrimin bütün görevlerini yerine getiremedi. Toprak devrimini, milliyetler meselesini vb. henüz çözemedi. Türkiye'de hâlâ yarı-feodal kalıntılar vardır... Nüfusun çoğunluğu, küçük üretici köylülerden oluşmaktadır. İşte bu yüzden, Türkiye proletaryasının önündeki görev, işçi köylü diktatörlüğünü kurarak, proletarya diktatörlüğüne geçiştir."¹¹⁶

113 Marx'ın Engels'e 16 Nisan 1886 günlü mektubu için bkz. Marx-Engels, *Werke*, c. 22, s. 139.

Stalin, *Gesammelte Werke*, c. 5, Dietz Verlag, Berlin 1950, s. 299 vd.

114 Stalin, *Milli Demokratik Devrim*, s. 70.

115 TKP 1926 Programı, Madde 46, bkz. Doğu Perinçek, *Sahte TKP'nin Revizyonist Programının Eleştirisi*, Aydınlık Yayınları, İstanbul, Aralık 1976, s. 63.

116 "Fahri", Komünist Enternasyonal 6. Kongresi'ndeki Konuşma, *Türkiye Komünist ve İşçi Hareketi*, s. 206 vd.

Komintern'de yapılan bu konuşmadan sonraki yıllarda, Türkiye'nin emperyalizme bağımlılığı gittikçe arttı. Emperyalizm ve toprak ağalığının baskı ve sömürüsü çeşitli biçimlerde devam etti. Bu nedenle aradan kırk yıl geçmesine rağmen Reşat Fuat 1968 yılında şöyle yazıyordu:

"...millî kurtuluş savaşı da bir burjuva demokratik hareket niteliğindeydi, fakat maalesef işin kısmen bir yanı, emperyalizme ve onun desteği teokratik saltanat idaresine karşı olan veçhesi gerçekleşmiş olduğu halde demokratik tarafı çok noksan kalmıştı... zirai mesele halledilmemiş, derebeyliğe karşı köklü bir mücadele yürütülmemiş... millî mesele de burjuva demokratik devrime yaraşır bir şekilde ele alınmamış, çözümlenmesi yoluna gidilmemişti.¹¹⁷

Demokratik Devrimi Emperyalizme Yaptıranlar

Görüldüğü gibi toprak devrimi ve millî meseleyi çözememiş bir ül-ke millî demokratik devrim aşamasındadır. Boran'lar, devrimimizin içinde bulunduğu aşamayı reddederken çeşitli görüşlere sarıldılar. Bolşeviklerin demokratik devrim dönemindeki temel şiarı olan "cumhuriyetin" Türkiye'de gerçekleştiğini ileri sürdüler. Çünkü demokratik devrimi eskiden beri burjuva parlamenter rejimle karıştırmışlar ve demokratik devrimin özünün toprak devrimi olduğunu inkâr etmişlerdi. Bolşeviklerin "cumhuriyet" şiarını da kendi menşevik görüşlerine göre tahrif etmişlerdir. Lenin, "cumhuriyet" şiarı ile bir hükümet biçimini değil, her zaman demokratik devrimi kastetmişti. Bunu bir yazısında şöyle ifade etmekteydi:

"Daha da kısa olsun diye cumhuriyet kelimesiyle ifade ettiğimiz, burjuva demokratik devrimidir. Bütün halk, yani küçük burjuva-zi ve köylülüğün tümü de bu görevle karşı karşıyadır. Bu devrim gerçekleşmeden sosyalist devrim hedefiyle az çok geniş bir ba-

117 Reşat Fuat Baraner, "Anti-Emperyalist ve Anti-Feodal Mücadele Toplumumuzun Tüm Olarak Menfaatlerini Temsil Eder", *Türk Solu*, s. 15, 27 Şubat 1968 veya *Aydınlık* dergisi, sayı. 67, Eylül 1976, s. 18.

ğimsız sınıf örgütlenmesini geliştirmek imkânsızdır...

"Biz, cumhuriyet kelimesinden hükümet şeklini değil, asgari programımızda yer alan demokratik reformların tümünü anlıyoruz."¹¹⁸

Boran'lar, yeni TİP programıyla demokratik devrimin cumhuriyet dönemi içinde tamamlandığını ileri sürüyorlar. Programın başlangıç bölümünde şunlar yazılı:

"Cumhuriyet dönemi, feodalizmin tasfiyesi, kapitalizmin ve onunla birlikte burjuva iktidarının güçlenmesi ve Türkiye'nin, bütününde, dışa bağımlı ve geri de olsa, kapitalist topluma dönüşmesi dönemi olmuştur. Bu süreç içinde feodal ilişkiler içindeki toprak ağaları sınıfı, büyük ve egemen kesimiyle, kapitalist işletmecilik yapan büyük toprak sahipleri sınıfına dönüşmüş, burjuvalaşmıştır."

Görüldüğü gibi TİP yöneticileri Türkiye'de demokratik devrimi sonuç olarak emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin yaptığını ileri sürüyorlar. Böylece onlara göre, sıra "sosyalist devrime" gelmiştir ve onu da sosyal-emperyalistlere yaptırmak niyetindedirler.

Boran'lar, halk yığınlarının tarihi ilerleten güç olduğunu inkâr ediyorlar. Bu anlayış, onları halk üzerinde revizyonist bir burjuva diktatörlüğünü savunmaya götürüyor. Halk yığınlarının rolünü reddettikleri için, "devrimleri" emperyalistlere ve işbirlikçilerine yaptırıyorlar. Onlara göre, emperyalizmin Türkiye'ye girmesi, feodal yapıyı çözmüş ve sonuç olarak yurdumuz demokratik devrimini bu yoldan tamamlamıştır.

Feodal Kalıntılar

Devrimle Tasfiye Edilmedikçe Ortaçağ Baskıları Sürer

19. yüzyılın ortalarından sonra Türkiye'ye giren yabancı kapitalizmin, feodal ilişkilerde belli çözümlere neden olduğu ve iç pazarı dışa açtığı bir gerçektir. Fakat emperyalizm, aynı zamanda Osmanlı toplumunda filizlenmeye başlayan sanayiye çökertmiş, feodal kalıntılarla

¹¹⁸ Lenin, "Proletarya ve Köylülüğün Demokratik Devrimci Diktatörlüğü," *Werke*, c. 8, Dietz Verlag, Berlin 1959, s. 292

sıkı bir ittifak yapmış ve feodal ilişkilerin kökten tasfiyesini önleyen bir rol oynamıştır.

Son yüz yıl içinde Türkiye'de feodal ilişkilerde görülen çözülme sonucu ortaya çıkan ilişkiler, gerçekten kapitalist ilişkiler midir? Feodalizm, geniş köylü yığınlarının aşağıdan gelen devrimci eylemi ile tasfiye edilmediği için, bugün geniş ölçüde ortaya çıkan, Lenin'in deyimiyile "*toprak ağaları ekonomisi*"dir. Tarımdaki toprak ağaları ekonomisi, içinde "*hem kapitalizmin, hem de serfliğin unsurlarını taşımaktadır*".¹¹⁹ Bu nitelik Türkiye tarımının her alanında belli ölçülerde kendini gösteriyor.

Feodalizmin bir devrimle tasfiye edilmediği her yerde görülen, üç aşağı beş yukarı budur. Tarımda kapitalizmin göstergesi, ücretli işgücünün sömürülmesidir. Türkiye'de ücretli işçi, tarımda çalışanların hâlâ küçük bir bölümüdür. Kaldı ki Türkiye'de tarım işçilerinin büyük bir çoğunluğu dahi yarı-serf durumundadırlar. Üzerlerinde Ortaçağ'dan kalma çeşitli baskılar, bağımlılıklar, angarya vb. söz konusudur.

Bırakalım günümüzün Türkiye'sini, 19. yüzyılda büyük bir kapitalist gelişme göstermiş, fakat tarımdaki feodal ilişkileri bir devrimle tasfiye edememiş Almanya için dahi, Marx, 1867'de şöyle diyordu:

"Modern kötülüklerin yanı sıra dünün mirası olan bir sürü kötülüklerin; çok eski üretim biçimlerinin alttan alta hâlâ sürüp gitmelerinden doğan ve bunların kaçınılmaz olarak beraberlerinde getirdikleri çağdışı toplumsal ve siyasal ilişkilerin altında eziliyoruz."¹²⁰

Rusya'daki benzer gelişmeyi de Lenin aynı şekilde tahlil etmiştir. Serflik bir devrimle tasfiye edilmediği ve toprak ağalarının iktidarına son verilmediği sürece görev, demokratik devrim olarak kalır. Çünkü emperyalizmin sömürüsü altındaki bir ülkede, kapitalist gelişme, feodal ilişkileri hiçbir zaman bütünüyle ortadan kaldırmaz.

119 Lenin, *Toprak Meseleleri*, çev. Şahin Alpay, Sol Yayınları, Ankara, Nisan 1969, s. 34 ve 35.

120 Marx, *Kapital* . c. I. çev. Akattin Bilgi, 2. basım, Sol Yayınları, Ankara, Mart 1978, s. 17.

Emperyalizm ve Faşizm "Toplumsal İlerleme"mi Getiriyor?

Hal böyle iken Boran'lar, Türkiye'de emperyalizmin feodalizmi tasfiye ettiğini ileri sürüyorlar. Aslında bu, emperyalistlerin savunduğu bir teoridir. Bütün emperyalistler, sömürdükleri ülkelere "uygarlık ve demokrasi" götürdüklerini, bu ülkeleri geri üretim tarzlarından kurtardıklarını ileri sürerler. Boran'lar da sonuç olarak, emperyalizme bağlılığının "ilerletici" olduğu tezini savunmuş oluyorlar.

Bu tezlerin gerçek niteliğini, Lenin şu sözlerle belirledi.

"Öteden beri, sömürge siyasetinin ilerici bir siyaset olduğunu, kapitalizmi yerleştirdiğini, dolayısıyla onu 'açgözlülük ve zalimlikle suçlamanın' anlamsız olduğunu, çünkü 'bu nitelikler olmaksızın' kapitalizmin 'ayağına köstek vurulacağını' söyleyenler revizyonistler olmuştur.¹²¹

Ünlü dönek Kautsky, Lenin'e karşı, emperyalizmin, sömürdüğü ülkelerde "ilerletici" rol oynadığını savunuyordu. Bu tezler, Kautsky'yi en sonunda sosyal-emperyalist bir ideolog haline getirdi. Boran'ların da tezleri aynıdır. Sovyet sosyal-emperyalizmine bel bağlamaları da bu ideolojik tavrından gelir.

Boran'ların görüşleri, "oligarşi teorileri" kisvesi altında 12 Mart faşizmi konusundaki tahlillerde de ortaya çıktı. Bu görüş sahipleri, 12 Mart'ın faşist iktidarını, eski toplum yapısını tasfiye eden sanayi burjuvazisinin iktidarı olarak değerlendirdiler. Emperyalizme ilerletici bir rol taniyan tezler, bu sefer de emperyalizmin en sadık işbirlikçisi olan faşist cuntaların "Anti-feodal" karakterde olduğunu savunmaktaydı.¹²²

Oysa gerek cumhuriyet döneminin bütün iktidarları, gerekse 12 Mart iktidarı, yalnız burjuvazinin değil, aynı zamanda toprak ağalarının iktidarıydı. Toprak ağalarının, cumhuriyet iktidarları içindeki güçleri, cumhuriyetin kuruluşundan bugüne eksilmemiş, artmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarındaki bazı anti-feodal reform ve önlemleri üstyapı

¹²¹ Lenin, *Doğuda Ulusal Kurtuluş Hareketleri*, s. 58.

¹²² Ömeğin Mahir Çayan'ın "Kesintisiz Devrim" adlı yazısının ikinci basımını yayımlayanların notundaki ve ODTÜ-DER Kurulurken adlı broşürün 7 ve 8. sayfalarında ki görüşler bu yöndedir.

alanında kalmış, toprak ağalığı varlığını devam ettirmiştir. CHP, DP, AP ve 12 Mart iktidarları, bütün cumhuriyet tarihi boyunca, köylük alanlarda toprak ağalarına ve tefecilere dayanmıştır. Bugün de durum farklı değildir. Büyük burjuvazi, toprak ağaları ve tefecilerle ittifak etmeksizin geniş köylü yığınlarını hâkimiyeti altında tutamaz.

12 Mart'ın laik geçinen ve Atatürkçülüğü dilden düşürmeyen generalleri kimseyi yanıltmamalıdır. Bunlar, ağaların, şeyhlerin, tefecilerin müttelikidir. Dinini satmış ve paradan başka "Allah" tanımayan büyük patronlar, dinci ideolojinin başlıca dayanağı olan toprak ağaları ile aynı saftadır. Faşizm, bu ittifakın zorba diktatörlüğüdür. Faşizmin köylük alanlardaki dayanağı, toprak ağaları, tefeciler, gerici ve yobaz takımıdır.

Kurtuluş Savaşı'ndan Çıkan Ders

Bugün Türkiye'nin önündeki mesele, ortaçağın bütün kalıntılarını toplumumuzun her alanından söküp atmaktır. Feodal ve varı feodal karakterdeki kurum ve ilişkileri tasfiye etmeden sosyalizme geçmek gibi bir marifet bugüne kadar keşfedilmedi. Bundan sonra da keşfedilemez.

Türkiye'de kapitalizmin gelişmesi, demokratik devrim görevini ortadan kaldırmıyor; tam tersine demokratik devrim mücadelesini güçlendiriyor. Lenin, bu gerçeği Rusya için şöyle açıklıyordu:

"...endüstrideki nispeten gelişmiş kapitalizm ile köylük bölgelerin müthiş geriliği arasındaki çelişme çok belirgin bir hal alır ve nesnel sebeplerden dolayı, burjuva devrimini daha köklü olmaya, en hızlı toplumsal ilerleme için gerekli şartları yaratmaya zorlar."¹²³

Demokratik devrim, sadece feodal kalıntıları değil, emperyalizmi de hedef alıyor. Çünkü emperyalizm, feodal kalıntıların üzerine cila çekmekle birlikte varlıklarına dokunmuyor; tam tersine feodal kalıntıları koruyor ve geri toplum yapısını devam ettiriyor.

123 Lenin, *Toprak Meseleleri*, çev. Şahin Alpaz, Sol Yayınları, Ankara, Nisan 1969 s. 55.

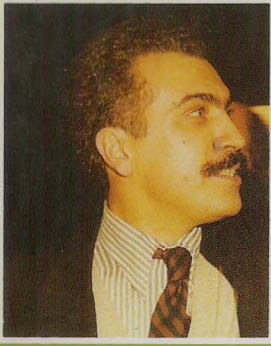
Kurtuluş Savaşı'na ve Sultanlığın kalkmasına rağmen, Osmanlı'dan kalan ilişkiler toplumumuzun birçok alanında yaşıyor. Burjuvazi Osmanlı devletini bütünüyle tasfiye edemedi, edemezdi de. Bunu başara-
cak olan işçi sınıfı önderliğindeki halktır. Kemalist Devrim'den çıkara-
cağımız ders budur. Büyük Ekim Devrimi'nden sonra açılan çağda, proleteryanın önderlik etmediği millî kurtuluş hareketleri, kalıcı zafer-
ler kazanamaz; halkı emperyalizmin ve toprak ağalığının sömürü ve baskısından kesin olarak kurtaramaz; millîyetler üzerindeki baskıları kaldıramaz. Kendi tarihimizden de çıkardığınız bu değerli ders, millî demokratik devrim mücadelesinde halkımıza ışık tutuyor. Türkiye hal-
kı, millî demokratik devrimi proletarya önderliğinde başaracağı için, kesintisiz olarak sosyalizme geçecek ve sömürünün her çeşidine toplu-
munuzun her alanında son verecektir.

KAYNAKÇA

- ARALOV, S.İ.: Bir Sovyet Diplomatının Türkiye Hatıraları, çev. Hasan Ali Ediz, Burçak Yayınevi, İstanbul 1967.
- ATATÜRK, Mustafa Kemal: Nutuk, c. I,II,III, Türk Devrimi Tarihi Enstitüsü, İstanbul 1960.
- ATATÜRK'ÜN SÖYLEV VE DEMEÇLERİ, Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yayınları, c. I,II,III, 2. basım, Ankara 1961, 1959, 1961.
- BARANER, Reşat Fuat: "Anti-emperyalist ve Anti-feodal Mücadele Toplumumuzun Tüm Olarak Menfaatlerini Temsil Eder", *Türk Solu*, sayı 15, 27 Şubat 1968. Veya *Aydınlık*, sayı 67, Eylül 1976, s. 17 vd.
- BİRİNCİ DOĞU HALKLARI KURULTAYI, 2. basım, Koral Yayınları, İstanbul, Nisan 1990.
- DİMİTROV, Georgi: Ausgewahlte Schriften, c. 1,2, Dietz Verlag, Berlin 1958.
- DİMİTROV, Georgi: Savaş ve Faşizme Karşı Birleşik Cephe, İkinci basım, Aydınlık Yayınları, İstanbul, Nisan 1978.
- KAYPAKKAYA, İbrahim : Bütün Yazılar, derleyen Hasan Cançoğlu, c. 1, 1.basım, Tufan Yayınları, İstanbul, Ekim 1976.
- LEONİD-FRİEDRİCH: Ankara 1922, İki Komintern Gözlemcisinin Kurtuluş Savaşı Değerlendirmeleri, çev. Gizem Göktürk, 1. basım, Kaynak Yayınları, Haziran 1985.
- KOMÜNİST ENTERNASYONAL BELGELERİND
TÜRKİYE DİZİSİ
1. Boğazlar Meselesi Lozan ve Montrö, 1. basım, Aydınlık Yayınları, İstanbul, Mart 1977.
 2. Kürt Millî Meselesi, 1. basım, Aydınlık Yayınları, İstanbul, Mart 1977

3. Şefik Hüsnü'nün Komintern Organlarındaki Yazı ve Konuşmaları, 1. basım, Aydınlık Yayınları, Ağustos 1977.
 4. Türkiye Komünist ve İşçi Hareketi, çev. Fatma Bursalı, 1. basım, İstanbul, Mart 1979.
 5. Türkiye Kurtuluş Savaşı, çev. Fatma Mercan, 1. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Ekim 1985.
- KOMÜNİST ENTERNASYONAL PROGRAMI, Aydınlık Yayınları, İstanbul 1977.
- LENİN, V.I.: "Proletarya ve Köylülüğün Demokratik Devrimci Diktatörlüğü", Werke, c.8, Dietz Verlag, Berlin 1959, s. 286-296.
- LENİN, V.I. : Doğu'da Ulusal Kurtuluş Hareketleri, çev. Tektaş Ağa-oğlu, 1. basım, Ant Yayınları, İstanbul, Mayıs 1970.
- LENİN, V.I. : Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky, çev. Arif Gelen, 2. basım, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Kasım 1974.
- LENİN, V.I. : Toprak Meselesi, çev. Şahin Alpay, Sol Yayınları, Ankara Nisan 1969.
- MAO ZEDUNG: Seçme Eserler, c. I,II, üçüncü basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Kasım 1989, Nisan 1992.
- MARX, Karl: Kapital, c. I, çev. Alaattin Bilgi, 2. basım, İstanbul, Mart 1978.
- MARX-ENGELS: Doğu Sorunu (Türkiye), çev. Yurdakul Fincancı, 1. basım, Mart 1977.
- MUSTAFA SUPHİ: Türkiye'nin Mazlum Amele ve Rençberlerine, 1. basım, Aydınlık Yayınları, İstanbul 1976.
- PERİNÇEK Doğu: Faşizm Halkın Mücadelesini Durduramaz, Sıkıyönetim Mahkemelerindeki Konuşma ve Dilekçeler, 1. basım, Aydınlık Yayınları, İstanbul, Ocak 1975.
- PERİNÇEK, Doğu: Lenin Stalin Mao'nun Türkiye Yazıları, 3. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Temmuz 1992.
- PERİNÇEK Doğu: Osmanlı'dan Bugüne Toplum ve Devlet, 3 basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Kasım 1991
- PERİNÇEK, Doğu: Sahte TKP'nin Revizyonist Programının Eleştirisi, 1. basım, Aydınlık Yayınları, İstanbul, Aralık 1976.
- PERİNÇEK, Doğu: Stalin'den Gorvaçov'a 3. basım, İstanbul, Ağustos 1991.

- STALİN, Josef V : Gesammelte Werke, c. 1-17, Dietz Verlag, Berlin 1950.
- STALİN, Josef V : Millî Demokratik Devrim, çev. Şule Perinçek, Genişletilmiş 2. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Mayıs 1992.
- STALİN, Josef V : Proletarya Devrimi Çağında Millî Mesele, çev. Şule Perinçek, 2. basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Mayıs 1992.
- STALİN, Josef V : Faşizme Karşı Savaş Konuşmaları, çev. Yüksel Güvenç, Çağrı Yayınevi, Ankara 1975.
- ŞEFİK HÜSNÜ: Komintern Organlarındaki Yazı ve Konuşmaları, 1. basım, Aydınlık Yayınları, Ağustos 1977.
- ŞEFİK HÜSNÜ : Türkiye'de Sınıflar, 2. basım, Ülke Yayınları, Ankara, Nisan 1975.
- ŞNUROV, A. : Türkiye Proletaryası, çev. Güneş Bozkaya, Yar Yayınları, İstanbul, Aralık 1973.
- TÜRKİYE İHTİLALCI İŞÇİ KÖYLÜ PARTİSİ DAVASI SAVUNMA, 4. basım, Kaynak Yayınları, Mart 1992.
- TİİKP DAVASI BELGELER-1, Aydınlık Yayınları, İstanbul 1975.
- TEVETOĞLU, Fethi: Türkiye'de Sosyalist ve Komünist Faaliyetler (1910-1960), 1. basım, Ankara, Şubat 1967.
- VELİKOV, Stefan: Kemalist İhtilal ve Bulgaristan, çev. Naime Yılmaer, İstanbul, Nisan 1969.

DOĞU PERİNÇEK

Kemalist Devrim - 1

Teorik Çerçeve

Bu kitap, Kemalist Devrimi
Tarihsel Materyalizm açısından incelemek isteyen
araştırmacılara ve okurlara teorik bir çerçeve sunuyor.

Bilimsel Sosyalizm adına ortaya atılan
Kemalist Devrim teorileri burjuvazinin devrimci tarihçiliğinden
ve hatta emperyalist ve gerici tarih yazımından
bağımsız zeminlerde üretilmediği için,
böyle bir teorik çerçeveye ihtiyaç var.

Doğu Perinçek, ultra "solcu"-troçkist tezleri eleştirirken,
emperyalist Batı tarihçilerinin, İslamcılarının,
geleneksel veya liberal Atatürkçülerin,
"Sivil Toplum"cuların ve Kürt milliyetçiliğinin
görüşlerini de eleştirmiş oluyor.

Bütün bu akımlar,
Aslında "Resmi ideoloji-sivil ideoloji" kavramlaştırması
ekseninde buluşuyorlar, sınıfsal çelişme ve
konumları bulandırıyorlar.

Perinçek, elinizdeki kitapta
Kemalist Devrimin sınıfsal karakterini, tarihsel rolünü,
cılız kalmasının nedenlerini,
Türkiye'nin adım adım yeniden dünya kapitalist sistemiyle
daha sıkı bütünleşmesi sürecini tahlil ediyor
ve Kemalist Devrimin bilançosunu çıkarıyor.

Elinizdeki "Teorik Çerçeve", Kemalizmin
Devlet teorisini ve siyasal yapısını,
ekonomik program ve pratiğini,
milliyetçi ideolojisini ve Kürt sorunundaki tavrını,
din ve Allah konusundaki görüşlerini ve laiklik sürecini
ele alan beş kitaplık bir dizinin ilkinin oluşturuyor.